

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและบุคคลสำคัญตำบลดงลิง

อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

จัดทำโดย กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เทศบาลตำบลดงลิง

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลดงลิง

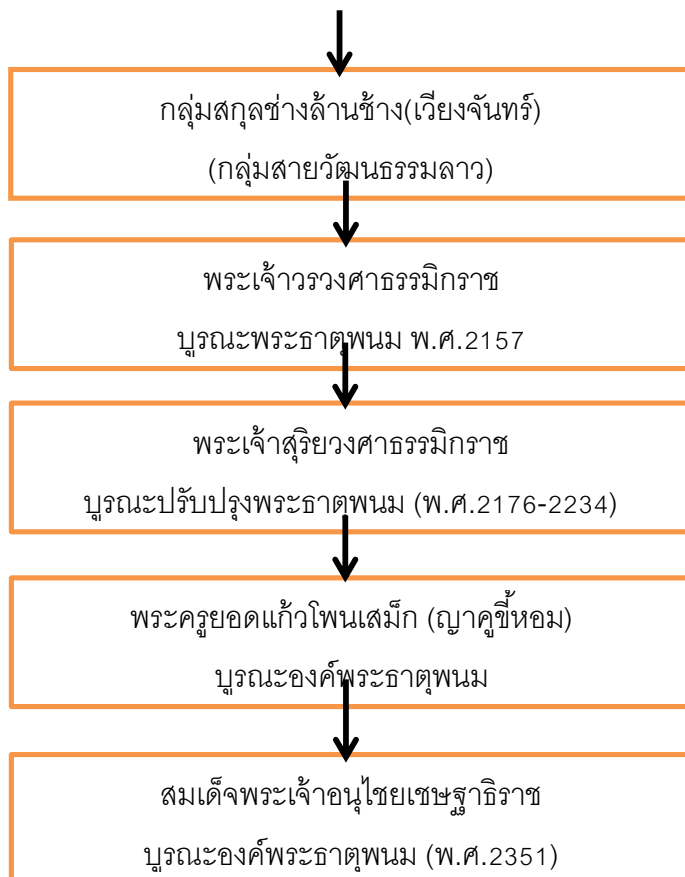
1. ภูมิปัญญาช่างศิลปะ

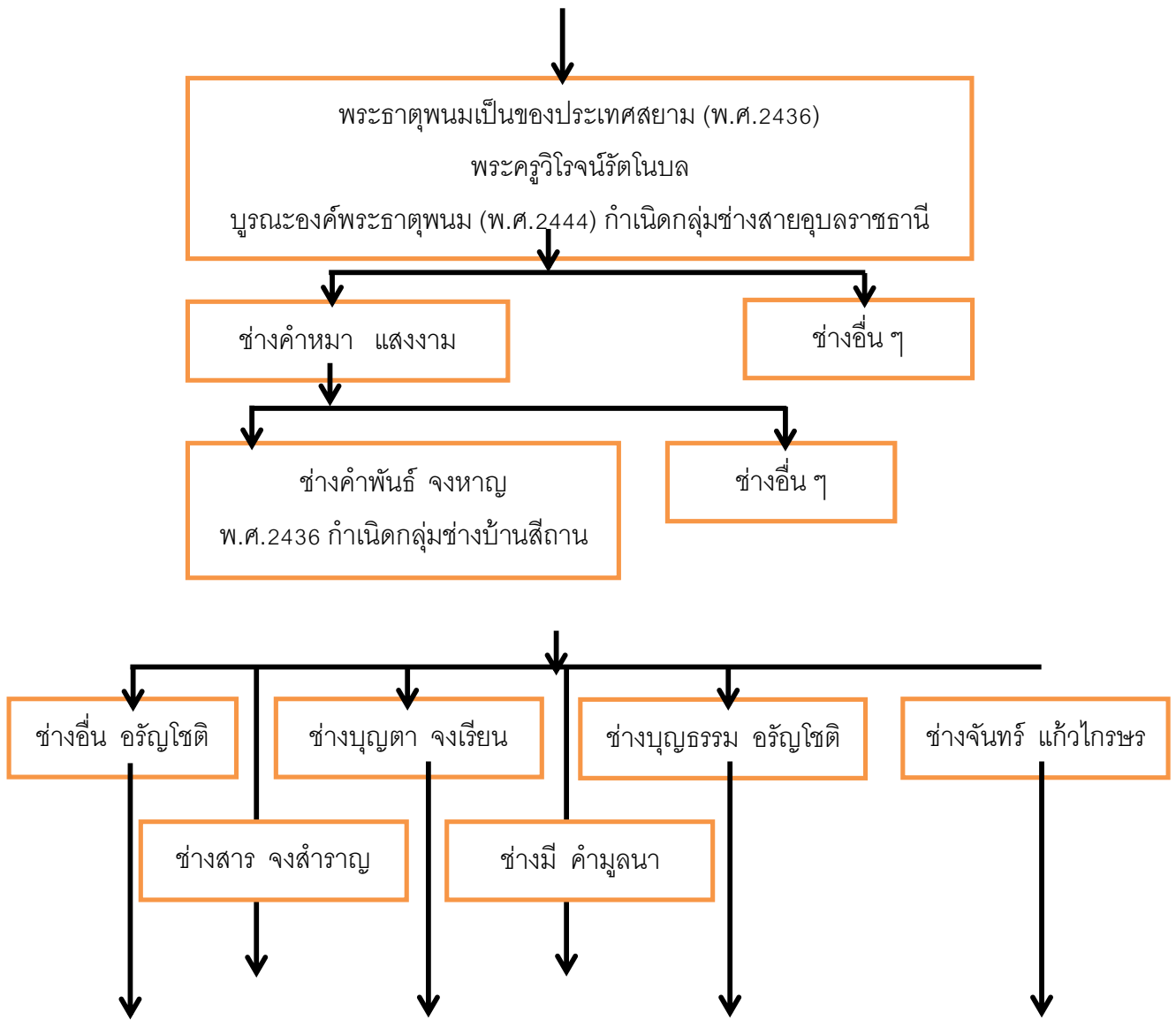
แหล่งชุมชนช่างก่อสร้าง ศาสนสถาน ตำบลดงลิงหลายหมู่บ้าน โดยเฉพาะบ้านสีถานได้ชื่อว่าเป็นแหล่งชุมชนช่างฝีมือดีในการก่อสร้างศาสนสถาน เช่น โบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ เมรุ ซึ่งปรากฏมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมงดงาม ฝีมือเป็นเลิศด้วยลวดลายประดับที่วิจิตรบรรจงเป็นที่เลื่องลือไปทั่วสารทิศ

ตระกูลช่างบ้านสีถาน ได้แตกแขนงช่างออกไป ทำการก่อสร้างศาสนสถานยังสถานที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ รวมทั้งต่างประเทศ คือประเทศอินเดีย ลาว ก็ได้นำช่างจากบ้านสีถานไปทำการก่อสร้าง ศาสนสถาน ถือเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของเหล่าช่างที่สำคัญ

จากการศึกษาประวัติการกำเนิดตระกูลช่างบ้านสีถานพอสังเขปได้ เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่ถ่ายทอดความรู้ด้านงานช่างอย่างต่อเนื่องจากอดีตจนถึงปัจจุบันในลักษณะบุคคลสู่บุคคล ทั้งในลักษณะเครือญาติและผู้สนใจมาฝึกฝนฝากตัวเป็นศิษย์ ได้มีการพัฒนาของกลุ่มช่างบ้านสีถาน เริ่มจากวัฒนธรรมไทย – ลาว ที่มีความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมสองฝั่งโขง กลุ่มงานช่างในอดีตได้รับการอุปถัมภ์ โดยชายสำนักลาวในอดีตซึ่งส่วนใหญ่เป็นช่างที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้นำชุมชน พระสงฆ์ ดังนั้นเพื่อให้เห็นความต่อเนื่องของการถ่ายทอดองค์ความรู้ของกลุ่ม ช่างงานศิลปกรรมบ้านสีถาน ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิแสดงการถ่ายทอดองค์ความรู้งานศิลปกรรมกลุ่มช่างบ้านสีถาน

- ช่างเงิน อรัญเสริญ
- ช่างเสถียร ระวางวัลย์
- ช่างบุญเลี้ยง กมลเลิศ
- ช่างนิจ เข้มสมัคร
- ช่างหนู ระวางวัลย์
- ช่างอื่น ๆ
- ช่างคำ จงหาร
- ช่างหนู จงหาร
- ช่างใบ คำมูลนา
- ช่างนคร กมลเลิศ
- ช่างสมัคร จงสำราญ
- ช่างอื่น ๆ

จากแผนภูมิ ทำให้ทราบถึงพัฒนาการกลุ่มช่างบ้านสีถานที่มีการถ่ายทอด การแพร่กระจายซึ่งมีพัฒนาการจากอดีตเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน และมีกำลังพลวัตรที่จะพัฒนาสู่อนาคตได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีช่างคำพันธ์ จงหาญ ผู้เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีความสามารถในด้านเชิงช่าง เป็นต้นกำเนิด

ตลอดเวลา 78 ปี (พ.ศ.2546-2541) กลุ่มงานช่างศิลปกรรมบ้านสีถาน ได้สร้างผลงานสถาปัตยกรรม ประติมากรรม ในการก่อสร้างศาสนาคารจำนวนมาก ทั้งในจังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศ

ผลงานศิลปกรรมด้านสถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้างถาวรวัตถุทางพุทธศาสนาที่เกิดจากกลุ่มช่างบ้านสีถาน ได้กระจัดกระจายอยู่ในวัดทั่วภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคเหนือตอนล่าง ตลอดถึงประเทศเพื่อนบ้านที่มีวัฒนธรรมอันสืบ

เนื่องมาจากพุทธศาสนาเหมือนกันเช่น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศอินเดีย ผลงานเหล่านั้นได้ปรากฏตั้งเด่นเป็นสง่า น่าเคารพ เป็นศักดิ์เป็นศรีของพุทธศาสนิกชนโดยทั่วไป ดังตัวอย่างผลงานบางส่วนของกลุ่มชาวบ้านสีถาน

ช่างคำพันธ์ จงหาญ

- พระอุโบสถวัดป่าแพ่งศรี อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
- พระอุโบสถวัดประชานิยม อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
- พระอุโบสถวัดมหาธาตุ จังหวัดขอนแก่น
- พระอุโบสถวัดเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี
- มณฑปวัดเขาไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ช่างบุญธรรม อรัญโชติ

- พระอุโบสถวัดบ้านกองนา อำเภอนาคู จังหวัดนครราชสีมา
- พระอุโบสถวัดบ้านนาทม อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
- ยกซ่อฟ้าวิหารวัดธาตุหลวง กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- ประตูชัย กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- พระอุโบสถวัดช้างทองล่องแจ้ง ทุ่งไหหิน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ช่างจันทร์ แก้วไกรสร

- พระอุโบสถวัดบ้านสีถาน อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
- พระอุโบสถวัดชัยมงคล อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
- พระพุทธรูปปางมารวิชัย เขาคระโดง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
- พระพรหมภูมิปาโล บนภูสิงห์ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
- เจดีย์วัดธาตุมหาชัย อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม

ช่างสาร จงสำราญ

- พระอุโบสถวัดคลองสวน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ
- พระอุโบสถวัดปัจฉิมทัศน์ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
- พระอุโบสถวัดโคธาตุ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

ช่างมี คำมูลนา

- พระอุโบสถ ศาลาการเปรียญ ชุมประตู่ หอระฆัง และเมรุบ้านจงโก ตำบลหนองรี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี
- พระอุโบสถ ศาลาการเปรียญ ชุมประตู่ หอระฆัง และเมรุวัดบ้านห้อยบง ตำบลห้อยบง อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

ช่างเงิน อรัญเสริฐ

- พระพุทธรูปสูง 40 เมตร วัดบ้านน้อยใต้ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
- ชุมประตู่วัดมหาธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

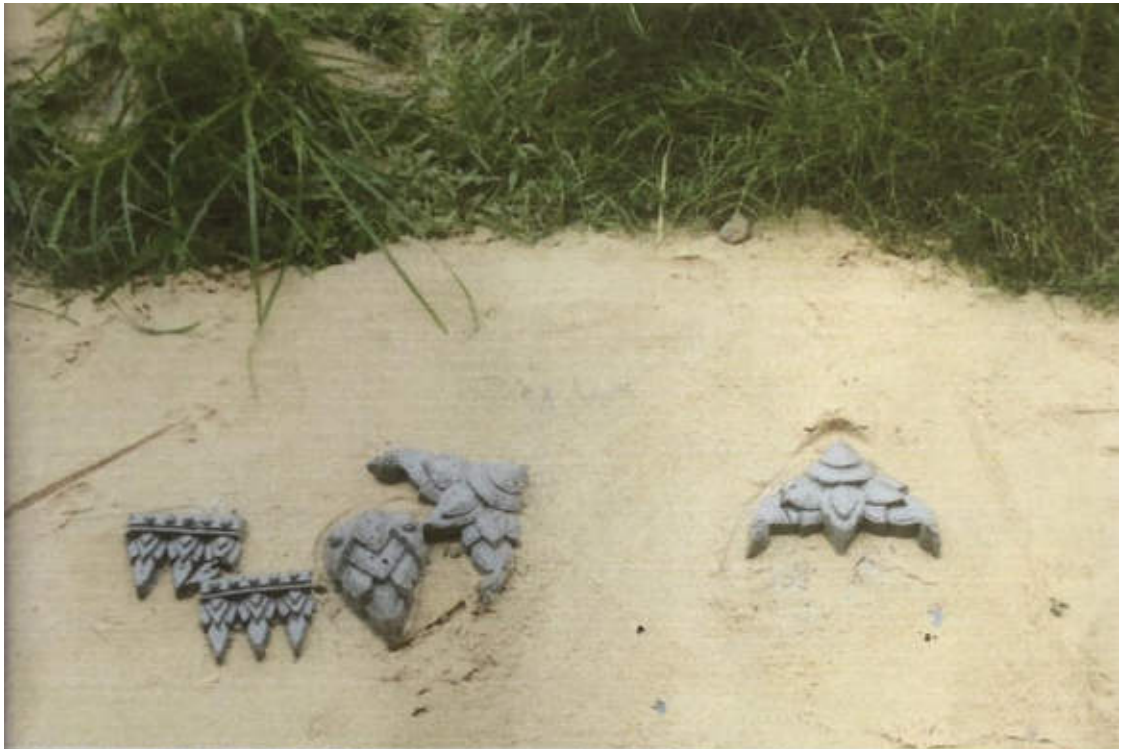
ช่างเสถียร ระวางวรรณ

-พระอุโบสถวัดบ้านหนองเรือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

-วิหารวัดบ้านเม็ง อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

-ซุ้มประตูวัดหนองแวงเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

กลุ่มงานช่างบ้านสีถาน ที่เป็นลูกมือ และลูกศิษย์ที่สืบทอดฝีมือช่างจากช่างยุคต้น ๆ ของบ้านสีถาน
ปัจจุบันก็ยังดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และพร้อมที่จะพัฒนาฝีมือเชิงช่างต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

2.เครื่องจักสานไม้ไผ่ ชาวตำบลดงลิง ได้ใช้ภูมิปัญญาในการนำวัสดุที่มีในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน โดยการนำไม้ไผ่ หวาย มาจักสานเป็นตะกร้า ไซ่ ฆ้อง ตลอดจนเครื่องมือดักสัตว์ เช่น ลอบ ไซ เป็นต้น หมู่บ้านที่ได้รับการส่งเสริมตั้งแต่ครั้งโครงการอีสานเขียวเป็นต้นมา คือ บ้านดอนหวาย ตำบลดงลิง ได้จัดตั้งกลุ่มหัตถกรรมการจักสานไม้ไผ่ขึ้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่นำออกจำหน่าย จะเห็นว่าริมถนนจะมีร้านเครื่องจักสานไม้ไผ่ (OTOP) อยู่หลายแห่ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภูมิปัญญาชาวบ้านในการนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

3.การทำกระเป๋า ที่นอน หมู่บ้านดอนหวายตำบลดงลิง นอกจากอาชีพหลัก คือการทำนาแล้วเกือบทุกหลังคาเรือนจะประกอบอาชีพทำกระเป๋าคือ อาชีพนี้เริ่มจากการที่ชาวบ้านดอนหวาย ได้ไปทำงานในโรงงานทำกระเป๋าที่กรุงเทพฯ แล้วนำความรู้ประสบการณ์จากการทำกระเป๋าในโรงงานมาสร้างงานที่บ้าน หรือผลิตเพื่อส่งโรงงานซั๊กฟอกหนัง นอกจากนั้นยังผลิตเพื่อจำหน่ายเอง และในปัจจุบันบ้านโคกกล่าม ได้มีการรวมกลุ่มเพื่อตัดเย็บกระเป๋ารวมทั้งที่นอนและหมอน เพื่อการสร้างรายได้ให้กับคนใจชุมชน

4.การทอผ้าอังกฤษและผ้าไหม วัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชาวตำบลดงลิงที่สืบทอดมาแต่บรรพบุรุษคือ การปลูกหม่อน เลี้ยงไหม นำเส้นใยมาทอเป็นผ้าไหมที่มีคุณภาพไว้ใช้ ตัดเป็นเสื้อผ้า ผ้าถุง โดยสตรีแม่บ้านจะทอผ้าไหมเกือบทุก หมู่บ้าน โดยเฉพาะที่บ้านสวนโคก บ้านเมย และบ้านโคกล่าม มีการรวมกลุ่มของแม่บ้านทอผ้าไทย เพื่อนำไปใช้และ จำหน่ายเป็นรายได้เสริมแก่ครอบครัว

5. ภูมิปัญญาด้านกลองกิ่งกลองเส็ง

วัฒนธรรมด้านดนตรีกลองเส็ง การแข่งขันกลองเส็ง กลองเส็งเป็นเครื่องดนตรีที่มีความแปลกกว่าเครื่องดนตรีทั่วไป คือบรรเลงเพื่อประชันหรือแข่งขันความดังของเสียง ไม่เน้นการบรรเลงเพื่อความสนุกสนานบันเทิง

กลองเส็งมีถิ่นกำเนิดและนิยมเล่นกันในตำบลดงลิง ทุกหมู่บ้านในตำบลดงลิงจะมีกลองเส็งอย่างน้อย 1 คู่ ประจำหมู่บ้าน กลองเส็งไม่มีหลักฐานว่ามีมาตั้งแต่ครั้งใด แต่มีบันทึกไว้ในวรรณกรรมท้องถิ่นหลายเรื่อง เช่นเรื่องผาแดงนางไอ่ ตำนานเมืองฟ้าแดดสูงยาง ก็ได้กล่าวถึงกลองเส็งไว้เช่นกัน ที่ตำบลดงลิง นิยมนำมาใช้แห่บั้งไฟ ในงานประเพณีบุญเดือนหก เพื่อให้เกิดความสนุกสนานหลักจากแห่เสร็จ ก็จะนำมาตีประชันเสียงกันเรียกว่า “เส็งกลองกิ่ง”

กำเนิดกลองกิ่ง ไม่ทราบว่ากลองกิ่งมีมาแต่เมื่อใด แต่จะนำมาใช้ในบุญเดือนหก (บุญบั้งไฟ) เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และหลังจากแห่เสร็จก็นำมาเส็งกลองกิ่ง (ตีแข่งกัน)

ลักษณะของกลองกิ่ง เป็นกลองทำจากไม้ประดู่แดงทรงกระบอกกลวงด้านหน้ากลองกว้างประมาณ 40 ซม. ด้านล่างกลอง (ก้นกลอง) กว้างประมาณ 30 ซม. สูงประมาณเท่าครึ่งของความกว้างหน้ากลอง หุ้มด้วยแผ่นหนังทั้งด้านหน้าและด้านล่าง ดึงเข้าหากันโดยใช้หนังซึ่งเรียกว่าหนังซึกและหนังหูกลองข้างกลองห่างจากหน้ากลองประมาณ 20 ซม. เจาะเป็นรูสี่เหลี่ยมขนาด 10 * 15 ซม. ซึ่งเรียกว่ารูแพเพื่อเป็นการระบายเสียงเวลาตี ข้างในกลองเหนือรูแพจะเป็นปู้ เรียกว่าลิ้นกลอง เพื่อทำหน้าที่ปรับระดับเสียงของกลอง (เหมือนลิ้นคน)

6. ภูมิปัญญาการทอเสื่อกก

เป็นภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น ที่นำเอาต้นกกมาแปรรูปให้เป็นเส้น ย้อมสี แล้วสานทอให้เป็นแผ่นผืน เพื่อนำมาใช้ปูลาดรองนั่งหรือนอน หรือทำตุ๊กตารูปต่างๆ ตลอดจนทำพิธีกรรมทางศาสนาและความเชื่อ และเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริมแก่ครอบครัว

7. ภูมิปัญญาด้านการสานแห

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องการสานแห เริ่มมาจากสมัยก่อนนั้น ครอบครัวไทยเป็นครอบครัวภาคเกษตรกรรม มีการทำมาหากินตามธรรมชาติ จับปลาโดยใช้เป็ด ยกยอ และใช้แหเป็นเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำ เพื่อนำมาประกอบเป็นอาหารการกิน เลี้ยงดูครอบครัว

บุคคลสำคัญของท้องถิ่น

ตำบลดงลิงมีทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าอยู่หลายท่าน แต่ละท่านได้สร้างคุณประโยชน์แก่ชาวตำบลดงลิง และท้องถิ่น มีแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดำรงที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนสร้างชื่อเสียงเกียรติยศให้แก่ตำบลดงลิง ทั้งที่มีชีวิตอยู่และล่วงลับไปแล้ว โดยแยกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

บุคคลสำคัญด้านผู้นำชุมชน

1.นายพิทักษ์ กมลเลิศ

เกิดเมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2467 ที่บ้านสีถาน ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรของนายชุน และนางสุด กมลเลิศ

ประวัติการศึกษา

- ป.4 โรงเรียนชุมชนสีถานดำรงวิทย์
- ม.3 โรงเรียนบริหารอำเภอกมลาไสย
- ม.6 โรงเรียนเสลภูมิวิทยาคม จังหวัดร้อยเอ็ด

ประวัติการทำงาน

- ผู้ใหญ่บ้าน บ้านสีถาน พ.ศ.2516
- กำนันตำบลดงลิง พ.ศ.2516 – 2527

เกียรติประวัติ

- เป็นแกนนำสำคัญในการพัฒนาตำบลดงลิงให้เจริญก้าวหน้ามาจนถึงปัจจุบัน
- เป็นแกนนำสำคัญในการขอจัดตั้งโรงเรียนมัธยมประจำตำบล คือโรงเรียนโคกศรีเมือง
- ได้รับรางวัลกำนันดีเด่น แหนบทองคำ ปันพุก ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

2.นายสำราญ เข็มวิวัฒน์

เกิดเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ.2483 บ้านเลขที่ 01 หมู่ที่ 5 บ้านเมย ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรของนายลี และนางดี เข็มวิวัฒน์

ประวัติการศึกษา

- ป.4 โรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา
- ม.6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอกมลาไสย

ประวัติการทำงาน

- กรรมการพัฒนาหมู่บ้าน บ้านเมย ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
- ผู้ทรงคุณวุฒิ บ้านเมย พ.ศ.2516 – 2527
- ผู้ใหญ่บ้าน บ้านเมย พ.ศ.2527
- กำนันตำบลดงลิง พ.ศ.2527-2543
- ประธานกรรมการสหกรณ์การเกษตรกมลาไสย พ.ศ.2541
- ประธานสมาคมพาณิชยกรรมสหกรณ์การเกษตร อำเภอกมลาไสย พ.ศ.2543
- ประธานบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลดงลิง พ.ศ.2540
- นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดงลิง พ.ศ.2547

เกียรติประวัติ

-เป็นผู้นำชุมชนในการพัฒนาในทุกด้านจนเจริญก้าวหน้าจนถึงปัจจุบัน

-กำนันดีเด่น แหนบทองคำ ปีนพก กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2539

บุคคลสำคัญอื่น ๆ

ตำบลดงลิงมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้นำและประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงาน ระดับสูง ซึ่งสมควรที่จะจารึกไว้ดังนี้

1.นายสมพงษ์ มัตราช

เป็นชาวบ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ สำเร็จการศึกษาจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เริ่มเข้ารับราชการเป็นปลัดอำเภอหลายอำเภอ และเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการเรื่อยมา จากตำแหน่งนายอำเภอ ปลัดจังหวัด และรองผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งตำแหน่งครั้งสุดท้ายเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ จนเกษียณอายุราชการซึ่งนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่นท่านหนึ่ง ที่สำคัญควรยกย่องและประกาศเกียรติคุณไว้

2.นายพรม อรัญรุตย์

เป็นชาวบ้านแวง ตำบลดงลิง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ สำเร็จการศึกษาจากคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เข้ารับราชการสังกัดกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทยจากตำแหน่งปลัดอำเภอเจริญก้าวหน้าจนถึงตำแหน่งนายอำเภอจนเกษียณอายุราชการในตำแหน่ง นายอำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น ซึ่งนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่นท่านหนึ่ง ที่สำคัญควรยกย่องและประกาศเกียรติคุณไว้

3.พันเอก(พิเศษ)เทียม สุขภิสาร

เป็นชาวบ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ สำเร็จการศึกษาปริญญาธรรม 9 ประโยค แล้วเข้ารับราชการกองอนุศาสนาจารย์ กองทัพบก กระทรวงกลาโหม

มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการเรื่อยมา จนเกษียณอายุราชการในตำแหน่งพันเอก(พิเศษ) ซึ่งนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่นท่านหนึ่ง ที่สำคัญควรยกย่องและประกาศเกียรติคุณไว้

4.พลตรี เชาวฤทธิ์ ศิริกิจ

เป็นชาวบ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เริ่มรับราชการยศนายร้อยตรีแห่งกองทัพบกและเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการเรื่อยมา ได้รับการแต่งตั้งเป็นนายพลตรีแห่งกองทัพบก ซึ่งนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่นท่านหนึ่ง ที่สำคัญควรยกย่องและประกาศเกียรติคุณไว้

บุคคลสำคัญทางศาสนา

1.พระครูกรมลาสยคุณ (โสภะ ทัตประกอบ) ฉายา ธรรมโก

ชาติกำเนิด

เกิดเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2476 ที่บ้านเลขที่ 61 หมู่ที่ 14 บ้านดอนหวาย ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรของนายคาน นางทองมี ทัตประกอบ

ประวัติการศึกษา

ป.4 โรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง

นักธรรมเอก สำนักวัดป่าเครือวัลย์ บ้านดอนหวาย

อุปสมบท เมื่อ พ.ศ.2500

สมณศักดิ์

-พระครูสัญญาบัตรชั้นตรี พ.ศ.2518

-พระครูสัญญาบัตรชั้นโท พ.ศ.2523

-พระครูสัญญาบัตรชั้นเอก พ.ศ.2528

-พระอุปฌาย์ พ.ศ.2519

-เจ้าคณะอำเภอกมลาไสย (ธรรมยุติ)

ด้านสาธารณูปการ

-เป็นผู้นำกิจทางศาสนา , การปกครองพระสงฆ์

-เป็นผู้นำในการพัฒนาจิตใจของพุทธศาสนิกชน จำศีล ปฏิบัติธรรม

-เป็นผู้นำในการพัฒนา การก่อสร้างตรงกับสภาพของชุมชน

2.พระครูวิมลประภากร ฉายา ปภาโกร นามเดิมชื่อ บุญมี อรุณพาส

ชาติกำเนิด

เกิดเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ.2463 ที่บ้านแวง ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรของนายสีดา นางทอง อรุณพาส

ประวัติการศึกษาในชีวิตฆราวาส

จบ ป.4 โรงเรียนโนนเมืองวิทยาคาร พ.ศ.2475

ประวัติการศึกษาในเพศบรรพชิต

-สอบได้นักธรรมชั้นตรี จากสำนักวัดบ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อ พ.ศ.2483

-สอบได้นักธรรมชั้นโท จากสำนักเรียนบ้านโนนเมือง พ.ศ.2485

-สอบได้นักธรรมชั้นเอก จากสำนักเรียนบ้านโนนเมือง พ.ศ.2508

-ได้สมณศักดิ์เป็นพระครูวิมลประภากร เจ้าคณะตำบลดงลิง เขต 2 อำเภอกมลาไสย พ.ศ.2511

การสาธารณูปการ

- พัฒนากิจการคณะสงฆ์และบริเวณการศึกษาเผยแผ่ธรรมะ จึงมีผู้เลื่อมใสศรัทธาเป็นจำนวนมาก
- เป็นผู้นำในการสร้างศาสนสถานหลายแห่ง
- เป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนหลายด้านจึงถือได้ว่าพระครูวิมลประกาศ เป็นบุคคลสำคัญทางวัฒนธรรม

ของหมู่บ้าน

3.พระครูสิริปัญญาภิวดี (จันทร์ กตปุญโญ)

ชาติกำเนิด

เกิดเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ.2465 ที่บ้านสีถ่าน ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรนายชาติ นางหยู่ จงถาษา

การศึกษา

ป.4 โรงเรียนสีถ่านดำรงวิทย์

บรรพชิต

บรรพชา เป็นสามเณร พ.ศ.2482

อุปสมบท พ.ศ.2483

พระอุปัชฌาย์ พ.ศ.2523

มรณภาพ วันที่ 25 เมษายน พ.ศ.2546

การสาธารณูปการ

- เป็นผู้นำทางปฏิบัติกิจทางพุทธศาสนา ปฏิบัติธรรม
- เป็นผู้นำในการก่อสร้างศาสนการ ถาวรวัตถุสำคัญของชุมชนหลายแห่ง

4.พระมหาสมจิตร์ ศิริภักดิ์

พระมหาสมจิตร์ ฉายา ชินปุตโต นามสกุลศิริภักดิ์ เกิดที่บ้านโคกล่าม หมู่ที่ 2 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เกิดปีออก ตรงกับวันอังคาร ที่ 25 เมษายน 2487

พ.ศ.2498 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทย์ ด้วยคะแนน ร้อยละ 65

พ.ศ.2499 บวชเป็นสามเณรครั้งแรก เกิดป่วยหนัก ลาสิกขาบท ไปรักษาตัวประมาณปีเศษจึงหาย

พ.ศ.2501 บวชเป็นสามเณรครั้งที่สอง ต่อด้วยการบวชเป็นพระภิกษุ เมื่อเดือน มีนาคม 2508

พ.ศ.2502 สอบได้นักธรรมชั้นตรี จากสำนักวัดโคกล่าม ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

พ.ศ.2503 สอบได้นักธรรมชั้นโท จากสำนักวัดโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัด

กาฬสินธุ์

พ.ศ.2504 สอบได้นักธรรมชั้นเอก จากสำนักวัดโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัด

กาฬสินธุ์

พ.ศ.2507 สอบได้เปรียญธรรม 3 ประโยค (ขณะเป็นสามเณร) สำนักวัดมงคลทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

พ.ศ.2511 สอบได้เปรียญธรรม 4 ประโยค สำนักวัดมงคลทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

พ.ศ.2508-2511 เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ประจำสำนักวัดมงคลทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

พ.ศ.2517 เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมประจำสำนักวัดไก่เตี้ย แขวง/เขต ดลิ่งชั้น
กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.2528 เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดไก่เตี้ย แขวง/เขตดลิ่งชั้น กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.2524 – 2534 นำชาวพุทธสร้างวัดดงเมือง ตำบลเหล่าอ้อย อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ จนเป็น
วัดโดยสมบูรณ์ และนำชาวพุทธลูกศิษย์ผู้ที่เลื่อมใสศรัทธาจากกรุงเทพมหานคร มาพัฒนาวัดโคกล่ามเป็นประจำทุกปี
จนเป็นที่เคารพรักและศรัทธาของญาติโยมชาวบ้านโคกล่าม ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

บุคคลสำคัญด้านวัฒนธรรม

1.นางสำออง จงมีเดช

เกิดเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2491 ที่บ้านโคกศรี หมู่ที่ 3 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็น
บุตรของนายจั้น นางบังหา จงมีเดช

การศึกษา

ป.4 โรงเรียนสีถนด่างวิทย

ป.6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์

นางสำออง จงมีเดช เริ่มหัดแสดงหมอลำกับหมอลำเคน ดาเหลา และแม่คำพา ฤทธิ์ทิพย์ และแสดง
หมอลำร่วมกับคณะ ค.ภริมย์ดาวรุ่ง หลังจากนั้นเริ่มแสดงลำกลอนคู่กับหมอลำสมบูรณ์ อรัญโชติ และเริ่มตั้งคณะหมอลำ
ลำด้วยตนเอง ชื่อ ส.นิยมศิลป์ โดยแสดงเป็นตัวเอกร่วมกับนายโฮ สุทธิทักษ์ และร่วมแสดงกับคณะศิษย์ทองมี จนมี
ชื่อเสียงโด่งดัง เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

เกียรติประวัติ

1.ได้รับรางวัลโล่เกียรติยศ ชนะเลิศการประกวดรางวัลจากผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ.2515

2.ได้รับรางวัลเกียรติยศ การประกวดหมอลำจากอำเภอกมลาไสย เมื่อ พ.ศ.2516

นางสำออง จงมีเดช นับว่าเป็นบุคคลสำคัญจากวัฒนธรรมการแสดงหมอลำ ที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ชาวตำบลดงลิง เป็น
อันมากจนได้รับการยกย่องว่าเป็นครูหมอลำ

2.นายสมาน กมลรัตน์

เกิดเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2487 ที่บ้านเลขที่ 13 หมู่ที่ 6 บ้านแวง ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัด
กาฬสินธุ์ ปัจจุบันมีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านโนนเมือง เป็นบุตรของนายพรมมี นางยม กมลรัตน์

การศึกษา

ป.4 โรงเรียนบ้านแวงประชารัฐบำรุง

ประวัติการแสดงหมอลำ

เริ่มหัดเรียนหมอลำครั้งแรก พ.ศ.2508 โดยฝึกหัดทั้งหมอลำกับหมอลำเคน ดาเหลา และหมอลำคำภา
ฤทธิ์ทิพย์ ในลีลาลำกลอน ทำนองเคน ดาเหลา คู่กับหมอลำสำออง จงมีเดช

เกียรตินิยมที่ได้รับ

1.ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณชนะเลิศการแสดงหมอลำกลอน จากผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อ พ.ศ.2515

2.ได้รับรางวัลถ้วยเกียรติยศการประกวดหมอลำอำเภอกมลาไสย เมื่อ พ.ศ.2516

นายสมาน กมลรัตน์ ถือได้ว่าเป็นบุคคลดีเด่น ด้านการเผยแพร่และจรรโลงวัฒนธรรมด้วยศิลปะการแสดงหมอลำ และสร้างชื่อเสียงให้แก่ชาวตำบลดงลิงเป็นอย่างมาก

3.นางสาวยุพิน เข้มวิจิตร (ฮันนี่ ศรีอีสาน)

เกิดเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2514 ที่บ้านเมย หมู่ที่ 5 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรคนที่ 10 ในจำนวนพี่น้อง 14 คน ของคุณพ่อคำภา แม่มิ เข้มวิจิตร

ประวัติการศึกษา

ป.6 จากโรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา

ประวัติการแสดงหมอลำ

เริ่มฝึกหัดการแสดงหมอลำครั้งแรก กับคณะดอกฟ้ามหากาฬ และร่วมงานกับคณะสาวน้อยชูปเปอร์ตัส คณะเลิศฟ้าพรสวรรค์ และคณะอื่น ๆ เมื่อปี พ.ศ.2534 ดาวบ้านดอนและบริษัทเอนาวิโปรโมชัน เห็นแววการแสดง จึงได้สนับสนุนให้ทำการบันทึกเทปคาสเซส หมอลำชุดน้ำตาหล่นบนที่นอน และวอนพี่มีรักเดียว โดยใช้ฉายาการแสดงหมอลำว่า “ฮันนี่ ศรีอีสาน” จนมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วประเทศ

ต่อมา ได้ประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ขณะเดินทางไปทำการแสดงที่จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2535

นางสาวยุพิน เข้มวิจิตร หรือฮันนี่ ศรีอีสาน ถือได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมการแสดงหมอลำ ของชาวตำบลดงลิงจนมีชื่อเสียงโด่งดัง คนรู้จักทั่วประเทศ จึงสมควรได้รับการยกย่องเป็นผู้มีผลงานดีเด่นด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมการแสดงหมอลำของท้องถิ่น

ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลดงลิง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

สภาวัฒนธรรมตำบลดงลิง
อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

จัดทำโดย กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เทศบาลตำบลดงลิง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1.สภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อมและสังคม	
- ที่ตั้ง	4
- ลักษณะภูมิประเทศ	5
- สภาพแวดล้อม	6
- อาชีพของท้องถิ่น	7
- การศึกษา	7
- การบริการพื้นฐาน	9
- จุดอ่อนจุดแข็งของตำบลดงลิง	9
- การปกครอง	10
- ทำเนียบกำนันตำบลดงลิง	11
2.พัฒนาการทางประวัติศาสตร์	
- การตั้งถิ่นฐาน	11
- ประวัติความเป็นมาของบ้านสวนโคก หมู่ 1,13	13
- ประวัติความเป็นมาของบ้านเมย หมู่ 5,11	17
- ประวัติความเป็นมาของบ้านดอนหวาย หมู่ 9,14,17	22
- ประวัติความเป็นมาของบ้านโนนเมือง หมู่ 7,8,12	27
- ประวัติความเป็นมาของบ้านสีถาน หมู่ 4,10,15	36
- ประวัติความเป็นมาของบ้านโคกศรี หมู่ 3	45
- ประวัติความเป็นมาของบ้านแวง หมู่ 6	49
- ประวัติความเป็นมาของบ้านโคกล่าม หมู่ 2,16	54
- เหตุการณ์สำคัญของชุมชน	58
3.ประวัติและความเป็นมาของโรงเรียนในเขตตำบลดงลิง	
-ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนชุมชนสีถานดำรงวิทย์	59
-ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนโนนเมืองวิทยาคาร	64
-ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา	66
-ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทย์	71
-ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนบ้านแวงประชารัฐบำรุง	74
-ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง	75
4.มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของท้องถิ่น	
- มรดกทางธรรมชาติ	60
- มรดกทางวัฒนธรรม	60

-วัฒนธรรมด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน	62
5.ภูมิปัญญาชาวบ้านและเทคโนโลยีท้องถิ่น	
- แผนภูมิแสดงการถ่ายทอดองค์ความรู้งานศิลปกรรมกลุ่มช่างบ้านสีถาน	64
6.บุคคลสำคัญของท้องถิ่น	
- บุคคลสำคัญด้านผู้นำชุมชน	67
- บุคคลสำคัญอื่น ๆ	68
- บุคคลสำคัญทางศาสนา	69
- บุคคลสำคัญด้านวัฒนธรรม	71
7.คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมตำบลจนถึง ปี พ.ศ.2556	73
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	

บทที่ 1

สภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อมและสังคม

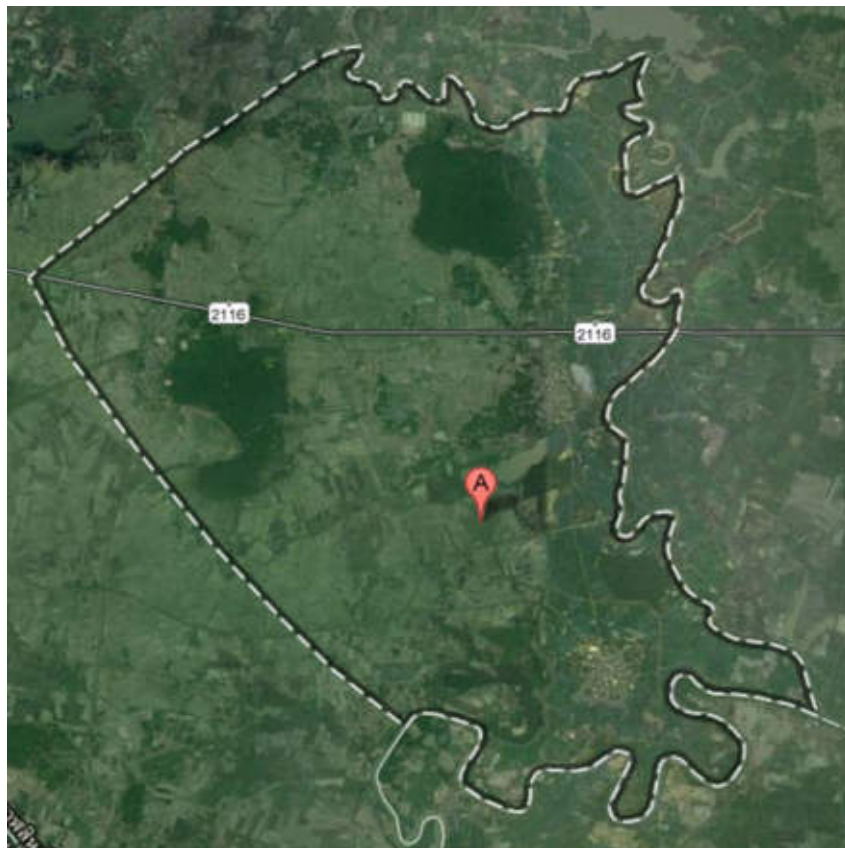
ที่ตั้ง

ตำบลดงลิง เป็นตำบลหนึ่งที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอกมลาไสย ตามพิกัดทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งของจังหวัดกาฬสินธุ์อยู่ระหว่าง เส้นรุ้ง 16 – 17 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 103 104 องศาตะวันออก อยู่ห่างจากอำเภอกมลาไสย ประมาณ 17 กิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ประมาณ 30 กิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จด	ตำบลโพหนองาม
ทิศใต้	จด	ตำบลเจ้าท่า
ทิศตะวันออก	จด	ตำบลร่องคำ
ทิศตะวันตก	จด	ตำบลธัญญา

แผนที่ตำบลดงลิง

ลักษณะภูมิประเทศ

ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่กาฬสินธุ์ตอนล่าง มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบต่ำ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม แม่น้ำชีและแม่น้ำป่าวไหลมาบรรจบกัน นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำขนาดเล็กที่เป็นห้วย หนอง คลอง บึง อยู่หลายแห่ง และเป็นแหล่งเกษตรกรรม ปลูกข้าวทั้งนาปีและนาปรัง นอกจากนี้ยังปลูกพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ในฤดูแล้ง เช่นถั่วลิสง แดงโม ข้าวโพด และพืชผักสวนครัว เป็นต้น

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพอากาศของตำบลดงลิง มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีสูงสุด 33.7 องศาเซลเซียส และเฉลี่ยต่ำสุด 25.3 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอุณหภูมิสูงสุดคือเดือนเมษายน อุณหภูมิเฉลี่ย 38.1 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอุณหภูมิต่ำสุดคือเดือนมกราคม อุณหภูมิเฉลี่ย 19.7 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ทั้งปีสูงสุดร้อยละ 88.5

ฤดูกาล

ตำบลดงลิงได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เป็นผลให้เกิดฤดูกาลเช่นเดียวกับตำบล อำเภอกมลาไสยและจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี 3 ฤดู คือ

1. ฤดูฝน เริ่มจากเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ทำให้เกิดฝนตก มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 323.2 มิลลิเมตร
2. ฤดูหนาว เริ่มเดือนตุลาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือทำให้เกิดสภาพอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิเฉลี่ย 22 องศาเซลเซียส
3. ฤดูร้อน เริ่มจากเดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนืออ่อนกำลังลง จึงเกิดสภาพอากาศร้อนอุณหภูมิเฉลี่ย ประมาณ 34 องศาเซลเซียส

ทรัพยากรธรรมชาติ

ตำบลดงลิงมีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ สามารถจำแนกประเภทได้ ดังนี้

1. ทรัพยากรดิน ลักษณะทางธรณีวิทยาของพื้นที่ดินในเขตตำบลดงลิง จัดเป็นดินชุดที่ 25 (ชุดดินอัญพิญ) เป็นสภาพดินเหนียว มีลูกรังจับตัวกันแน่นในบางพื้นที่ คุณภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ซึ่งเป็นสภาพดินโดยทั่วไปของพื้นที่เขตอำเภอกมลาไสย รวมทั้งเขตตำบลดงลิงด้วย(กรมส่งเสริมการเกษตร,2543)

การใช้ประโยชน์ในทรัพยากรดินส่วนใหญ่ใช้เป็นพื้นที่ทำการเกษตรกรรมทำนา ปลูกพืชเศรษฐกิจในฤดูแล้ง เช่น ถั่วลิสง และแดงโม และพืชผักสวนครัว นอกจากนี้ยังมีพื้นที่เป็นดงดอนอยู่หลายแห่ง เช่นดงจันทาร ดงเปลือย เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นพื้นที่ที่อยู่อาศัยคือหมู่บ้านต่าง ๆ รวมทั้งสถานที่ราชการส่วนท้องถิ่นในเขตตำบลดงลิง

2. ทรัพยากรป่าไม้ ตำบลดงลิง มีทรัพยากรป่าไม้ที่ขึ้นตามป่าสาธารณะชุมชน อยู่หลายแห่ง คือดงจันทารในเขตบ้านโนนเมือง ดงบักลอยริมห้วยอีจ้อย ระหว่างบ้านสีถ่านกับบ้านโนนเมือง ดงโคกใหญ่หลังบ้านโคกศรีและดงเปลือย บริเวณที่ตั้งโรงเรียนโคกศรีเมืองบ้านสวนโคก ลักษณะเป็นป่าเบญจพรรณและมีไม้เศรษฐกิจที่สำคัญคือ ไม้เปลือย ไม้ยูง ไม้ตะแบก เป็นต้น

3. ทรัพยากรสัตว์น้ำ เนื่องจากที่ตั้งตำบลดงลิงตั้งอยู่ในบริเวณที่แม่น้ำสองสายหลักมาบรรจบกันคือ แม่น้ำชี

กับแม่น้ำป่าวบริเวณบ้านโนนเมืองและยังติดต่อกับเขตอำเภอร่องคำ และมาทางตำบลดินดำ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งมีแหล่งน้ำที่มีสภาพเป็นห้วย หนอง บึง อยู่หลายแห่งเช่น ห้วยอีจ้อย กุดท่าเมือง หนองปรากาพ หนองอีเวร บุ่งอีตัก กุดขึ้นาค เป็นต้น ซึ่งประชาชนได้ใช้เป็นแหล่งจับปลาน้ำจืด ตามธรรมชาติไว้บริโภคปลาน้ำจืดตามแหล่งน้ำที่สำคัญคือ ปลาขาว(ปลาน้ำเงิน)ปลานาง(ปลาเนื้ออ่อน) เป็นต้น

สภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมส่วนใหญ่ ในเขตตำบลดงลิง เป็นสภาพแวดล้อมแบบชนบทที่อาศัยอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ซึ่งมีสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติ ลักษณะภูมิประเทศ ประกอบอาชีพหลักในการเกษตรกรรม ทำนา มีชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่าย มีสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา อาหารการกินหาได้จากธรรมชาติ เช่น ปลา กบ เขียด ตามแหล่งน้ำ หน่อของป่า จากธรรมชาติใกล้หมู่บ้าน มีสภาพอากาศที่ปราศจากมลพิษ เนื่องจากไม่มีแหล่งมลพิษที่เป็นโรงงานอุตสาหกรรม ผู้คนมีอัธยาศัยไมตรีที่ดีต่อกัน พอถึงฤดูแล้งว่างเว้นจากการทำนา ซึ่งเป็นอาชีพหลัก นิยมลงไปหารายได้เสริม เช่น ขับรถแท็กซี่ ทำงานโรงงาน หรือทำงานก่อสร้างโบสถ์ วิหาร ทำงานอุตสาหกรรมครัวเรือน เย็บกระเป๋า พอถึงหน้าเทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ ก็จะรวบรวมปัจจัยทำผ้าป่านำเงินมาบริจาคเป็นสาธารณะกุศลให้แก่ทางวัดและโรงเรียน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมและสภาพสังคมที่สั่งสมมาตั้งแต่บรรพบุรุษ

ประชากร

ตำบลดงลิง มีหมู่บ้านทั้งหมด 17 หมู่บ้าน แต่ละหมู่บ้านมีประชากร จำนวน ครัวเรือน และการแบ่งเขตการปกครองออกเป็นหมู่บ้าน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

สถิติจำนวนประชากรตำบลดงลิง

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนครัวเรือน	ชื่อผู้ใหญ่บ้าน
	ชาย	หญิง	รวม		
หมู่ที่ 1 บ้านสวนโคก	434	449	883	202	นายทองมี อรรถวิสัย
หมู่ที่ 2 บ้านโคกลำ	271	277	548	133	นายสมร สารฤทธิ์
หมู่ที่ 3 บ้านโคกศรี	254	234	488	91	นายประจวบ โพธิกมล
หมู่ที่ 4 บ้านสีถาน	405	430	835	182	นายเทพนิมิตร อรัญเสน
หมู่ที่ 5 บ้านเมย	184	199	383	82	นายลำไพ หันชัยศรี
หมู่ที่ 6 บ้านแวง	410	399	809	152	นายบรรลุ อรุณพาส
หมู่ที่ 7 บ้านโนนเมือง	256	264	520	106	นายจำลอง จงฤาชา
หมู่ที่ 8 บ้านโนนเมือง	411	430	841	179	นายสมัย ศรีธาตุ
หมู่ที่ 9 บ้านดอนหวาย	304	271	575	149	นายบุญมา อรัญเวศ

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)			จำนวน ครัวเรือน	ชื่อผู้ใหญ่บ้าน
	ชาย	หญิง	รวม		
หมู่ที่ 10 บ้านสีถาน	308	324	632	137	นายศิริพงษ์ บำรุงรัตน์
หมู่ที่ 11 บ้านเมย	302	314	616	132	นายทวีศักดิ์ สารบุญเรือง
หมู่ที่ 12 บ้านโนนเมือง	312	319	631	146	นายทองปิ่น จิตจันทร์
หมู่ที่ 13 บ้านสวนโคก	323	323	646	137	นายคำสิงห์ เข็มหนู
หมู่ที่ 14 บ้านดอนสวรรค์	327	324	651	163	นางเยาวเรศ จงหาญ
หมู่ที่ 15 บ้านศรีลำดวน	359	330	689	177	นายมนตรี จงหาญ
หมู่ที่ 16 บ้านโคกล่าม	173	177	350	88	นางประยงค์ ปัญญาณี
หมู่ที่ 17 บ้านดอนหวาย	198	204	402	90	นายมานิตย์ แก้วขารี
รวม 17 หมู่บ้าน	5,231	5,268	10,499	2,346	

ข้อมูลประชากร ณ วันที่ 20 พฤษภาคม 2565 สำนักทะเบียนอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ให้ข้อมูล
อาชีพของท้องถิ่น

ประชากรส่วนใหญ่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตตำบลดงลิง ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ใช้นาปรัง และ
นาปี ไร่ละ 90 ของประชากรทั้งหมดกับครัวเรือน

นอกจากการทำนา ซึ่งเป็นอาชีพหลักแล้ว ประชาชนในเขตตำบลดงลิง ยังประกอบอาชีพเสริมอื่น ๆ เช่น
ชาวบ้านดอนหวายประกอบอาชีพเสริมในการทำกระเป่าถั่ว , บ้านโคกล่ามประกอบอาชีพเสริมเลี้ยงไหมเพื่อทอผ้า
ไหม และที่สำคัญคือบ้านสีถานเป็นแหล่งช่างฝีมือที่ทำสืบทอดกันมาเป็นเวลานานคือ อาชีพช่างก่อสร้างอาคารทาง
ศาสนา เช่นโบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ เมรุ ที่มีฝีมือชั้นครูเป็นที่เลื่องลือมาก

การศึกษา

ประชาชนชาวตำบลดงลิง เห็นความสำคัญของการศึกษา ได้ส่งบุตรหลานให้รับการศึกษาทั้งภาคบังคับและ
การศึกษาเมื่อพ้นภาคบังคับคิดเฉลี่ยให้อัตราสูง บุคคลในท้องถิ่นบางคนประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานระดับสูง
หลายคน นอกจากนั้นมีโรงเรียนที่เป็นแหล่งศึกษาของคนในท้องถิ่น ดังนี้

- ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด 8 แห่ง ได้แก่

ชื่อศูนย์เด็ก	ชื่อผู้บริหาร	จำนวนเด็ก			จำนวน พี่เลี้ยง	จำนวน ห้องเรียน
		ชาย	หญิง	รวม		
ศพด.บ้านสวนโคก	พระชลิต ชินวโร	14	13	27	3	1
ศพด.โคกล่าม	พระครูโกศลปัญญาธร	8	12	20	2	1
ศพด.บ้านเมย	พระครูวรกิจสารธรรม	15	13	28	3	1
ศพด.บ้านแวง(สาขา)	พระสุนทร กนตวีโร	8	17	25	2	1
ศพด.บ้านโคกสี	พระอธิการบุญถม อนุวิโล	14	11	25	3	1
ศพด.สีถาน	พระประเคนเทวธัมโม	23	27	50	4	1
ศพด.โนนเมือง	พระอธิการถวัลย์ พัทจารี	35	35	70	5	1
ศพด.อัมพปาลีการาม	พระครูสังวรศาสนการ	26	17	43	4	1

- โรงเรียนประถมศึกษา 6 แห่ง ได้แก่

ชื่อโรงเรียน	ชื่อผู้บริหาร	จำนวนเด็ก			จำนวนครู	จำนวนห้องเรียน
		ชาย	หญิง	รวม		
โคกเมยประชาพัฒนา	นายวิมล ช่วยรักษา	99	95	184	12	อ.1 – ป.6
โคกล่ามผดุงวิทย์	นายธีรชัย ประกอบเลิศ	18	24	42	5	อ.1 – ป.6
ชุมชนสีถนาคำรงวิทย์	นายพูนศิลป์ อ่อนไสย	151	136	287	18	อ.1 – ม.3
ดอนหวายราษฎร์บำรุง	นายพันเดช อรัญเวศ	70	55	125	10	อ.1 – ป.6
โนนเมืองวิทยาคาร	นายสมัย คำภาบุตร	95	78	173	16	อ.1 – ม.3
บ้านแขวงประชารัฐบำรุง	นายอาทิตย์ โพนศรีสม	49	37	86	6	อ.1 – ป.6

- โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง

ชื่อโรงเรียน	ชื่อผู้บริหาร	จำนวนเด็ก			จำนวนครู	จำนวนห้องเรียน
		ชาย	หญิง	รวม		
โคกศรีเมือง	นายประมวล อรรคพงษ์	87	127	214	15	ม.1 – ม.6

- โรงเรียนอาชีวศึกษา - แห่ง
- ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 7 แห่ง

1.1 สาธารณสุข

- โรงพยาบาลของรัฐ - เตียง - แห่ง
- สถานีนามัยประจำหมู่บ้าน/ตำบล 2 แห่ง

ชื่อสถานีนามัย	ชื่อหัวหน้าสถานีนามัย	จำนวนบุคลากร			จำนวนหมู่บ้านรับผิดชอบ
		ชาย	หญิง	รวม	
สถานีนามัยสีถนาคำรง	นางประหยัด ศิริรักษ์	0	5	5	11 หมู่
สถานีนามัยสวนโคก	นายจิรานุวัฒน์ หัตถพรหม	1	2	3	6 หมู่

- สถานพยาบาลเอกชน - แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบัน - แห่ง
- อัตราการมีและการใช้ส้วมราดน้ำคิดเป็นร้อยละ 97

1.2 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- สถานีตำรวจ - แห่ง
- สถานีดับเพลิง - แห่ง

การบริการพื้นฐาน

1.การคมนาคม

การคมนาคมในเขตเทศบาลตำบลดงลิง ส่วนใหญ่เป็นการคมนาคมโดยทางบกมีถนนลาดยางของกรมทางหลวงตัดผ่านจากอำเภอยางตลาดไปอำเภอร่องคำ ซึ่งประชาชนในเขตตำบลใช้เป็นถนนหลักในการเดินทางติดต่อไปยังอำเภอ – จังหวัดและอำเภอใกล้เคียง ส่วนภายในเขตตำบลใช้ถนนภายในหมู่บ้านและถนนเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้าน – ตำบล เป็นเส้นทางสัญจรไปมาระหว่างกัน ถนนส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรังมีสภาพชำรุดทรุดโทรมใช้การได้ไม่ดี สร้างปัญหาให้กับประชาชนในการเดินทางและการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาด้านการคมนาคม ให้สามารถใช้ถนนสัญจรได้ดีเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

จุดอ่อน จุดแข็งของตำบลดงลิง

1.จุดแข็งของตำบลดงลิง

1.1 สภาพภูมิศาสตร์และสถานที่ตั้ง เทศบาลตำบลดงลิงมีสภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่ม จึงเป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนให้ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพทางเกษตรกรรมคือทำนาปี ในช่วงฤดูฝน และในฤดูแล้งยังสามารถทำนาปรัง นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์ควบคู่ไปด้วย เทศบาลตำบลดงลิงอยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 17 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 30 กิโลเมตร การเดินทางไป อำเภอ จังหวัด มีทางหลวงแผ่นดินใช้สัญจรไปมาสะดวก ทั้งทางติดต่อราชการและขนส่งผลผลิตทางการเกษตรเข้าไปจำหน่ายในตัวอำเภอ หรือจังหวัด

1.2 แหล่งน้ำ บริเวณตำบลดงลิงมีแม่น้ำป่า และแม่น้ำชี ซึ่งเป็นแม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลผ่าน ตลอดจนมีแหล่งน้ำที่เป็นห้วย หนอง คลองบึงอยู่หลายแห่ง รวมทั้งมีคลองชลประทาน จากโครงการชลประทานลำปาวและโครงการสูบน้ำด้วยพลังไฟฟ้า สามารถนำน้ำเข้ามาในพื้นที่เกษตรกรรมสามารถปลูกพืชได้ทั้งในฤดูฝน และฤดูแล้ง ได้ผลผลิตทางการเกษตรเป็นอย่างดี

1.3 การรวมกลุ่มอาชีพ ประชาชนชาวตำบลดงลิงมีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มอาชีพขึ้นตามหมู่บ้านต่าง ๆ เช่น กลุ่มสตรีชาวนาไทย กลุ่มผลิตกระเป่า กลุ่มจักสาน กลุ่มเลี้ยงไหม และกลุ่มผลิตน้ำดื่ม เป็นต้น ทำให้ประชาชนมีความสามัคคีกัน มีรายได้เสริมแก่ครอบครัว

1.4 ความสามัคคีและเอื้ออาทรของคนในท้องถิ่น ชาวตำบลดงลิงเป็นกลุ่มคนที่มีความสามัคคี เสียสละเพื่อส่วนรวม ยึดมั่นในหลักธรรมของศาสนา จรรโลงประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ดังจะเห็นได้จากการร่วมมือกันพัฒนาหมู่บ้านในท้องถิ่นทุกหมู่บ้าน ชาวตำบลดงลิงได้ร่วมมือกันส่ง หมู่บ้านโนนเมืองเป็นตัวแทนของตำบลเข้าประกวดหมู่บ้านพัฒนาตัวอย่าง จนได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามัคคีของคนในชุมชนที่ร่วมมือร่วมใจกันเป็นอย่างดี

2.จุดอ่อนของตำบลดงลิง

สังคมทุกสังคมย่อมมีทั้งจุดอ่อนและจุดแข็ง ในส่วนของจุดอ่อนก็เป็นกระจกที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมของชุมชนที่ทุกคนต้องช่วยกัน ประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ส่วนที่เป็นจุดอ่อนนั้นหมดไปหรือน้อยลง จุดอ่อนของตำบลดงลิงพอสรุปได้ดังนี้

2.1 ปัญหารายได้ของประชาชนไม่เพียงพอแก่การดำรงชีวิต แม้ว่าประชาชนชาวตำบลดงลิงจะมีรายได้หลักจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพอิสระ การรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เพิ่มเติมแก่ครอบครัวก็ตาม แต่จากการศึกษาสำรวจพบว่าประชาชนบางส่วนยังมีรายได้ไม่เพียงพอแก่ค่าครองชีพ มีหนี้สินในกองทุนหมู่บ้าน สหกรณ์การเกษตร และหนี้ในระบบ เนื่องจากต้องรับภาระค่าใช้จ่ายหลายอย่าง ชาวตำบลดงลิงได้หาวิธีการเพิ่มรายได้ด้วยการเข้าไปประกอบอาชีพเสริม เช่น ขับรถแท็กซี่รับจ้าง ทำงานบ้าน และทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

2.2 แหล่งน้ำ แม้ว่าพื้นที่ตำบลดงลิงจะมีแม่น้ำสายหลักคือ น้ำชี และน้ำป่าว ไหลผ่าน แต่ก็ไม่สามารถนำน้ำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านเกษตรกรรมเท่าที่ควร เนื่องจากฤดูแล้งปริมาณน้ำในแม่น้ำทั้งสองต่ำ ห้วย หนอง บึง ตื้นเขิน จึงทำให้เกษตรกรไม่สามารถทำการเกษตรได้อย่างทั่วถึง ปล่อยทิ้งพื้นที่ไว้ให้ว่างเปล่ารอน้ำฝนจากธรรมชาติเมื่อถึงฤดูฝน จึงจะสามารถทำการเกษตรได้

2.3 การประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ และการรับข่าวสารของประชาชนยังไม่เอื้ออำนวยต่อกัน ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารช้าและไม่เพียงพอต่อกระบวนการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาและการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ

ด้านการปกครอง

ลักษณะการปกครองของตำบลดงลิง เดิมก่อนมีการปรับปรุงการปกครองเมื่อ พ.ศ.2433 มีลักษณะรูปแบบการปกครอง ควบคุม บังคับบัญชาคนในหมู่บ้าน ตำบล ตามรูปแบบการปกครองอาณาจักรล้านช้าง ในระดับชุมชนเล็กมีผู้นำชุมชน ชื่อบ้าน ขางเมือง ท้าว เพ็ญน้อยใหญ่ ทำหน้าที่กลไกสำคัญระดับปฏิบัติในกิจการบ้านเมืองระดับตำบลเรียกว่า “ตาแสง” ระดับหมู่บ้านเรียกว่า “กวนบ้าน”

ต่อมาได้มีการปรับปรุงระบบการปกครองเมื่อ พ.ศ.2433 สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯให้มีการปกครองในระดับท้องถิ่น มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปกครอง ซึ่งทดลองจัดตั้งครั้งแรกเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2435 ครั้งแรกที่ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต่อมาได้ขยายรูปแบบการปกครองนี้ออกไปทั่วราชอาณาจักร เป็นผลให้มีการจัดระบบการปกครองแบบตำบล หมู่บ้าน ซึ่งในระดับหมู่บ้านมีผู้ปกครอง เรียกว่า ผู้ใหญ่บ้าน ในระดับตำบลมีผู้ปกครอง เรียกว่า กำนัน

ตำบลดงลิง ได้จัดขึ้นตามลักษณะการปกครองแบบใหม่ โดยมีผู้ดำรงตำแหน่งกำนันคนแรกเป็นคนในหมู่บ้านดงลิง (ปัจจุบันบ้านดงลิงอยู่ในเขตตำบลธัญญา) และมีที่ตั้งที่ทำการกำนันอยู่ที่บ้านดงลิง ชื่อตำบลจึงมีชื่อว่า “ตำบลดงลิง” ตามที่ตั้งที่ทำการตำบลตั้งแต่นั้นมา และเมื่อประมาณ พ.ศ.2486 ได้มีการแบ่งแยกพื้นที่ของตำบลดงลิงโดยตัดเอาบางหมู่บ้านไปรวมกับตำบลธัญญา และเมื่อประมาณ พ.ศ.2523 ได้มีการปรับปรุงเขตตำบลใหม่ โดยมีบางหมู่บ้านในเขตตำบลดงลิงบางหมู่บ้านไปตั้งใหม่เป็นตำบลเจ้าท่า โดยมีผู้ดำรงตำแหน่งกำนันตำบลดงลิง ดังนี้

ทำเนียบกำนันตำบลดงลิง

ที่	ชื่อ - สกุล	ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง	หมายเหตุ
1	นายชาลี สิงห์เจือ	-	บุคคลที่ไม่ระบุช่วง
2	นายกlinger บำรุงเมือง	-	ระยะเวลาดำรงตำแหน่งไม่
3	นายคาร ศิริภักดิ์	-	สามารถสืบค้นได้
4	นายสาย ฉัตรวิมล	-	
5	นายเสงี่ยม อรรคเสนา	2486 - 2499	
6	นายบุญ ชำนาญการ	2499 - 2507	
7	นายเหลา อินเหล่าใหญ่	2507 - 2516	
8	นายพิทักษ์ กมลเลิศ	2516 - 2587	
9	นายสำราญ เข็มวิวัฒน์	2527 - 2543	
10	นายสัมพันธ์ พลแถลง	2543 - 2548	
11	นายบุญทัน อรัญสาร		
12	นายสมพร อรัญเสรีฐ		
13	นายสมัย ศรีธาดุ	กำนันคนปัจจุบัน	

บทที่ 2

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์

การตั้งถิ่นฐาน

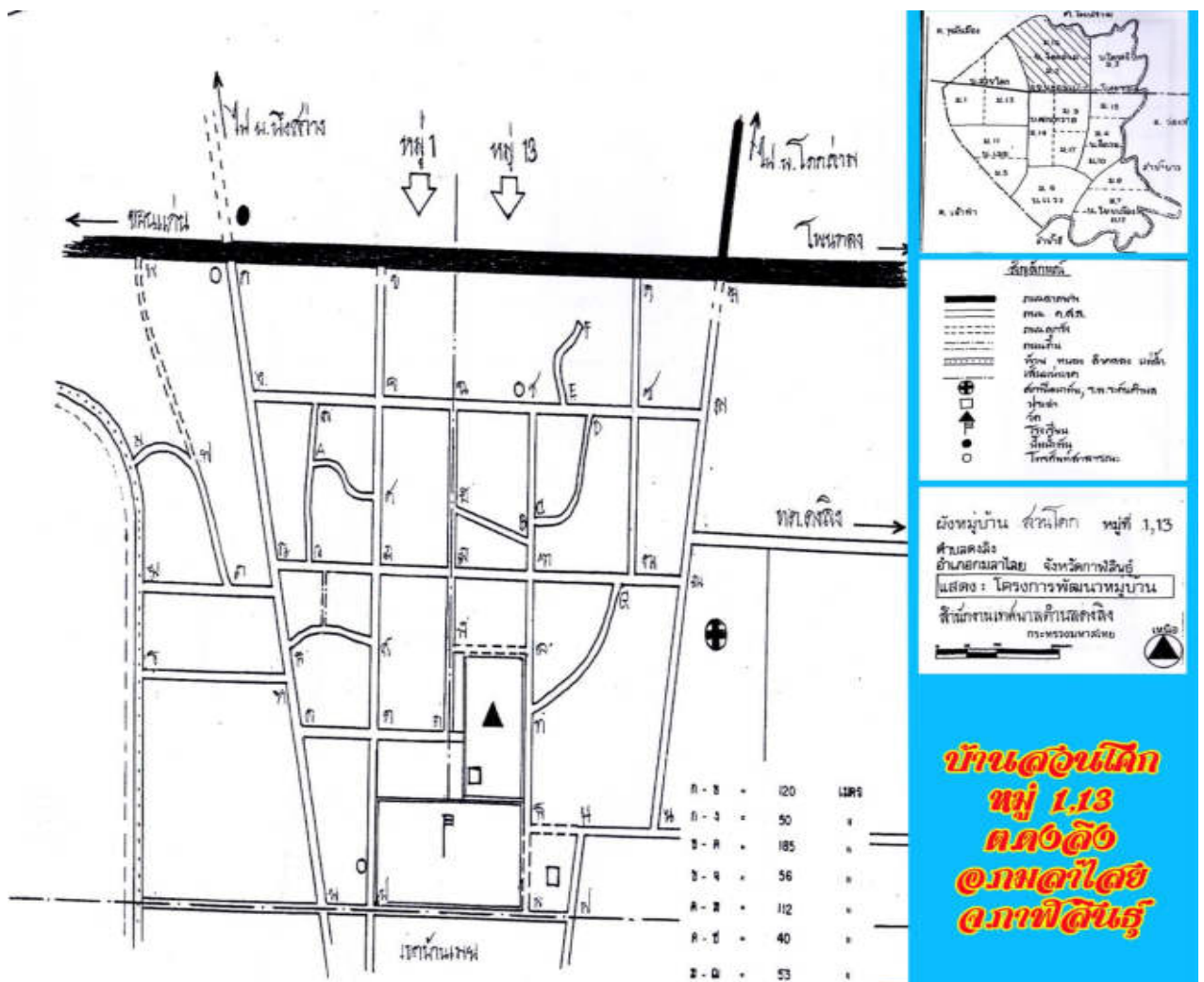
ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบตามแหล่งโบราณคดีและแหล่งประวัติศาสตร์ต่าง ๆ ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์มาจนถึงยุคประวัติศาสตร์ พบว่าบริเวณชัยภูมิที่มีผู้คนเลือกเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและที่ทำมาหากิน คือ บริเวณที่มีความอุดมสมบูรณ์ใกล้แหล่งน้ำ เนื่องจากเป็นพื้นที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิต การทำมาหากิน การคมนาคม ซึ่งเดิมให้แม่น้ำตามธรรมชาติ เป็นเส้นทางการคมนาคม

เมื่อพิจารณาจากพื้นที่อันเป็นที่ตั้งของตำบลดงลิง พบว่าเป็นแหล่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำสายใหญ่ซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักไหลมาบรรจบกัน สภาพพื้นที่ลักษณะนี้จึงเอื้ออำนวยต่อการตั้งถิ่นฐาน ตั้งหลักแหล่งทำมาหากิน ซึ่งอาชีพหลักที่สืบทอดมาแต่บรรพบุรุษคืออาชีพเกษตรกรรม จึงสันนิษฐานว่าเป็นบริเวณพื้นที่ตำบลดงลิงได้มีผู้คนอพยพเข้ามาอยู่อาศัย ตั้งหลักแหล่งทำมาหากินอยู่เป็นเวลานานแล้ว

จากหลักฐานที่เป็นร่องรอยทางประวัติศาสตร์ไม่ว่าจะเป็นการค้นพบเครื่องมือเครื่องใช้ของผู้คนในอดีตที่ขุดพบโดยบังเอิญจากไถดินอยู่หลายแห่งส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือทำการเกษตร ทั้งพบตามพื้นดินฝังอยู่ในไห ในตม อีกทั้งยังได้พบในเครื่องประดับที่ทำด้วยโลหะสำริด รูปเคารพ ตามความเชื่อ ทั้งริมแม่น้ำชีและแม่น้ำปาวเป็นต้น และที่สำคัญมีหลักฐานการสำรวจทั้งภาคพื้นดินและจากทะเลเบียน ภาพถ่ายทางอากาศ ที่จัดทำโดยวิจัยชุมชนโบราณในประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระบุว่าแผนที่ ที่ 5741 พบว่าบริเวณที่ตั้งบ้านโนนเมืองตำบลดงลิง เคยเป็น

ชุมชนโบราณมาก่อน เนื่องจากเมื่อพิจารณาภาพทางภูมิศาสตร์ พบว่าเป็นเนินดินและมีแหล่งน้ำ ที่สันนิษฐานได้ว่าเคยเป็นชุมชนโบราณมาก่อน ประกอบถึงเมื่อประมาณ พ.ศ.2514 ชาวบ้านโนนเมืองได้ปรับเกรดพื้นที่บริเวณวัดบ้านโนนเมืองเพื่อก่อสร้าง หอถังประปาประจำหมู่บ้าน ได้พบหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องประดับ รูปเคารพตามความเชื่อเป็นจำนวนมาก จึงเป็นสิ่งยืนยันได้เป็นอย่างดีว่า บริเวณเขตตำบลดงลิง ได้มีผู้คนเข้ามาตั้งหลักแหล่งเป็นที่ยู่อาศัยมาแล้วแต่อดีต จึงทิ้งหลักฐานเป็นร่องรอยไว้ และมีการเคลื่อนย้ายของผู้คนเข้ามาตั้งถิ่นฐานไม่ขาดระยะ จนถึงปัจจุบันบริเวณตำบลดงลิงจึงมีผู้คนเข้ามาตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งเป็นหมู่บ้าน ซึ่งประวัติการเคลื่อนย้ายผู้คนเข้ามาตั้งเป็นหมู่บ้านชุมชนต่าง ๆ มีดังนี้

ประวัติความเป็นมาของชุมชน บ้านสวนโคกหมูที่ 1,13

เดิมบ้านสวนโคก ตั้งอยู่กับบ้านเมย เมื่อประมาณปี พ.ศ.2390 โดยการนำของพ่อกรมเมือง ปู่ฟอง ปู่อ้วน คำขาว พ่อเผ่าตาแสงแซ้วเทียน ได้มองเห็นว่าบริเวณสวนของตนเองซึ่งอยู่ทางทิศเหนือของบ้านเมย เป็นที่ที่มีความเหมาะสมกับการที่จะตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัย จึงชักชวนเพื่อนบ้านแยก ออกจากบ้านเมย มาตั้งบ้านที่สวนของตนเองจำนวน 14 ครัวเรือน และได้ตั้งชื่อว่า บ้านสวนโคก เพราะเป็นพื้นที่สวนของตนเองและระดับพื้นที่มีความสูงกว่าบ้านเมย น้ำท่วมไม่ถึง และพาลูกหลานเรียกบ้านเมยติดต่อกันมาว่า บ้านใหญ่ ในสมัยนั้นยังไม่มีการสร้างเขื่อนอุบลรัตน์ น้ำขีมนักจะท่วมไร่นาบ้านเรือนในฤดูน้ำหลากติดต่อกันหลายปี ระดับพื้นที่บ้านเมยต่ำ น้ำท่วมถึงจึงมีอีกหลาย ๆ ครอบครัวอพยพจากบ้านเมยมาอยู่ที่สวนตนเองสมทบกับบ้านสวนโคกเรื่อย ๆ ทำให้บ้านสวนโคกเป็นหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่จนถึงปัจจุบัน โดยมีผู้ใหญ่บ้านปกครองหมู่บ้านติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

บุคคลสำคัญของหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ใหญ่บ้าน บ้านสวนโคก หมู่ที่ 1

- 1.นายคำมูล มัชฌิโม
- 2.นายสอน สิงห์จารย์
- 3.นายพรม อุดมพงษ์
- 4.นายบุญ ชำนาญการ (กำนันตำบลดงลิงคนที่ 6)
- 5.นายเคน อุดมถ่าน

จากนั้นจำนวนประชากร ครัวเรือนของหมู่บ้านที่เพิ่มมากขึ้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องแยกหมู่บ้านออกเพื่อให้
 ง่ายต่อการปกครองประชากร ครัวเรือนในชุมชนสวนโคก ส่งผลให้มีผู้ใหญ่บ้านหลังจากการแยกหมู่บ้านดังนี้

1.นายจันดี	ดีสวนโคก	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1
2.นายถวิล	ชำนาญการ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13
3.นายสุขุม	เห็มสนาน	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13
4.นายสมัย	รัตน์วิชัย	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1
5.นายใบ	อุดมพัฒน์	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13

6.นายสมเพชร	มัชฌิโม	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1
7.นายบ่อ	อรัญทอง	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13
8.นายสิงห์	เห็มวิวัฒน์	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1
9.นายสุรชัย	อรัญเพิ่ม	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 13
10.นายทองมี	อรรถวิสัย (คนปัจจุบัน)	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1
11.นายคำสิงห์	เห็มนุช (คนปัจจุบัน)	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 13

สภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และสังคม

อาณาเขตของหมู่บ้าน

ทิศเหนือ	จรด บ้านบึง หมู่ที่ 10 ตำบลหลักเมือง
ทิศใต้	จรด บ้านเมย หมู่ที่ 11
ทิศตะวันออก	จรด บ้านดอนหวาย
ทิศตะวันตก	จรด บ้านหนองตุ

ประชากร ทั้ง 2 หมู่บ้าน มี 1,529 คน มี 339 หลังคาเรือน โดยแยกตามหมู่บ้านดังนี้

หมู่ 1 มีประชากร 883 คน 202 ครัวเรือน

หมู่ 13 มีประชากร 646 คน 137 ครัวเรือน

การปกครองทั้ง 2 หมู่บ้าน มีคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร่วมกันดูแลทุกข์สุขของชาวบ้าน โดยมีผู้ใหญ่บ้านทั้ง 2 หมู่ เป็นประธานดังนี้

การศึกษา มีสถานศึกษาที่ให้บริการด้านการศึกษา บ้านสวนโคกได้นำบุตรหลานมาศึกษาที่โรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา ซึ่งอยู่ใกล้กับหมู่บ้าน และภายในตัวชุมชนเองมีสถานบริการทางการศึกษาอยู่ 1 แห่ง คือศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่วัดบ้านสวนโคก สังกัดกรมทางศาสนา

ด้านสาธารณสุข ทั้ง 2 หมู่บ้าน มี อ.ส.ม.หมู่บ้านละ 10 คน โดยมีประธาน อ.ส.ม.ดังนี้

หมู่ 1 นายบุญหาญ พลชีวา

หมู่ 13 นายบ่อ อรัญทอง

ด้านศาสนา

วัดบ้านสวนโคก ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2375 และมีหลักฐานการตั้งวัดเมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ.2460 อยู่ที่ บ้านสวนโคก หมู่ที่ 1 ตำบลดงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีที่ดินตั้งวัดจำนวน 4 ไร่ 50 ตารางวา รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ.2534 มีเจ้าอาวาสปกครองดังนี้

1.พระลุน	ดีสวนโคก	พ.ศ.2450 - 2460
2.พระสม	เห็มวิจิตร	พ.ศ.2461 - 2470
3.พระครูสถิตบุญญาคม		พ.ศ.2472 - 2507
4.พระครูปริยัติกิตยานุวัตร		พ.ศ.2509 - 2519
5.พระอธิการบุญจันทร์	กิตติโสภโณ	พ.ศ.2520 - 2538
6.พระครูสุตธรรมมาร		พ.ศ.2538 - 2555

7.พระอริการชลิต ชินวโร พ.ศ.2556 – ปัจจุบัน

ปัจจุบันมีพระภิกษุสงฆ์จำพรรษาจำนวน 7 รูป

แหล่งน้ำสาธารณะของชุมชน

- 1.หนองโสก มีเนื้อที่ประมาณ 19 ไร่ ห่างจากชุมชนประมาณ 1 กิโลเมตร
- 2.หนองผือมน มีเนื้อที่ประมาณ 42 ไร่ ห่างจากชุมชนประมาณ 4 กิโลเมตร

วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

1.บุญปีใหม่	เดือนอ้าย
2.บุญข้าวจี บุญกุ่มข้าวใหญ่	เดือนสาม
3.บุญพระเวศ	เดือนสี่
4.บุญสงกรานต์	เดือนห้า
5.บุญบั้งไฟ	เดือนหก
6.บุญบวชนาค	เดือนเจ็ด
7.บุญเข้าพรรษา	เดือนแปด
8.บุญข้าวประดับดิน	เดือนเก้า
9.บุญข้าวสารท	เดือนสิบ
10.บุญออกพรรษา	เดือนสิบเอ็ด
11.บุญกฐิน	เดือนสิบเอ็ด
12.งานลอยกระทงโคมไฟ	เดือนสิบสอง

ปราชญ์ชาวบ้านของชุมชน

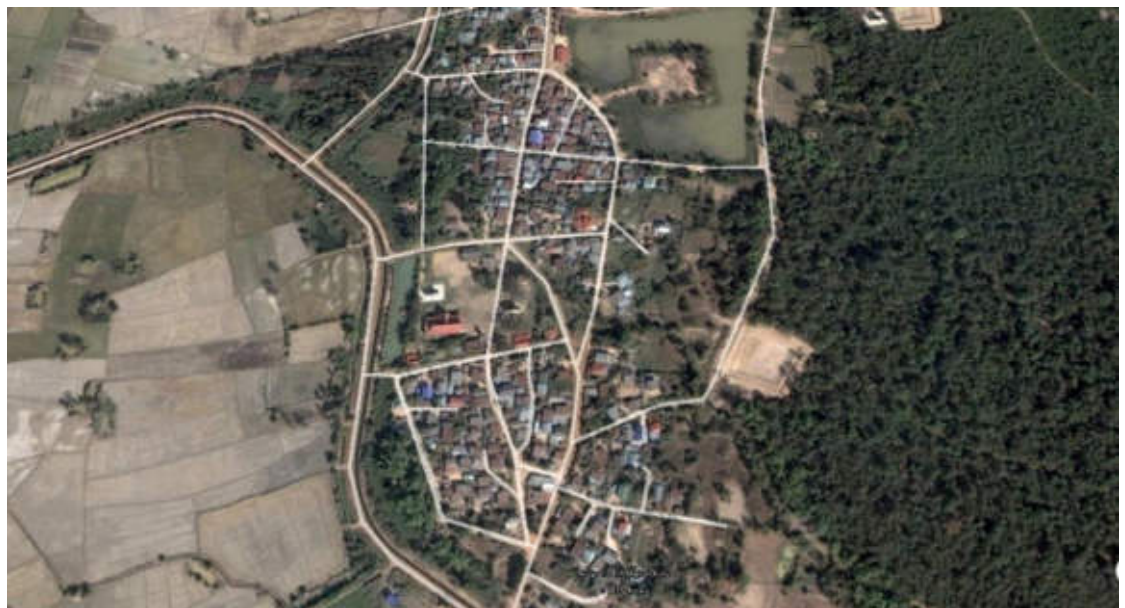
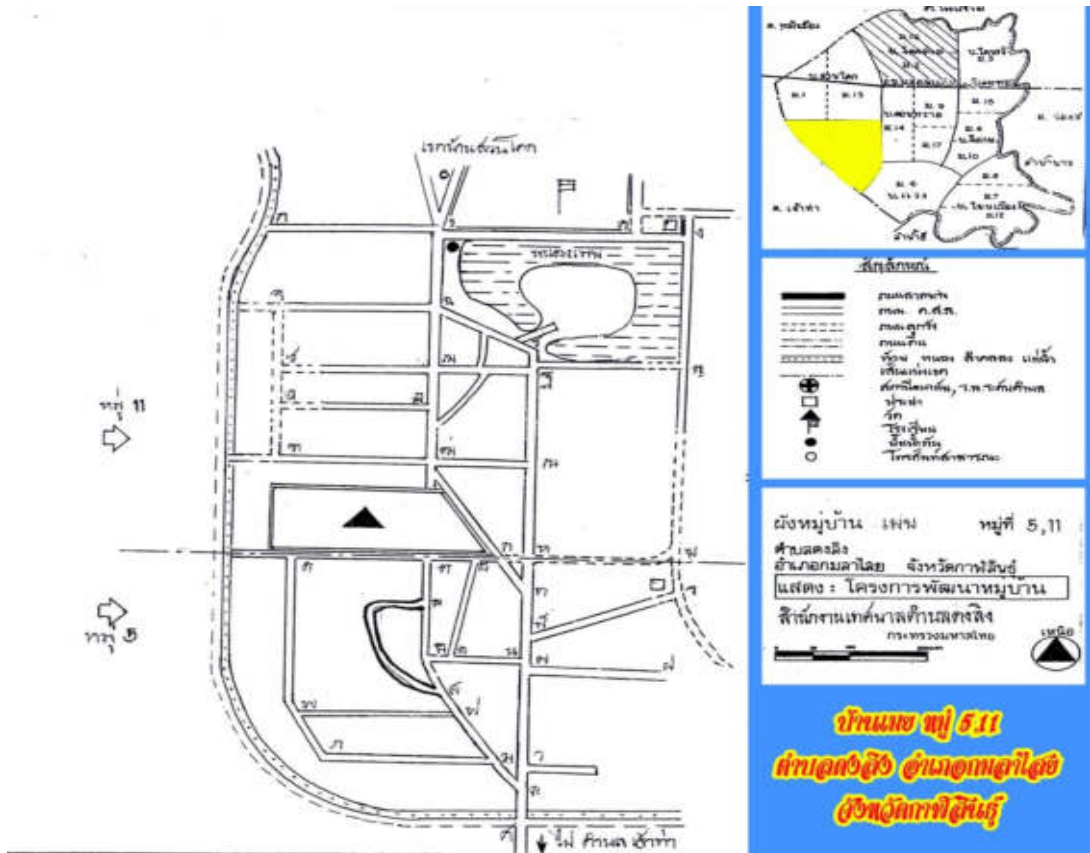
นายคำภา อุดมรัตน์ ชำนาญเครื่องจักสาน
นายเกิดมีศรี อรรถวิจิตร พราหมณ์สูตรขวัญ

สถานที่สำคัญในชุมชน

วัดบ้านสวนโคก

ประวัติความเป็นมาของชุมชน บ้านเมย หมู่ที่ 5,11

บ้านเมย ตั้งเมื่อประมาณ ปี พ.ศ.2330 โดยมีนายพะจัน พาครอบครัวจำนวน 30 ครอบครัวอพยพข้ามแม่น้ำ
ชีจากมณฑลร้อยเอ็ด ข้ามลำน้ำชีตั้งอยู่ที่อยู่ปัจจุบัน ซึ่งเป็นที่อยู่ของพวกขอมโบราณ ขณะนั้นบริเวณแห่งนี้เป็นป่า
เนินสูง และมีหนองน้ำอยู่ใกล้ ๆ

วันหนึ่งนายพะจันได้เห็น เมยตัวหนึ่ง (เมยมีรูปร่างเหมือนกับควายป่า) ลงมากินน้ำในหนองน้ำทางด้านทิศ
ตะวันออกของหมู่บ้าน นายพะจันจึงถือเอานิมิตเรียกชื่อหนองน้ำนี้ว่า หนองเมย และตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า บ้านเมยตั้งแต่นั้น
ต่อมาเกิดความแห้งแล้งจึงได้พาผู้คนอพยพกลับไปอยู่ที่บริเวณบ้านแซงแหลมและบ้านดินแดงในปัจจุบัน แต่อยู่
ไม่นานเพราะเกิดน้ำท่วมจึงได้ย้ายมาอยู่ที่เดิมดังหลักฐานในกาบเชิงกล่าวไว้ว่า “อยู่นี้เกาะเตาะเอาะแซงแหลม ดิน
แดงกะอยู่เป็นหมู่ปลูกแดง ป่ขายบ่แพงแสวงแลกข้าว บ่ได้เว้าทางซื้อทางขาย เว้าอุบายว่านาเฮ็ดง่าย เป็นตาหน่วย
เฮ็ดแล้วบ่ได้กิน ย้ายแผ่นดินกับคืนบ้านเก่า

ต่อมาทางราชการเห็นว่านายพะจันเป็นบุคคลที่มีความสามารถ และเป็นที่รักใคร่ของคนในละแวกนี้จึงให้นาย
พะจันเป็นตาทวนบ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน) และได้เลื่อนตำแหน่งเป็นตาแสง(กำนัน) ในเวลาต่อมาโดยมีบ้านสีถ่าน บ้านด่าน
ใต้ และท่านอายุได้ 84 ปีก็ถึงแก่กรรม และมีตาทวนบ้านหรือผู้ใหญ่บ้านปกครองลูกบ้านต่อมาจนถึง 21 คน

1.บุคคลสำคัญของหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านเมย หมู่ 5

1.นายพะจัน	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 30 ปี
2.นายสีหาบุตร	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 20 ปี
3.นายหลวงพิพาก	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 16 ปี
4.นายชานนตรี	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 9 ปี
5.นายขุนบาล	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 12 ปี
6.นายจันทองอินทร์	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 5 ปี
7.นายสา ศรีชุงค์	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 4 ปี
8.นายพรมมา แก้วโสม	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 3 ปี
9.นายเพ็ง เข้มชูงิ่ง	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 9 ปี
10.นายสอน อรรถวิสัย	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 2 ปี
11.นายชารี สิงห์จารย์	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 7 ปี (สมัยที่ 1)
12.นายทองมี หันชัยศรี	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 1 ปี
13.นายท่ามา ศรีชุงค์	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 4 ปี
14.นายอวน เข้มศรี	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 5 ปี
15.นายชารี สิงห์จารย์	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 16 ปี (สมัยที่ 2)

ในปี พ.ศ.2531 กระทรวงมหาดไทยได้อนุมัติการขอแยกหมู่บ้านเมย เป็น 2 หมู่ คือ หมู่ 5 ,หมู่ 11

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5

1.นายสังข์ คชรมย์	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 10 ปี
2.นายเครื่อง อุดมพันธ์	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 1 ปี
3.นายสำราญ เข้มวิพัฒน์	ดำรงตำแหน่งกำนันตำบลดงลิง (ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม ปี 39)
4.นายลำไผ่ หันชัยศรี (สมัยที่ 1)	
5.นายลำไผ่ หันชัยศรี (สมัยที่ 2 คนปัจจุบัน)	

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 11

- 1.นายสอน ศรีวิเศษ
- 2.นายทองสุข จำบุญ
- 3.นายเชียว เหมวิจิตร
- 4.นายเสาร์ พิมพ์โมทย์ (รับรางวัลยอดเยี่ยมปี 2541)
- 5.นายสวัสดิ์ ศิริบุตร
- 6.นายอัมพร คชรมย์
- 7.นายทวีศักดิ์ สารบุญเรือง (คนปัจจุบัน)

2.สภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และสังคม

อาณาเขตของหมู่บ้าน

ทิศเหนือ จรดบ้านสวนโคก

ทิศใต้ จรดบ้านท่าเพลิง

ทิศตะวันออก จรดบ้านดอนหวาย

ทิศตะวันตก จรดบ้านหนองตุ ตำบลธัญญา

ประชากร ทั้ง 2 หมู่บ้าน มี 999 คน มี 214 หลังคาเรือน โดยแยกตามหมู่บ้านดังนี้

หมู่ 5 มีประชากร 383 คน มี 82 หลังคาเรือน หมู่ 11 มีประชากร 616 คน มี 132 หลังคาเรือน

การปกครอง ทั้ง 2 หมู่บ้านมีคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และ อ.บ.ต. ร่วมกันดูแลทุกข์สุขของชาวบ้าน โดยมีผู้ใหญ่บ้าน ทั้ง 2 หมู่เป็นประธานดังนี้

หมู่ 5 นายลำไผ่ หันชัยศรี

หมู่ 11 นายทวีศักดิ์ สารบุญเรือง

ด้านสาธารณสุข ทั้ง 2 หมู่บ้าน มี อ.ส.ม. หมู่บ้านละ 10 คน โดยมีประธาน อ.ส.ม.ดังนี้

หมู่ 5 นายประสิทธิ์ เหมวิจิตร

หมู่ 11 นายทองสี ศรีวิบูลย์

ด้านการศึกษา มีสถานศึกษาที่ให้บริการด้านการศึกษา บ้านเมยได้นำบุตรหลานมาศึกษาที่โรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา ซึ่งอยู่ใกล้กับชุมชน และภายในตัวชุมชนเองมีสถานบริการทางการศึกษาอยู่ 1 แห่ง คือศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่วัดบ้านเมย สังกัดกรมทางศาสนา

ด้านศาสนาวัฒนธรรม

1.วัดบ้านเมย ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2358 สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเนื้อที่ 8 ไร่ 3 งาน

รายชื่อเจ้าอาวาสวัดบ้านเมย

1.พระอินทร์

9.พระพิมพ์

2.พระจันทา

10.พระอินทร์

3.พระภา

11.พระที

4.พระสอน

12.พระปาน

5.พระซารี

13.พระสอน

6.พระหัตดี

14.พระยนต์

7.พระทอง

15.พระสมพร

8.พระซารี

16.พระครูวรกิจสารธรรม ตำแหน่งเจ้าคณะตำบลดงลิง เขต 1

วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

ประเพณีที่สำคัญหรือความเชื่อของคนในท้องถิ่น เช่น ประเพณีบุญข้าชะ ฮีตสิบสองครองสิบสี่ และพิธีบวงสรวงสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ พิธีเลี้ยงดอนปู่ตา ในวันข้างขึ้นเดือนหกของทุกปี

ความเชื่อของคนในชุมชน มีดอนปู่ตา (โนนเจ้าปู่) เป็นที่เคารพนับถือของชุมชนมาก ก่อนที่จะลงทำนาเดือน 6 จะมีการบวงสรวงใหญ่ มีการเสี่ยงทายน้ำฝน (ใช้ไม้ว่า) บวงสรวงในวันพุธ

สินค้าวัฒนธรรม (OTOP)

ผลิตภัณฑ์จากการทอผ้าอังกอร์ และหมอนปักทองประจำชุมชน และมีการจำหน่ายเครื่องจักสาน นำวัสดุที่ไม่ใช้แล้วมาตกแต่งทำเป็นตะกร้าหลายรูปแบบสวยงามมาก (กระป๋องเปียร์ – กล่องใส่ขวดเหล้า)

องค์กรหรือกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

1. กลุ่มสัจจะออมทรัพย์

2. กลุ่มฅาปนกิจสงเคราะห์

กลุ่มฅาปนกิจสงเคราะห์ บ้านเมย หมู่ 5 – 11 ตำบลดงลิง มีสมาชิก 632 คน มีเงินฝากในธนาคาร 2,335,690 บาท

3. กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์

กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ มีสมาชิก 322 คน มีเงินงบประมาณ 563,450 บาท ขายให้สมาชิกกระสอบละ 280 บาท ไม่ใช้สมาชิกกระสอบละ 300 บาท

ปราชญ์ชาวบ้าน

1. นางสอน ทองห้า มีความเชี่ยวชาญด้านหมอดำแย

2. นายสิงห์ เข้มวิวัฒน์ มีความเชี่ยวชาญด้านเครื่องจักรสานของใช้ต่าง ๆ

3. นายเขียว เข้มวิจิตร มีความเชี่ยวชาญด้านเป่าแคน

สถานที่สำคัญในชุมชน

หนองเมย

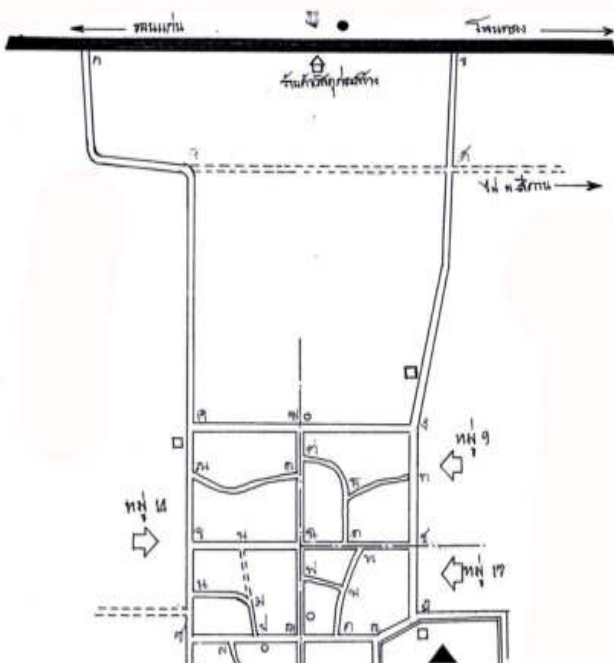
วัดบ้านเมย

ดอนเจ้าปู่

ประวัติบ้านดอนหวาย หมู่ 9,14,17

เดิมบ้านดอนหวาย ได้ย้ายมาจากดงบ้านง่อนโนนหันบ้านเก่าซึ่งบ้านง่อนโนนหัน ถูกไฟเผาผลาญจนวอดวายไปทั้งหมด ผู้คนในหมู่บ้านง่อนโนนหัน ได้แยกย้ายกันไปตั้งถิ่นฐานพำนักอาศัยตามที่ต่าง ๆ บางครอบครัวก็ได้ย้ายถิ่นฐานไปที่บ้านดินดำ บางครอบครัวก็ได้ย้ายไปตั้งถิ่นฐานที่บ้านเลิงคา มี 9 ครอบครัว ซึ่งมีพ่อใหญ่เมืองฮาม , พ่อใหญ่ตาแสง , พ่อใหญ่ขุนศรี , พ่อใหญ่เมืองอินทร์ , พ่อใหญ่อินทิสาร , พ่อใหญ่แก้ว , พ่อใหญ่คำแสนและพ่อใหญ่ยศ ทั้ง 9 ครอบครัวได้ย้ายถิ่นฐานมาตั้งเป็นหมู่บ้าน ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของบ้านง่อนโนนหัน ที่ตั้งหมู่บ้านนั้นเป็นที่ดอนและมีต้นหวายเป็นจำนวนมากทั้ง 9 ครอบครัว จึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านดอนหวาย”

เมื่อปี พ.ศ.2535 บ้านดอนหวายได้ขอแยกหมู่บ้านออกไปอีกหนึ่งหมู่บ้าน คือหมู่ที่ 14 มีนายพรมมา มุสิกกา เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก และเปลี่ยนชื่อจากบ้านดอนหวาย เป็นบ้านดอนสวรรค์ และเมื่อปี พ.ศ.2544 บ้านดอนหวาย หมู่ 9 ได้ขอแยกหมู่บ้านออกไปอีกหนึ่งหมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 17 มีนายชม เหมชานาน เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก รวมชุมชนดอนหวาย-ดอนสวรรค์ ปัจจุบันมี 3 หมู่บ้าน

บุคคลสำคัญของหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน บ้านดอนหวาย หมู่ 9

1.พ่อใหญ่เมืองฮาม	9.พ่อใหญ่ทอง เหมชัย
2.พ่อใหญ่ตาแสง	10.พ่อใหญ่มณี อรัญสาร
3.พ่อใหญ่ขุนศรี	11.นายบุญทัน อรัญสาร (วาระ 5 ปี)
4.พ่อใหญ่อาจสามารถ	12.นายบุญทัน อรัญสาร (วาระ 5 ปี)
5.พ่อใหญ่ที พิมพรัตน์	13.นายทองพูล นพวัฒน์ (วาระ 5 ปี)
6.พ่อใหญ่สวน เหมบาสัตย์	14.นายทองพูล นพวัฒน์
7.พ่อใหญ่ต่วน ศรีเสมอ	15.นายบุญมา อรัญเวช (คนปัจจุบัน)
8.พ่อใหญ่บุญ พิมพรัตน์	

บุคคลสำคัญของหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน บ้านดอนหวาย หมู่ 14

1.นายพรมมา มุสิกกา	4.นายไมตรี ชมพูนงษ์

2.นายวิระพงษ์ กองณรงค์ 5.นายเยาวเรศ จงหาญ(คนปัจจุบัน)

3.นายไมตรี ชมพูนพช (วาระ 5 ปี)

บุคคลสำคัญของหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน บ้านดอนหวาย หมู่ 17

1.นายชม เข้มชานาน

3.นายสิงห์ อธิฐาน

2.นายอัมพล อธิฐาน

4.นายมานิตย์ แก้วขารี (คนปัจจุบัน)

พื้นที่ทั้งหมดประมาณ 4,000 ไร่ แยกเป็นพื้นที่ทำการเกษตรทำนา 3,500 ไร่ ที่อยู่อาศัย ประมาณ 300 ไร่
ทำสวน ประมาณ 100 ไร่ ที่สาธารณะและแหล่งน้ำ ประมาณ 100 ไร่

1.สภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และสังคม

1.1 อาณาเขตของหมู่บ้าน

ทิศเหนือ

จรดบ้านโคกล่าม

ทิศใต้

จรดบ้านแวง

ทิศตะวันออก

จรดบ้านสีถาน

ทิศตะวันตก

จรดบ้านสวนโคก

ห่างจากอำเภออมลาลัย ประมาณ 14 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ประมาณ 24 กิโลเมตร สภาพ
พื้นที่ทั่วไป เป็นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การทำการเกษตร ทำนาปี นาปรัง ทำสวนและเลี้ยงสัตว์

1.2 ทรัพยากรธรรมชาติ มีหนองน้ำอ้อย เป็นแหล่งจับปลาน้ำจืดของชุมชนภายในตำบลดงลิง หนองประมง
หนองปู่พิมพ์ และหนองลิ้ม เป็นแหล่งน้ำที่ใช้ในเทศกาลลอยกระทงของชาวบ้านดอนหวายทั้ง 3 หมู่

ส่วนบ่อน้ำดื่ม ชาวบ้านเรียกกันว่า ส้างกกจิก เป็นบ่อที่หลายหมู่บ้านใช้ดื่มกินกัน

ในด้านทรัพยากรป่าไม้ จะอาศัยดงบ้านเมยและดงโคกศรี ใช้ในการหาฟืนและหาของป่า ส่วนแร่ธาตุอื่น ๆ
ไม่มีปรากฏให้เห็น

1.3 สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่สำคัญ คือปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดิน ทั้งในด้านที่ดินขาด
ความอุดมสมบูรณ์และดินเค็ม ปัญหารองลงมา คือทรัพยากรน้ำ ซึ่งมีความไม่พอดีระหว่างปริมาณน้ำมากเกินไป จน
เกิดน้ำท่วมในช่วงฤดูฝน และปริมาณน้ำน้อยจนเกิดภาวะขาดแคลนในฤดูแล้ง

1.4 ประชากร ทั้ง 3 หมู่บ้าน มี 1,639 คน มี 380 หลังคาเรือน โดยแยกตามหมู่บ้านดังนี้

หมู่ 9 มีประชากร 140 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 565 คน

หมู่ 14 มีประชากร 151 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 624 คน

หมู่ 17 มีประชากร 89 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 450 คน

1.5 การปกครอง ทั้ง 3 หมู่บ้านมีคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตร
กำนัน และ อ.บ.ต. ร่วมกันดูแลทุกข์สุขของชาวบ้าน โดยมีผู้ใหญ่บ้าน ทั้ง 3 หมู่เป็นประธานดังนี้

หมู่ 9 นายบุญมา อธิฐาน ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ 14 นางเยาวเรศ จงหาญ ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ 17 นายมานิตย์ แก้วขารี ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน

ด้านสาธารณสุข ทั้ง 3 หมู่บ้าน มี อ.ส.ม. หมู่บ้านละ 10 คน โดยมีประธาน อ.ส.ม.ดังนี้

หมู่ 9 น.ส.กนกชล อธิฐาน

หมู่ 14 น.ส.เนาวเรศ จงหาญ

หมู่ 17 นายทา ชูศรีนาค

ด้านศาสนาวัฒนธรรม

1.วัดอัมพปาลีการาม ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2415 สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเนื้อที่ 15 ไร่
รายชื่อเจ้าอาวาสวัดอัมพปาลีการาม

1.หลวงปู่พล	5.พระอาจารย์บุญมา
2.หลวงปู่เพชร	6.พระอาจารย์เสน งามงอน
3.หลวงปู่ไสย	7.พระอธิการจวง โกวิท
4.หลวงปู่สี	8.พระครูสังวรศาสนการ (เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน)

2.วัดป่าเครือวัลย์ ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2484 สังกัดคณะสงฆ์ธรรมยุติ มีเนื้อที่ 15 ไร่
รายชื่อเจ้าอาวาสวัดป่าเครือวัลย์

- หลวงปู่คาร จันทะโชโต
- หลวงปู่เพชร
- พระครูกรมลาสยคุณ (เจ้าคณะอำเภออมลไสย ,เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน)

บุคคลสำคัญ

- นายสาย แสนอุดม มีความเชี่ยวชาญด้านการหาฤกษ์ยาม ผู้นำทางศาสนา

สินค้าวัฒนธรรม(OTOP)

- กระเป๋ามัดหมี่และผ้าทั่วไป

องค์กรหรือกลุ่มต่าง ๆ

- กลุ่มกองทุนสวัสดิการฌาปนกิจหมู่บ้าน
จัดตั้งเมื่อปี 2552 มีสมาชิก 305 ครั้วเรือน มีนายทองพูล นพวัฒน์ เป็นประธาน

สถานที่สำคัญในชุมชน

หนองอีจ้อย

วัดป่าโคกใหญ่

ประวัติความเป็นมา

การตั้งถิ่นฐาน / ตั้งบ้านแปลงเมือง / เหตุการณ์สำคัญของชุมชน

บ้านโนนเมืองก่อตั้งประมาณ ร้อยกว่าปีเศษ เดิมทีอพยพมาจากบ้านโนนศิลา (สหัสขันธ์) มาตั้งอยู่บ้านสีถ่าน ต่อมารวมกลุ่มกันประมาณ 17 หลังคาก็พากันแยกออกมาจากบ้านสีถ่าน ก็อพยพไปอยู่บ้านง่อนเป็นวัดป่าบ้านดอน หวายทุกวันนี้ อยู่ต่อมาไม่นานก็ย้ายมาอยู่ที่บ้านจวนก็ตรงกันข้ามกับวัดป่าบ้านดอนหลายปีต่อมาก็ย้ายมาอยู่ที่ ดงจันทาร เพราะก่อนนี้เป็นป่าดงดิบธรรมชาติ ไม้ยางยังไม่เกิดแม้แต่ต้นเดียว มาอยู่ทางด้านทิศตะวันตกของดงจันทาร มีพระติดตามมาด้วยสององค์ คือพระครูกันยาและหลวงพ่อดำ ผู้ทำหรือผู้เป็นหลักใหญ่หรือผู้สูงอายุก็คือพ่อยา อรุณปรีย์ หรือพ่อใหญ่พระโพธิ์ ก็เรียกติดปากกันเสมอ บ้านโนนเมืองตั้งอยู่ในสภาพพื้นที่โนนสูง มีซากปรักหักพัง คล้ายเป็นที่ตั้งของเมืองเก่าจะชื่ออะไรไม่ปรากฏ สันนิษฐานว่าคงเป็นเมืองสมัยเชียงแสน เชียงสา และเมืองฟ้าแดดจึง ได้ตั้งชื่อว่า “บ้านโนนเมือง” อยู่ต่อมาอีกไม่กี่ปีก็มีคนตายอย่างกะทันหันด้วยโรคท้องร่วงทุกคนก็ใจไม่ตีก็เลยคิดหาที่ อยู่ใหม่ เพราะคนที่เสียชีวิตที่นั่นก็ฝังอยู่ที่นั่น ทุกคนก็เลยอพยพมาอยู่ที่ดอนถัดมาซึ่งเป็นบ้านโนนเมืองทุกวันนี้ ย้ายมา ที่ใหม่แล้วก็เป็นที่ป่าหนาที่บสสารพัดไม้ พ่อใหญ่พระโพธิ์ก็ให้แยกกันอยู่เป็นจุด ๆ ส่วนพระก็หาที่อยู่โดยทำกระท่อมเล็ก ๆ พอได้นอน ออกบิณฑบาตก็ไม่ได้อยู่กับที่ ปัจจุบันคือวัดโพธิ์ศรีทุกวันนี้ พ่อใหญ่พระโพธิ์เป็นคนวางแผนซื้อซื้อ ถ้า ได้ยินเสียงฆ้องดังขึ้นให้มาปรึกษาหารือกันที่บ้านแก เพราะทำให้ร่วมแรงร่วมใจกันแล้วตามที่พระอยู่ให้กว้างและทำที่ ทางของตนเองด้วย ถ้าได้ยินเสียงฆ้องดังขึ้นประมาณตี 4 ก็ให้ลูกทำงานและเตรียมหุงหาอาหารไปส่งพระกันทุก ๆ วัน ก็เอาใจใส่ดีเพราะคนกลุ่มน้อยพูดง่าย มาอยู่ใหม่เป็นจุด ๆ ก็เป็นคุ่มที่เรียกกันติดปากทุกวันนี้ ต่างคนต่างบุกเบิกก็ เตียนกว้างออกไป ทางวัดก็เตียนออกเช่นกัน ท่านพระครูกันยาก็คาดหน้าโพธิ์มาปลูก ต่อมาตั้งชื่อเป็นวัดโพธิ์ศรีบ้านโนน เมืองจวนทุกวันนี้ อยู่ต่อมาหลายปีคนก็เพิ่มขึ้นมาก ทำการตัดถนนเล็ก ๆ พอเดินได้ไปมาหาสู่กัน ตัดถนนรอบบ้าน สมัยก่อนตำรวจทหารไม่ต้องช่วยกันเอง แต่ละหมู่บ้านสมัยนั้นต้องหาคนหนึ่งเหนียวเป็นผู้คุ้มครอง ถ้ามีโจรมาลักวัว ลักควายสู้กันโดยไม่มีขอบเขตเอาชีวิตเป็นเดิมพัน์ ทั้ง ๆ ผู้ใหญ่บ้านกำนันไม่มีที่จะอาศัยก็ไม่มี คนยังไม่ออกแหงไม่ เข้า อยู่ต่อมามีคนมากขึ้นขอตั้งชื่อหมู่บ้านทางอำเภอก็ออกมาดู สมควรมีผู้ใหญ่บ้าน ทางอำเภอจึงให้ชาวบ้าน คิดเลือกเอง ปรากฏว่านายสีหา โทเพชร (นายขามาต โทเพชร) เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรกสมัย รัชกาลที่ 5 จุดที่ตั้ง ผู้ใหญ่บ้านที่วัดโพธิ์ศรีนี้เอง โดยมีปลัดอำเภอชื่อนายปอง สมัยนั้นเป็นผู้มาตั้ง ยุคนั้นผู้ใหญ่บ้านไม่มีค่าตอบแทนอะไร ทั้งสิ้น แต่งตัวชุดโจงกระเบนเสื้อขาวทรงพระราชทาน ทุกวันนี้

บ้านโนนเมือง ต.ดงลิง อ.กมลาไสย เดิมหมู่ที่ 17 เมื่อปี พ.ศ.2491 ทางราชการแยกตำบลออกเป็น 2 ตำบล คือตำบลลัญญา กับตำบลดงลิง บ้านโนนเมืองจึงจัดลำดับหมู่ที่ใหม่โดยแยกออกเป็น 2 หมู่ คือ หมู่ที่ 7, และหมู่ที่ 8 ของตำบลดงลิง เมื่อประชากรมากขึ้น บ้านโนนเมืองหมู่ที่ 7 จึงแยกหมู่บ้านออกเป็นหมู่ที่ 12 เมื่อปี พ.ศ.2533

รายชื่อผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน)

1.นายขามาต(นายสีหา) โทเพชร	หมู่ 7
2.นายลุน	ผ่านสำแดง
3.นายเสงี่ยม	อรรคเสลา (กำนัน) หมู่ 7
4.นายสิงห์	อรัญชัย หมู่ 7
5.นายบุญมี	อรุณไพร หมู่ 7
6.นายอาจ	อารีย์เอื้อ หมู่ 7

7.นายลา	คำมุลนา	หมู่ 8
8.นายคุณ	อรุณไพร	หมู่ 8
9.นายลี	หัตถจรวย	หมู่ 8
10.นายพร	ระวาดศรี	หมู่ 7
11.นายชาญ	อรุณไพร	หมู่ 8
12.นายชวาล	หัตถ์ดชัย	หมู่ 12
13.นายด่วน	อรุณไพร	หมู่ 7
14.นายสัมพันธ์	พลแกลง	หมู่ 8 (กำนันปี 43)
15.นายประยงค์	อรุณไพร	หมู่ 12
16.นายเยี่ยม	อรุณพาส	หมู่ 8
17.นายบรรยงค์	ผ่านสำแดง	หมู่ 12
18.นายสมัย	ศรีธาตุ	หมู่ 8 (ดำรงตำแหน่งกำนัน ปี 53 – ปัจจุบัน)
19.นายจำลอง	จงถาษา	หมู่ 7 (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน)
20.นายทองปิ่น	จิตจันทร์	หมู่ 12 (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน)

1.สภาพทางภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อมและสังคม

1.1 ลักษณะภูมิศาสตร์

เป็นที่ราบลุ่มดินเหนียวและร่วนปนทราย พื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในเขตชลประทานเขื่อนลำปาว ตั้งอยู่ระหว่างแม่น้ำ 2 สาย มาบรรจบกัน คือ แม่น้ำชีและลำน้ำปาว

1.2 อาณาเขต

ทิศเหนือ	จรด บ้านสีถาน
ทิศใต้	จรด ลำน้ำชี เขตแดนจังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศตะวันออก	จรด ลำน้ำปาว เขตแดนอำเภอร่องคำ
ทิศตะวันตก	จรด บ้านแวง

บ้านโนนเมือง ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอกมลาไสย 21 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ 33 กิโลเมตร

1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- 1.ทรัพยากรดิน พื้นที่ 90% ของพื้นที่ทั้งหมดเป็นกลุ่มดินนา ซึ่งกระจายอยู่บริเวณที่ราบแม่น้ำชี แม่น้ำปาว
- 2.ทรัพยากรน้ำ นอกจากมีแม่น้ำและแม่น้ำปาวแล้วยังมีแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่นกุดท่าเมือง หนองเบน บึงอีดก มีน้ำเพื่อการเกษตร เลี้ยงสัตว์ และการประมง
- 3.ทรัพยากรป่าไม้ มีดงหาว ซึ่งมีเนื้อที่ 250 ไร่ 3 งาน 75 ตารางวา มีไม้ยาง ซึ่งเป็นป่าอุดมสมบูรณ์ชาวบ้านได้ช่วยกันรักษาให้เป็นป่าชุมชน

1.4 สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

เป็นหมู่บ้านที่ธรรมชาติสวยงาม นอกจากจะมีห้วยหนองเช่นกุดท่าเมือง หนองเบน บุ่งอีดก ดงจันทารซึ่งเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ แล้วยังเป็นที่บรรจบของแม่น้ำชี กับแม่น้ำป่าว ณ จุดสามเหลี่ยมซึ่งเป็นแหล่งที่ผู้คนนิยมมาชมกัน เพราะมีแม่น้ำสองสาย สองสีไหลบรรจบกัน

1.5 ประชากร

บ้านโนนเมืองมีประชากรทั้งหมด 1,992 คน มี 431 หลังคาเรือน

หมู่ 7 มีประชากรทั้งหมด 520 คน 106 หลังคาเรือน

หมู่ 8 มีประชากรทั้งหมด 841 คน 179 หลังคาเรือน

หมู่ 12 มีประชากรทั้งหมด 631 คน 146 หลังคาเรือน

1.6 การปกครอง

การปกครองมีผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกตั้ง มีคณะกรรมการหมู่บ้าน มีกรรมการที่ปรึกษา

หมู่ 7 มีนายจำลอง จงฤาชา ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

นายสงคราม กุดัน ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

นายจงกล หัดจะรวย ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ 8 มีนายสมัย ศรีธาตุ ดำรงตำแหน่งกำนันตำบลดงลิง

นางสาวพัชรินทร์ อรัญไสย ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

นายวิชัย ฉายจินดา ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ 12 มีนายทองปิ่น จิตจันทร์ ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

นางสุรณี เลิศลำหวาน ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

นางสาวชลลดา มุสิกกา ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

2.มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

2.1 มรดกทางธรรมชาติ

1. มีที่ดินทำกินซึ่งติดกับลำน้ำชีและลำน้ำป่าว นอกจากนี้นี้ยังมีห้วยหนองคลองบึง ไร่เป็นมรดกของลูกหลานสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน

2. มีกุดท่าเมือง มีบุงอีดก มีหนองเบน ซึ่งเป็นแหล่งทำมาหากินของคนในท้องถิ่น

2.2 มรดกทางวัฒนธรรม

1. มีพิธีกรรมตามพื้นเมือง เช่น การบายศรี การสู่ขวัญ

2. พิธีกรรมทางศาสนา เช่น มีกิจกรรมทางวันสำคัญทางศาสนา มีวัด 2 แห่ง คือวัดโนนเมือง และวัด

ป่าวิเวกสามัคคีธรรม

3. มีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 1 แห่ง

4. มีศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ที่วัดโนนเมือง 1 แห่ง

3.ภูมิปัญญาชาวบ้านและเทคโนโลยี

3.1 การประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

◆ บ้านโนนเมือง มีเนื้อที่ 3,743 ไร่

◆ พื้นที่ส่วนใหญ่ของบ้านโนนเมืองใช้ประโยชน์ทางด้านเกษตร

◆การถือครองที่ดินบ้านโนนเมือง โดยสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ รับผิดชอบออกเอกสารสิทธิให้แก่ราษฎร ดังนี้

- โฉนดที่ดินจำนวน 742 แปลง
- หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3ก) จำนวน 371 แปลง
- หนังสือรับรองสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) จำนวน 10 แปลง

◆สภาพเศรษฐกิจ

บ้านโนนเมืองมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น 3,007 ไร่

◆การสาธารณสุข

-ประชากรใช้ไฟฟ้าซึ่งสังกัดการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคครบทุกหลังคาเรือน
-มีการประปาหมู่บ้านสังกัดกรมอนามัย ซึ่งน้ำประปาใช้ได้ จำนวน 1 แห่ง บริการ 4 หมู่บ้าน คือ บ้านโนนเมือง หมู่ 7,8,12 และบ้านแวง หมู่ 6

◆ศิลปกรรมและงานช่าง

-ชาวบ้านส่วนใหญ่ได้รับงานศิลปกรรมจากปู่ย่าตายาย เช่น งานช่าง งานปั้น งานแกะสลัก งานเย็บปักถักร้อย จนสามารถนำไปประกอบอาชีพ เป็นส่วนใหญ่

4.เอกลักษณ์ของท้องถิ่น

4.1 เอกลักษณ์ของท้องถิ่น

-มีการปฏิบัติตามแบบเด็กเคารพผู้ใหญ่ รุ่นน้องเคารพรุ่นพี่
-การรักษาวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น การทำบุญตามเทศกาล เช่น บุญมหาชาติ บุญข้าวจี บุญบั้งไฟ

4.2 เอกลักษณ์ทางธรณีวิทยา

-ที่ดินติดกับแม่น้ำชี แม่น้ำปาวเป็นดินเหนียว ส่วนที่ดินที่ราบลุ่มเป็นดินร่วนปนทราย

4.3 เอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรม

-เป็นหมู่บ้านที่ยึดถือคุณธรรมจริยธรรมทางพุทธศาสนา เป็นส่วนใหญ่

5.บุคคลสำคัญ

1. นายสีหา(ขามาด) ผู้ใหญ่บ้านคนแรกที่บ้านโนนเมือง มีนิสัยชอบสนุก ร่าเริงและเป็นคนขยันคนทุกชั้น งานหลวงไม่ขาด งานราษฎร์ไม่เคยเสีย ทางอำเภอมาเยี่ยมก็ทำการต้อนรับอย่างดีทุกครั้ง ทางเจ้านายเห็นความสามารถ ต่อมาเลยเปลี่ยนชื่อ นายสีหา เป็นนายหัดสามารถ โทเพชร
2. พ่อยา อรุณปรีดิ์ หรือพ่อใหญ่พระโพธิ์ ผู้ก่อตั้งบ้านโนนเมือง
3. กำนันเสงี่ยม อรรถเสลา กำนันคนแรกที่บ้านโนนเมือง
4. นายสมพงษ์ มัตราช อดีตรองผู้ว่าราชการจังหวัด (หลายจังหวัด)
5. พันเอกพิเศษ เทียม สุขพิศาล สังกัดกองอนุศาสนาจารย์กองทัพบก
6. พลตรี ชาวฤทธิ์ ศิริกิจ เป็นชาวบ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภอภมกลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เริ่มรับราชการยศนายร้อยตรี แห่งกองทัพบก ตำแหน่งก่อนเกษียณ

เป็นผู้บัญชาการกองทหารม้าที่ 1 ค่ายพ่อขุนผาเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษกองทัพบก และที่ปรึกษาแม่ทัพภาค 3 และเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ของท้องถิ่นท่านหนึ่ง ที่สำคัญควรยกย่องและประกาศเกียรติคุณไว้

บุคคลสำคัญทางศาสนา

1.พระครูวิมลประชากร ฉายา ปภากร นามเดิมชื่อ บุญมี อรุณพาส

ชาติกำเนิด เกิดเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ.2463 ที่บ้านแวง ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรของนายสีดา นางทอง อรุณพาส

ประวัติการศึกษาในชีวิตฆราวาส จบ ป.4 โรงเรียนโนนเมืองวิทยาคาร พ.ศ.2475

ประวัติการศึกษาในเพศบรรพชิต สอบได้นักธรรมชั้นตรี จากสำนักวัดบ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อ พ.ศ.2483 สอบได้นักธรรมชั้นโท จากสำนักเรียนวัดโนนเมือง พ.ศ.2485 มรณภาพ เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2542

บุคคลสำคัญด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.พ่อสุด จงถาษา

เกิดที่บ้านสีถาน ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนวันเดือนปีเกิดไม่ระบุไว้ในสำเนาทะเบียนบ้าน เป็นบุตรของนายหลิ่ง นางอร จงถาษา สมรสกับนางพรพมา จงถาษา บ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีบุตร 9 คน ชาย 4 คน หญิง 5 คน การศึกษาจบการศึกษาโรงเรียนบ้านสีถาน(โรงเรียนวัด) จบ ประถมปีที่ 4 และบวชเรียนศึกษาเกี่ยวกับยา และวิชาแพทย์โบราณชำนาญเรื่องทำคลอดและยาสมุนไพร

ความสามารถพิเศษ เป็นหมอยาสมุนไพร หมอตำแย(คลอดบุตร) ยาสมุนไพร ยาเลือด ยาลม ยาแก้ไข้ หมดเป่า หมอกายภาพบำบัด พ่อสุด จงถาษา เสียชีวิตด้วยวัยชรา อายุ 77 ปี เมื่อวันอาทิตย์ที่ 28 กันยายน 2540 ผู้สืบต่อคือ นายบพิศ จงถาษา บุตรคนที่ 1 ปัจจุบันอยู่ บ้านนาเรียง ตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

2.นายพิน หรส์ตย์

เกิดเมื่อวันที่ 6 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2473 ที่บ้านเหมือดแอ่ ตำบลเจ้าท่า บิดาชื่อพ่อดี มารดาชื่อเถิง สมรสกับแม่สั้น หรส์ตย์ มีบุตร 12 คน ชาย 5 หญิง 7 คน การศึกษาเรียนหนังสือจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ความสามารถพิเศษ

1.เป็นไวยาวัจกรวัดโนนเมือง

2.เป็นหมอยาสมุนไพร เช่นยาเลือดยาแก้ลมพิษ แก้ไข้สุกอีไส เด็กเป็นไข้หมากไม้ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เสียสละเพื่อส่วนรวมจนเป็นที่ยอมรับของชาวบ้านทั่วไป ผู้สืบทอดคือนายพันปี ศรีธาตุ

3.นายสันต์ อรุณไพร

เกิดวันพฤหัสบดี ที่ 5 เมษายน พ.ศ.2483 ที่บ้านโนนเมือง หมู่ 8 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ บิดาชื่อพ่อทา มารดาชื่อทา อรุณไพร การศึกษา เรียนหนังสือจบ ป.4 ที่โรงเรียนโนนเมืองวิทยาคาร สมรสกับนางแปลง อรุณไพร

ความสามารถพิเศษ

1.เป่าแตรวง (หัวหน้าแตรวงบ้านโนนเมือง)

2.เป็นหมอยาสมุนไพรรักษาพี่น้องจนเท่าทุกวันนี้ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มอบใบประกาศแต่งตั้งให้นายสันต์ อรุณไพร ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นอำเภอกมลาไสย การเป็นหมอยาสมุนไพรได้เรียนจากบิดา เรียนตั้งแต่อายุ 18 ปี และได้รักษาเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

4.นายสีดา ราชักดี

เกิดเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ.2463 ที่บ้านขวาชี่ ตำบลปลาฝา อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด บิดาชื่อนายพรม มา ราชักดี มารดานางสัง ราชักดี สมรสกับนางนิล ราชักดี แต่ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 32/7 บ้านโนนเมือง มี บุตรจำนวน 11 คน

ความสามารถพิเศษ

- 1.เคยเป็นหมอลำเรื่อง หมอลำกลอน จนเป็นหัวหน้าวงหมอลำ คณะสามัคคีศิลป์
- 2.เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม งานบวช งานมงคลสมรส การแต่งแก้มบุ๋มซอก สะเดาะเคราะห์ จนถึงปัจจุบัน

บุคคลสำคัญด้านวัฒนธรรม

1.นายสมาน กมลรัตน์

เกิดเมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ.2487 ที่บ้านเลขที่ 13 หมู่ที่ 6 บ้านแวง ตำบลดงลิง อำเภอภูกามยาว จังหวัด กาศสินธุ์ ปัจจุบันมีภูมิลำเนาอยู่บ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง เป็นบุตรของนายพรมมี นางยม กมลรัตน์ การศึกษา เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแวงประชารัฐบำรุง ประวัติการแสดงหมอลำ เริ่มหัดเรียนหมอลำครั้งแรก พ.ศ.2508 โดยฝึกหัดทั้งหมอลำกับหมอลำเคน ดา เหลา และหมอลำคำภา ฤทธิ์ทิพย์ ในลีลาลำกลอน ทำนองแคน ดาหลา คู่กับหมอลำสำออง จงมีเดช เกียรตินิยมที่ได้รับ

- 1.ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณชนะเลิศการแสดงหมอลำกลอน จากผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อ พ.ศ.2515
- 2.ได้รับรางวัลถ้วยเกียรติยศการประกวดหมอลำอำเภอภูกามยาว เมื่อ พ.ศ.2516 นายสมาน กมล รัตน์ ถือได้ว่าเป็นบุคคลดีเด่น ด้านการเผยแพร่และจรรโลงวัฒนธรรมด้วยศิลปะการแสดงหมอลำ และสร้างชื่อเสียง ให้แก่ชาวตำบลดงลิงเป็นอย่างมาก

2.นายสมัย ศรีธาตุ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งกำนันตำบลดงลิง อำเภอภูกามยาว

เกิดเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2505 ที่บ้านเลขที่ 122 หมู่ที่ 8 บ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภอภูกามยาว จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรของนายช่วง ศรีธาตุ นางดำเนิน ศรีธาตุ

ประสบการณ์และผลงาน

- 1.สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลดงลิง
- 2.รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดงลิง
- 3.ประธานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านโนนเมือง หมู่ที่ 8
- 4.ปัจจุบันดำรงตำแหน่งกำนันตำบลดงลิง อำเภอภูกามยาว จังหวัดกาฬสินธุ์

6.ด้านสาธารณสุข ทั้ง 3 หมู่บ้าน มี อ.ส.ม.หมู่บ้านละ 10 คน โดยมีประธาน อ.ส.ม.ดังนี้

- หมู่ 7 นางยุพันธ์ อรุณพาส
- หมู่ 8 นางสุพิศ พาลี
- หมู่ 12 นางสะอั้ง ผ่านสำแดง

7.ด้านศาสนา

วัดบ้านโนนเมือง ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2429 สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเนื้อที่ 10 ไร่
รายชื่อเจ้าอาวาสวัดบ้านโนนเมือง

1.พระกันยา	6.พระสอน
2.พระป้อม	7.พระครูวิมลประภากร
3.พระพัฒน์	8.พระอธิการถวิล ถาวร
4.พระปา	9.พระอธิการถวัลย์ พัทจารี
5.พระเมือง	

วัดป่าวิเวกสามัคคีธรรม ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2472 สังกัดคณะสงฆ์ธรรมยุต มีเนื้อที่ 61 ไร่ 2 งาน 37 ตารางวา
รายชื่อเจ้าอาวาสวัดป่าวิเวกสามัคคีธรรม

- 1.พระครูวิเวกิตติคุณ
- 2.พระสุเมธ สุภโท
- 3.พระสมุห์ บุญเพ็ง
- 4.พระครูบุญศาสนโกศล

8.คำขวัญของหมู่บ้าน

โนนเมืองเมืองโบราณ ดงจันทรวชิรวชิ บรรจบลำปาวชี มีสตรีที่แสนสวย ร่ำรวยถั่วลิสง เสริมส่งช่างฝีมือ
ยึดถือคุณธรรม

9.วัฒนธรรมในท้องถิ่น ด้านวัฒนธรรมประเพณี

บุญมหาชาติ	บุญข้าวจี
บุญบังไฟ	บุญกุ่มข้าว (บุญโฮมลาน)
ประเพณีสงกรานต์	ประเพณีงานศิษย์เก่าคืนสู่เหย้า

10.ประเพณีสินค้าวัฒนธรรม

การทอเสื่อกก	การจักสานตะกร้า

11.องค์กรหรือกลุ่มต่าง ๆ

กลุ่มออมทรัพย์	กลุ่มเย็บผ้าหมอนซิด
ศูนย์สาธิตการตลาด	ศูนย์สตรีชานาไทย

12.เหตุการณ์สำคัญ

1.เหตุอาเพศหลวงพ่อดำ บ้านโนนเมือง ที่วัดป่าวิเวกสามัคคีธรรม บ้านโนนเมือง มีพระพุทธรูปปูนปั้น
ตระกูลช่างท้องถิ่นอยู่องค์หนึ่ง ชาวบ้านโนนเมืองและหมู่บ้านใกล้เคียง เรียกกันว่าหลวงพ่อดำ เป็นพระพุทธรูปปูนปั้น
ปางมารวิชัย ชาวบ้านเห็นว่าพุทธลักษณะไม่สวยงาม เนื่องจากปั้นโดยช่างท้องถิ่นจึงคิดจะทำการบูรณะโดยปั้น

พระพุทธรูปองค์ใหม่ให้มีพุทธลักษณะงดงามกว่าองค์เดิม จึงได้ให้ช่างปั้นพระพุทธรูปองค์ใหม่โดยทำการขึ้น
รูปองค์พระพุทธรูปหุ้มองค์เดิมซ่อนไว้ข้างใน แล้วสร้างมณฑปครอบไว้ ต่อมาไม่นานเกิดอาเพศในหมู่บ้านล้มตายนับ
หลายคน (โดยเฉพาะช่าง) ผู้คนในหมู่บ้านทั้งผู้นำหมู่บ้านไม่ปองตองกันและกระจายออกเป็นวงกว้าง ชาวบ้านจึงทำ
การเสี่ยงทาย ทราบว่าเป็นเหตุมาจากการสร้างพระพุทธรูป หุ้มพระองค์เดิมไว้จึงทำให้เกิดอาเพศ ชาวบ้านจึงช่วยกัน

ทูลพระพุทธรูปองค์ใหม่ที่สร้างหุ้มไว้ รวมทั้งทำพิธีสวดพยานยักษ์เป็นเวลา 9 วัน จึงทำให้เหตุอาพะนั้นหายไปจากหมู่บ้านจึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นเหตุการณ์ครั้งสำคัญที่มีผลต่อความเชื่อท้องถิ่นของผู้คนในชุมชนเป็นอย่างยิ่งที่สมควรบันทึกไว้

สถานที่สำคัญในชุมชน

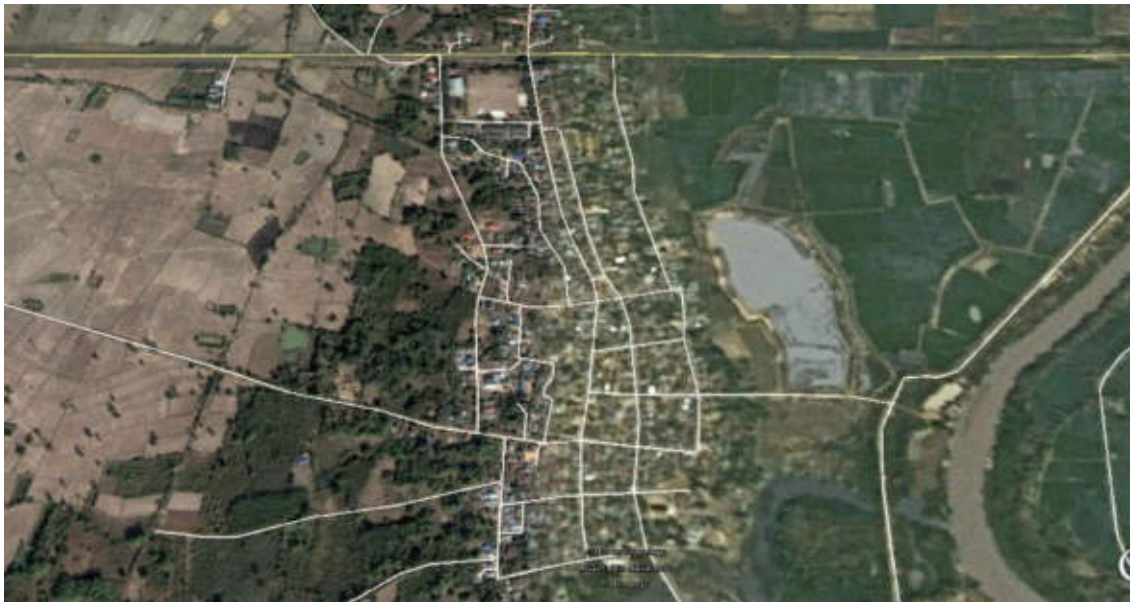
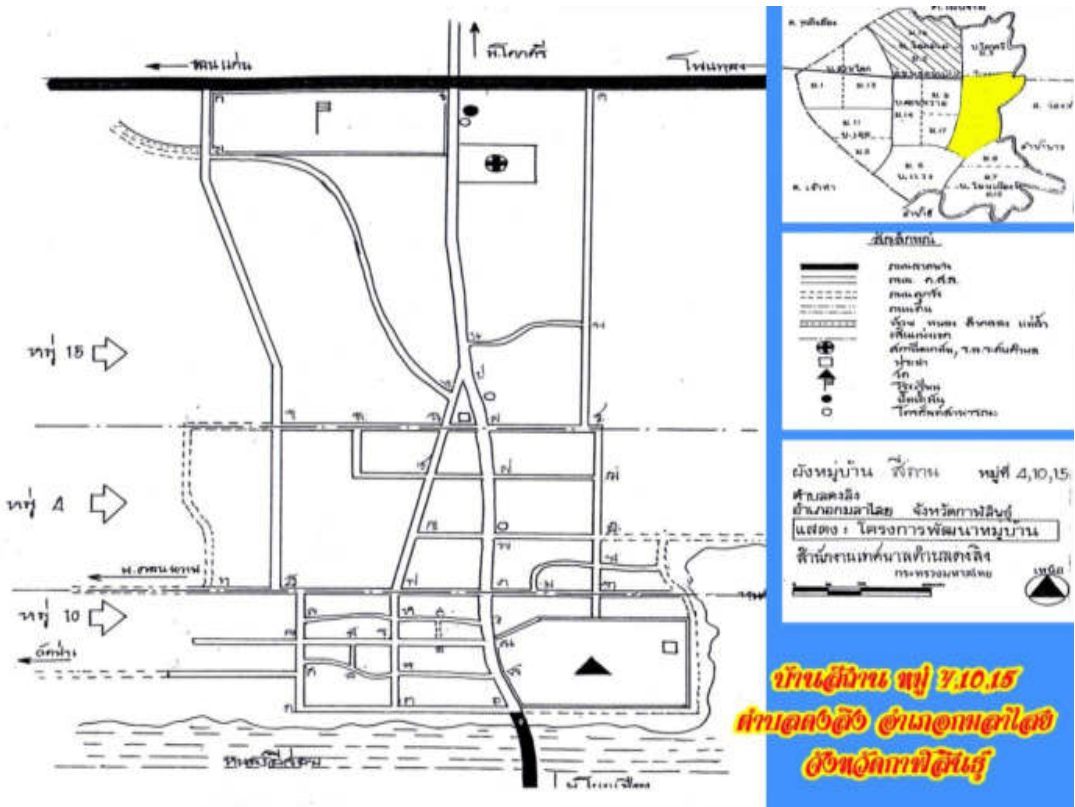
กุดท่าเมือง

วัดบ้านโนนเมือง

ประวัติบ้านสีถาน หมู่ 4,10,15

ภูมิหลัง

บ้านสีถาน เป็นหมู่บ้านในเขตการปกครองของตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งตั้งขึ้นมาเมื่อประมาณ 200 ปีเศษ ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นมีประวัติศาสตร์ควบคู่มากับการก่อตั้งจังหวัดกาฬสินธุ์และอำเภอกมลาไสย ตามประวัติกล่าวว่า ญาครูกุนซึ่งเป็นพระภิกษุและพ่อใหญ่สีจันกับพวกได้เดินทางอพยพจากเวียงจันทน์ร่วมกับกลุ่มเจ้าโสมพมิตรเข้ามาตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่บริเวณบ้านผ้าขาวจนเกิดการแยกย้ายเพื่อหาแหล่งทำกิน จนมาถึงบริเวณริมแม่น้ำปาวที่เรียกว่าโนนสถานได้ตั้งหลักแหล่งอยู่ได้ไม่นาน ได้เกิดน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี จึงมีการแยกย้ายอพยพเพื่อหาที่ทำกินใหม่เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มหนึ่งเดินทางขึ้นทางทิศตะวันออกและได้ตั้งหลักแหล่งบริเวณที่มีแหล่งน้ำซับตลอดจนเรียกว่าน้ำดำ อีกกลุ่มหนึ่งอพยพมาทางฝั่งขวาของลำน้ำปาวจนได้ทำเลที่เหมาะสมและตั้งบ้านเรือนเป็นหลักแหล่งเรียกว่าบ้านสีถาน ซึ่งเป็นหมู่บ้านในปัจจุบัน

บ้านสีถาน หมู่ 10 ตำบลดงลิง แยกการปกครองออกมาจากบ้านสีถาน หมู่ที่ 4 เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ.2526

สภาพทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้ง บ้านสีถาน เป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ติดกับทางหลวงแผ่นดินสายขอนแก่น – โพนทอง ระยะห่างจากตัวอำเภอกมลาไสยประมาณ 17 กิโลเมตร และห่างจากตัวจังหวัดกาฬสินธุ์ ประมาณ 31 กิโลเมตร

ลักษณะสภาพโดยทั่วไป เป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ พื้นที่ลาดเอียงออกจากที่ตั้งของหมู่บ้านโดยเฉพาะด้านตะวันออกทำให้เกิดน้ำท่วมเป็นบางปี มีแหล่งน้ำธรรมชาติล้อมรอบ 7 แห่ง คือ

1.ทำนบห้วยอีจ้อย	5.หนองอีเวร
2.ลำน้ำปาว	6.หนองหวายเหนือ
3.หนองหวายบ้าน	7.หนองมน
4.หนองวังน้อย	

พื้นที่โดยรอบใช้ทำการเกษตร ปลูกข้าวนาปีและนาปรัง อาศัยน้ำจากชลประทานลำน้ำปาว สภาพพื้นดินอุดมสมบูรณ์ น้ำขังเกือบตลอดปี

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดกับบ้านโคกศรี ตำบลดงลิง

ทิศตะวันออก ติดกับบ้านเหล่าอ้อย ตำบลเหล่าอ้อย อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์โดยมีลำน้ำปาวกั้น

พรมแดน

ทิศใต้ ติดกับบ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง

ทิศตะวันตก ติดกับบ้านดอนหวาย ตำบลดงลิง

ลักษณะภูมิอากาศ

อยู่ภายใต้อิทธิพลลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ มี 3 ฤดูกาลคือ ฤดูฝน ฤดูหนาว ฤดูร้อน ซึ่งถึงแม้ว่าในฤดูร้อนอากาศจะร้อนแห้งแล้งแต่พื้นที่บริเวณบ้านสีถานโดยรวมยังคงมีความชุ่มชื้นสามารถทำการเกษตรปลูกพืชตระกูลถั่วได้

บุคคลสำคัญของหมู่บ้าน

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 4

1.นายหนั้น จงเรียน	6.นายลี ฤทธิมนตรี
2.นายสุด จงภาษา	7.นายสมพร อรัญเสริฐ
3.นายขุน กมลเลิศ	8.นายสี จงเรียน
4.นายพิทักษ์ กมลเลิศ	9.นายเทพนิมิต อรัญเสน (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน)
5.นายพิมล เข้มสมัค	

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 10

1.นายประมวล ระเวงวรรณ	3.นายศิริพงษ์ บำรุงรัตน์ (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน)
2.นายทองเลียน ประชานันท์	

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 15

1.นายหนู เข้มสมัค	3.นายสี อรัญยงค์	5.นายมนตรี จงหาญ (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน)
2.นายมี จงเรียน	4.นายกฤติเดช ระเวงวรรณ	

ประชากร

บ้านสีถ่านมีประชากรทั้งหมด 2,156 มี 496 ครัวเรือน

หมู่ 4 มีประชากร 835 คน มี 182 ครัวเรือน

หมู่ 10 มีประชากร 632 คน มี 137 ครัวเรือน

หมู่ 15 มีประชากร 689 คน มี 177 ครัวเรือน

ทรัพยากรธรรมชาติ

- 1.หนองอีจ้อย
- 2.สวนป่าดงบั๊กลอย
- 3.หนองอีเวน เป็นหนองน้ำที่ชุมชนได้ปล่อยพันธ์ปลาชนิดต่าง ๆ เพื่อการอนุรักษ์

การปกครองและสภาพทางสังคม

การปกครอง ทั้ง 3 หมู่บ้าน มีคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร่วมกันดูแลทุกข์สุขของชาวบ้าน โดยผู้ใหญ่บ้าน ทั้ง 3 หมู่เป็นประธานดังนี้

หมู่ 4 นายเทพนิมิต ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ 10 นายศิริพงษ์ บำรุงรัตน์ ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ 15 นายมนตรี จงหาญ ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

บ้านสีถ่านเป็นชุมชนที่ติดกับทางหลวงแผ่นดิน สายขอนแก่น – โพนทอง สามารถเดินทางติดต่อได้กับจังหวัดขอนแก่น อำเภอฟีชีชัย จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดอำนาจเจริญ ที่สำคัญสามารถเดินทางติดต่อกับจังหวัดกาฬสินธุ์ได้อย่างสะดวกสบาย

อาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ของบ้านสีถ่านประกอบอาชีพด้านการเกษตร มีการปลูกข้าวนาปีและนาปรัง มีการปลูกพืชตระกูลถั่วเช่น ถั่วลิสง เพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริมของครอบครัวนอกเหนือจากการจำหน่ายข้าวเปลือกซึ่งเป็น

รายได้หลักของประชากร นอกจากเพาะปลูกแล้วยังมีการเลี้ยงสัตว์ เช่น วัย ควาย สุกร เป็นและไก่ เครื่องจักรกลมีบทบาทต่อเกษตรกรมากในปัจจุบันเพราะเป็นเครื่องมือที่ทันสมัยทำงานได้รวดเร็ว ด้านการประมง มีการจับสัตว์น้ำเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและจำหน่าย การหัตถกรรม ส่วนใหญ่เป็นงานที่ทำเพื่อใช้ในครัวเรือนใช้วัสดุจากธรรมชาติ มีการทำในหมู่บ้านสูงอายุ

สภาพทางเศรษฐกิจ

สภาพทางเศรษฐกิจของหมู่บ้าน อาชีพหลัก ทำนา อาชีพเสริม ช่างศิลป์ พบว่าประชากรมีรายได้เฉลี่ย/คน/ปี 50,606 บาท (ข้อมูลปี 2552) รายได้ส่วนมากมาจากการเกษตร พื้นที่ทำการเกษตร 1,620 ไร่ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญคือ ข้าว สินค้าชุมชนประจำหมู่บ้าน คือ ผ้าคลุมไหล่ (ผ้าอังกอร์) และเสื่อกก

การสาธารณสุขโรคและการสาธารณสุข

หมู่บ้านมีสถานทั้ง 3 หมู่ ได้รับการดูแลเรื่องน้ำดื่มน้ำใช้จากกรมทรัพยากรธรณีโดยการขุดเจาะบ่อบาดาล 4 แห่ง ซึ่งในปัจจุบันบ่อน้ำดังกล่าวได้ปรับเปลี่ยนมาเป็นระบบประปาชุมชน แจกจ่ายน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคอย่างทั่วถึง และไม่ปรากฏการณ์ขาดแคลนน้ำแต่อย่างใด ด้านการสาธารณสุข สถานีอนามัยที่ตั้งอยู่ในชุมชน 1 แห่ง คอยบริการประชาชนด้านสุขภาพทั้งชุมชนที่ใกล้เคียงประชากรได้รับการบริการด้านสุขภาพอย่างทั่วถึง

ด้านสาธารณสุข ทั้ง 3 หมู่บ้าน มี อ.ส.ม.หมู่บ้านละ 10 คน โดยมีประธาน อ.ส.ม.ดังนี้

หมู่ 4 นางสุบรรณ อรัญทิพย์

หมู่ 10 นางฉวีวรรณ อรัญทิพย์

หมู่ 15 นางผิง ชมพูวิเศษ

การบริการการศึกษา

มีสถานศึกษาที่ให้บริการด้านการศึกษา 2 แห่ง คือ โรงเรียนชุมชนสีถนังดำรงวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ อีกแห่งหนึ่งคือ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่วัดท่าศรีบุญเรือง สังกัดกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

กลุ่มองค์กรต่าง ๆ

1.น้ำประปาชุมชน ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2527 มีเงินทุนหมุนเวียน 210,000 บาท

2.ศูนย์สาธิตการตลาด หมู่ 10 ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2549

โดยการร่วมระดมทุนจากชุมชน มีเงินทุนหมุนเวียน 207,600 บาท

มีการปันผลราย 6 เดือนแก่สมาชิก

3.โรงเรียนชุมชนสีถนัง หมู่ 10 ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2550

โดยได้รับการสนับสนุนจากโครงการ พพพ. จำนวน 250,000 บาท และเงินสมทบจากเงินกลางหมู่บ้าน

83,000 บาท

4.ตลาดนัดชุมชน ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2551

ได้รับการสนับสนุนโครงการจากโครงการ SME จำนวน 250,000 บาท

5.ยู่ฉางชุมชนสีถนัง หมู่ 10 ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2552

ได้รับการสนับสนุนโครงการจากโครงการ ศพช. จำนวน 25,000 บาท มีเงินทุนหมุนเวียน 60,500 บาท

6.ตุน้ำหยอดเหรียญ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2553

ได้รับการสนับสนุนโครงการจากกลุ่มน้ำประปาชุมชนสีถาน หมู่ 10 จำนวน 40,000 บาท

7.กองทุนหมู่บ้านสีถาน หมู่ 10 ตำบลดงลิง

มีเงินทุนโดยการสนับสนุนจากรัฐบาล จำนวน 2,000,000 บาท และโดยการสนับสนุนธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์ (ธกส.) จำนวน 2,000,000 บาท

สมาชิกฝากสัจจะออมทรัพย์ 2,400,000 บาท

8.เงินกองกลาง หมู่บ้าน จำนวน 120,000 บาท

วัตถุประสงค์ให้ชุมชนกู้ยืมระยะสั้น กรณีฉุกเฉิน เช่น จัดงานศพ งานแต่งงาน บุญบวง เป็นต้น

9.เงินกลุ่มสัตว์ปีก มีทุนหมุนเวียนจำนวน 28,900 บาท

ปล่อยให้สมาชิก กู้ – ยืม ในชุมชน

10.เงินกลุ่มร้านค้าน้ำมัน

โดยการระดมทุนจากสมาชิกในชุมชน มีเงินทุนจำนวน 117,900 บาท

มีการปันผลรายปีแก่สมาชิกในชุมชน

11.เงินกองทุน กู้ – ยืม หมู่บ้านมีเงินทุนหมุนเวียน 124,180 บาท

ปล่อยให้สมาชิก กู้ – ยืม เงินในชุมชน

12.เงินแสน

สนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีเงินทุนหมุนเวียน 101,000 บาท

13.เงินสงเคราะห์หมู่บ้าน มีเงินทุนหมุนเวียน 86,000 บาท

14.กลุ่มปุ๋ยชุมชน มีเงินทุนหมุนเวียน 101,000 บาท จัดซื้อปุ๋ยจำหน่ายแก่สมาชิกในชุมชน

ด้านการศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธอันเป็นศาสนาประจำชาติไทย นอกจากนั้นยังนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เหนือธรรมชาติ เช่นนับถือผีดอนปู่ตา หลักบ้าน ผีตาแฮก การบวงสรวง วิญญาณครูบาอาจารย์การบายศรีสู่ขวัญ สถานที่ประกอบศาสนาในปัจจุบัน มี 2 แห่ง คือวัดท่าศรีบุญเรืองและสถานปฏิบัติธรรมดงบังกลอย

วัดสีถาน ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2325 สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

รายชื่อเจ้าอาวาสวัดสีถาน

1.พระทอง กิจจสาโร

7.พระชนะ จักกวโร

2.พระเพ็ง ธมมสาโร

8.พระแสงจันทร์ เตชธัมโม

3.พระมูล

9.พระกัณหา ฐานิสฺสโร

4.พระยา อมโร

10.พระดี ถาวโร

5.พระประจักษ์ ปภัสสโร

11.พระครูสิริบุญญาภิรัต

6.พระสงค์

12.พระประเคน เทวธัมโม

สำนักสงฆ์ดงบังกลอย ตั้งเมื่อปี พ.ศ.2544 ที่สวนป่าดงบังกลอยมีเนื้อที่ 38 ไร่

หัวหน้าสำนักสงฆ์

- 1.หลวงพ่อเสริม ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 – 2549
- 2.หลวงพ่ออ่อน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 – 2550
- 3.หลวงพ่อกมล ดิกขวิโร ตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 จนถึงปัจจุบัน

ด้านประเพณีและวัฒนธรรม

ชุมชนบ้านสีฐาน ประชากรเป็นผู้ยึดมั่นในคำสอนทางพระพุทธศาสนามาเป็นเวลานาน อนุรักษ์และเชิดชูวัฒนธรรมประเพณีสืบต่อกันมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันมีประเพณีที่ดำรงสืบมาช้านานหลายอย่างหรือที่เรียกกันติดปากว่า “ฮีตสิบสอง ครองสิบสี่” เช่น

- 1.ประเพณีทำบุญคุณลาน ทำหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จ ชาวบ้านให้ความสำคัญมากเพราะข้าวเป็นพืชที่ทำรายได้หลัก จะทำกันในเดือนอ้าย
- 2.ประเพณีทำบุญกุ่มข้าวใหญ่ ทำกันในเดือนยี่
- 3.ประเพณีทำบุญข้าวจี ทำกันในเดือนสาม
- 4.ประเพณีบุญพระเวสหรือบุญมหาชาติ ทำกันในเดือนสี่
- 5.บุญสงกรานต์ มีการรดน้ำดำหัว คารวะผู้อาวุโส ได้ทำความสะอาดบ้านเรือน ทำกันในเดือนห้า
- 6.ประเพณีบุญบั้งไฟ ทำเพื่อขอฟ้าฝนซึ่งเป็นปัจจัยในการทำเกษตร ปัจจุบันนับว่าได้รับความนิยม ลดน้อยลงอันเนื่องมาจากบ้านเรือนกระจายตัวออกไป อาจได้รับอันตรายจากการจุดบั้งไฟ นิยมทำกันในเดือนหก
- 7.ประเพณีบุญบวชนาค เพื่อส่งเสริมการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ทำกันในเดือนเจ็ด
- 8.ประเพณีบุญเข้าพรรษา เพื่อถวายผ้าอาบน้ำฝน ถวายเทียนพรรษา ทำกันในเดือนแปด
- 9.ประเพณีบุญข้าวประดับดิน นิยมทำอาหารคาว หวาน ไปวางไว้ตามพื้นดินเพื่อเป็นการอุทิศแก่ญาติที่ล่วงลับ และเป็นการบูชาพระแม่ธรณีด้วย ทำกันในเดือนเก้า
- 10.ประเพณีบุญข้าวกระยาสารท (สลากภัต) เป็นการทำเพื่ออุทิศส่วนกุศลแก่ญาติที่ล่วงลับทำกันในเดือนสิบ
- 11.ประเพณีทำบุญออกพรรษา มีการกวนข้าวทิพย์ และตามประทีปโคมไฟ ทำกันในเดือนสิบเอ็ด
- 12.ประเพณีบุญกฐิน มีการจองกฐินเพื่อร่วมทำบุญหลังจากออกพรรษาแล้ว 1 เดือน ทำกันในเดือนสิบสอง ตลอดเดือน

บุคคลสำคัญของชุมชน

1.นายจันทร์ แก้วไกรสร

นายจันทร์ แก้วไกรสร เกิดเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2479 ที่อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ บิดาชื่อนายหนู แก้วไกรสร มารดาชื่อนางเข็ม แก้วไกรสร ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 36 หมู่ที่ 4 ตำบลดงลิง อำเภอภุมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ สมรสกับนางมะลย์ อรัญโชติ มีบุตรธิดารวม 3 คน

ผลงานที่สำคัญ ได้รับยกย่องให้เป็นบรมครูแห่งลายไทยและลายปูน

-ช่างปั้นลายปูน โบสถ์ ลายไทย ชุ่มประตู่ เช่น โบสถ์วัดเกษสมาคม พระภูมิปาโล ภูสิงห์

2.นายทองแดง ภูมิประหมั่น (อดีตครูใหญ่โรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง)

เกินวันที่บ้านข้าวหลาม อำเภออมลลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ บิดาชื่อนายหม่าน ภูมิประหมั่น มารดาชื่อนางจันดา ภูมิประหมั่น สมรสกับนางอ่อน ภูมิประหมั่น

ผลงานสำคัญ

-พัฒนาโรงเรียนและหมู่บ้านให้เจริญรุ่งเรืองตลอดมา

-บริจาคที่ดินเพื่อสร้างสถานีนามัย จำนวน 2 ไร่

3. นายพิทักษ์ กมลเลิศ (อดีตกำนันดีเด่นแห่งทองคำ ของตำบลดงสิง)

นายพิทักษ์ กมลเลิศ เกิดเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2467 บิดาชื่อนายขุน กมลเลิศ มารดาชื่อนางสุด กมลเลิศ

ผลงานที่สำคัญ

-ย้ายโรงเรียนชุมชนสีถ่านตำรงวิทยามาตั้งใหม่ ติดกับถนนสายขอนแก่น – โพนทอง

-ให้มีการก่อตั้งสถานีนามัยบ้านสีถ่าน

-ให้มีการก่อตั้งสภาตำบล

-ให้มีการติดตั้งสถานีสูบน้ำพองไฟฟ้าสีถ่าน โคกศรี

ปราชญ์ชาวบ้าน

- 1.นายสฤค โพธิ์ศรีรัตน์ ความสามารถด้านหมอสุมไพร
- 2.นายแปลง จงมีเดช ความสามารถด้านจักสาน
- 3.นายคำพันธ์ วิเศษไค ความสามารถด้านจักสาน
- 4.นายบุญมา สุขภิบาล ความสามารถด้านจักสานรอบดักปลา
- 5.นายสำราญ เข้มบาชัย ความสามารถด้านช่างศิลป์
- 6.นายเจริญ จงถาษา ความสามารถด้านช่างศิลป์
- 7.นายสนิท อรัญญิตย์ ความสามารถด้านหมอดิน
- 8.นางพรมมา จงถาษา ความสามารถด้านการร้องรำ ในด้านหมอลำ
- 9.นายเสี้ยน ประชานันท์ ความสามารถด้านจักสานอุปกรณ์จับปลา

สถานที่สำคัญในชุมชน

สวนสาธารณะหนองอีจ้อย

สวนสาธารณะหนองอีจ้อย

วัดบ้านสีถาน

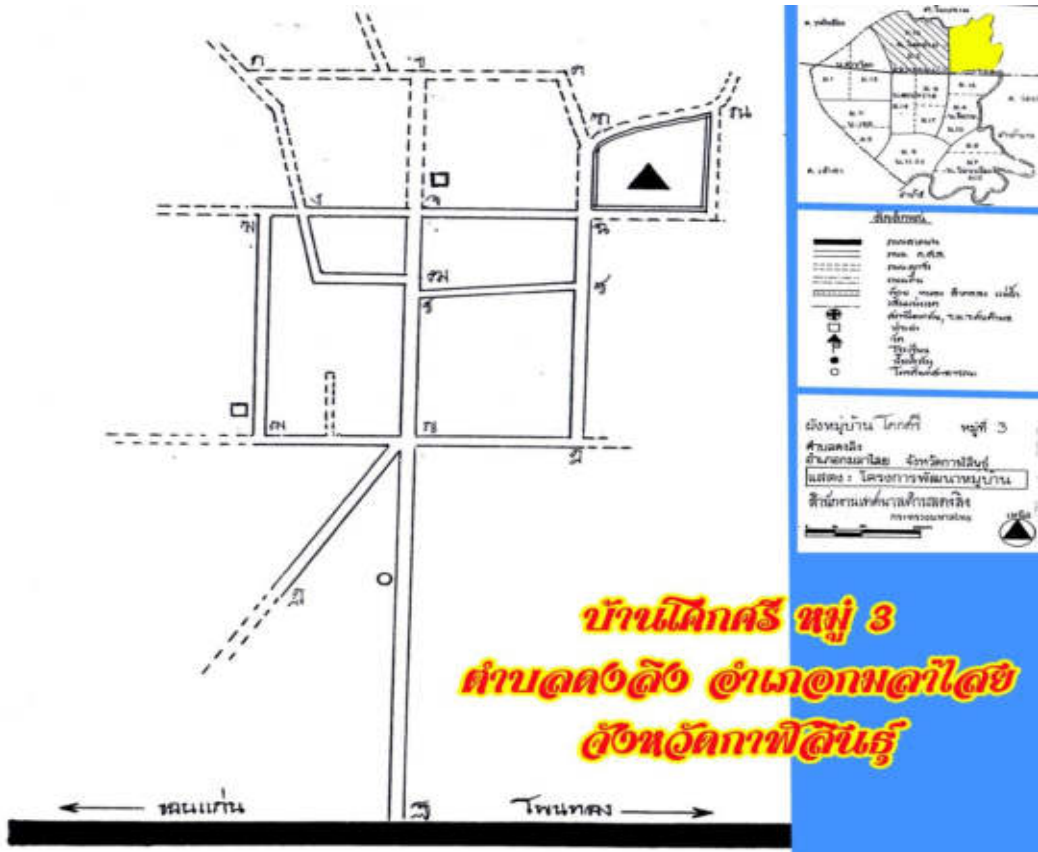
หลักบ้าน

หนองอีเวน

ประวัติบ้านโคกศรี หมู่ 3

ภูมิหลัง

บ้านโคกศรี เป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก แยกตัวจากบ้านสีถาน เมื่อปี พ.ศ.2477 โดยการนำของพ่อใหญ่หัด พ่อใหญ่วงศ์ พ่อใหญ่มาตร พ่อใหญ่ชา พ่อใหญ่บาล พ่อใหญ่มูล พ่อใหญ่ผ่าน พ่อใหญ่สิงห์ พ่อใหญ่เคน สาเหตุที่แยกจากบ้านสีถานนั้น คือที่ทำนา ทำไร่อยู่นั้นมีความห่างไกลไปมาลำบาก และได้พากันบุกเบิกถางดงป่าเพื่อสร้างชุมชนใหม่ ขึ้นให้ชื่อว่า บ้านโคกศรี คำว่าโคกก็คือป่าดงที่ถูกถางลงเพื่อสร้างชุมชนใหม่นั้นเอง

ที่ตั้ง

บ้านโคกศรี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอกมลาไสยและอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดกาฬสินธุ์

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จรดลำน้ำปาว
ทิศตะวันออก	จรดลำน้ำปาว
ทิศตะวันตก	จรดบ้านโคกล่าม
ทิศใต้	จรดบ้านสีถาน หมู่ที่ 15

ลักษณะภูมิอากาศ

อยู่ภายใต้อิทธิพลลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ มี ฤดูกาลคือฤดูฝน ฤดูหนาว ฤดูร้อน ซึ่งถึงแม้ว่าในฤดูร้อนอากาศจะร้อนแห้งแล้งแต่พื้นที่บริเวณบ้านสีถานโดยรวมยังคงมีความชุ่มชื้นสามารถทำการเกษตรปลูกพืชตระกูลถั่วได้

อาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ของบ้านสีถานประกอบอาชีพด้านการเกษตร มีการปลูกข้าวนาปี และนาปรัง มีการปลูกพืชตระกูลถั่ว เช่น ถั่วลิสง เพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริมของครอบครัวนอกเหนือจากการจำหน่ายข้าวเปลือกซึ่งเป็นรายได้หลักของประชากร นอกจากเพาะปลูกแล้วยังมีการเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ควาย สุกร เป็ดและไก่ เครื่องจักรกลมีบทบาทต่อเกษตรกรมากในปัจจุบันเพราะเป็นเครื่องมือที่ทันสมัยทำงานได้รวดเร็ว ด้านการประมง มีการจับสัตว์น้ำเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและจำหน่าย การหัตถกรรม ส่วนใหญ่เป็นงานที่ทำเพื่อใช้ในครัวเรือนใช้วัสดุจากธรรมชาติ มีการทำในหมู่สตรีสูงอายุ

การบริการการศึกษา

มีสถานศึกษาที่ให้บริการด้านการศึกษา บ้านโคกศรีได้นำบุตรหลานมาศึกษาที่โรงเรียนชุมชนสีถานดำรงวิทย์ ซึ่งอยู่ห่างจากชุมชนประมาณ 1 กิโลเมตร และภายในตัวชุมชนเองมีสถานบริการทางการศึกษาอยู่ 1 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่วัดบ้านโคกศรี สังกัดกรมการศาสนา

ด้านการศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธอันเป็นศาสนาประจำชาติไทย นอกจากนั้นยังนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เหนือธรรมชาติ เช่นนับถือผีดอนปู่ตา หลักบ้าน ผีตาแฮก การบวงสรวง วิญญาณครูบาอาจารย์ การบายศรีสู่ขวัญ สถานที่ประกอบศาสนาในปัจจุบันมี 1 แห่ง คือวัดบ้านโคกศรี

บุคคลสำคัญของชุมชน

นับตั้งแต่อดีตเป็นต้นมาบุคคลสำคัญของชุมชนที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน มีดังนี้

- 1.นายหัต อรุณภาส
- 2.นายคุณ สุทธิทักษ์
- 3.นายไสย สุทธิทักษ์
- 4.นายบุญมา จงมีเดช
- 5.นายบุญเสริม ประกอบเลิศ
- 6.นายบุญผา ถาวงษ์กลาง
- 7.นายปัญญา จงมีเดช
- 8.นายสำเร็จ คูหانا
- 9.นายประจวบ โพธิกมล (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน)

ประชากร

บ้านโคกศรีมีประชากร 488 คน มี 91 หลังคาเรือน

การปกครอง

- 1.นายประจวบ โพธิกมล ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

ด้านสาธารณสุข

บ้านโคกศรีมี อ.ส.ม.ประจำหมู่บ้าน 10 คน โดยมีประธาน อ.ส.ม.คือ

นางบุญสุข จงมีเดช

ด้านศาสนา

วัดบ้านโคกศรี ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2458 สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเนื้อที่ 1 ไร่ 3 งาน 15 ตารางวา
รายชื่อเจ้าอาวาสวัดบ้านโคกศรี

- 1.พระอธิการไสย สุทธิทักษ์ พ.ศ.2400 – 2518
- 3.พระอธิการอุ่น ปภัสสโร พ.ศ.520 - 2551
- 2.พระอธิการคุณ สุทธิทักษ์ พ.ศ.2480 – 2489
- 4.พระอธิการถม อนาวีโล พ.ศ.2552 – 2555

กลุ่มต่าง ๆ

1.กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ก่อตั้งเมื่อ 19 กรกฎาคม 2537 มีสมาชิก 62 คน มีเงินหมุนเวียน 52,161 บาท ปัจจุบันมีสมาชิก 267 คน มีเงินทุนหมุนเวียน 4,273,981 บาท

ก่อตั้งเพื่อระดมทุนร่วมกันในการผลิตในการทำนา ทำไร่ ผลิตผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรต่าง ๆ

2.กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์หมู่บ้าน ก่อตั้งเมื่อ 1 มกราคม 2541 มีวัตถุประสงค์เพื่อการช่วยเหลือสงเคราะห์ซึ่งกันและกันในชุมชน เพื่อสมัคสรสมาณสามัคคีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันในชุมชน โดยถือครอบครัวเป็นสมาชิก ศพละ 100 บาท ต่อครัวเรือน

3.กลุ่มคณะกรรมการป่าชุมชน ก่อตั้งเมื่อ 1 ตุลาคม 2544 โดยหน่วยงานป่าไม้จังหวัดให้ชาวบ้านส่งตัวแทนไปร่วมอบรม เป็นเวลา 3 คืน 4 วัน ที่สวนสะออนและไปอบรมอีก 4 ครั้ง เพื่อให้คณะกรรมการมาจัดระเบียบดูแลรักษาป่า โดยมีพื้นที่ป่า 875 ไร่

4.ทุนหมุนเวียนเพื่อทำกิจกรรมดำเนินการ

1.เงินบริจาคร่วมกันของชุมชน

2.เงินค่าปรับไหม ผู้กระทำความผิด ตัดไม้ ล่าสัตว์

3.รายได้ประจำของชุมชน หักไว้สมทบ เพื่อทำกิจกรรมเช่นปลูกป่า ทำป้ายติดตามป่าชุมชน

4.จากหน่วยงานภาครัฐ

ขณะนี้เงินในบัญชี 12,500 บาท เก็บรักษาไว้เพื่อนำมาใช้เมื่อมีกิจกรรมจำเป็น ตอนนี้มีงบประมาณผ่านทางเทศบาลมาตัดถนนรอบป่าชุมชน เพื่อป้องกันการบุกรุกของราษฎร และป้องกันไฟป่า จากธรรมชาติจากมนุษย์ และเพื่อความสะดวกในการดับไฟ

สถานที่สำคัญในชุมชน

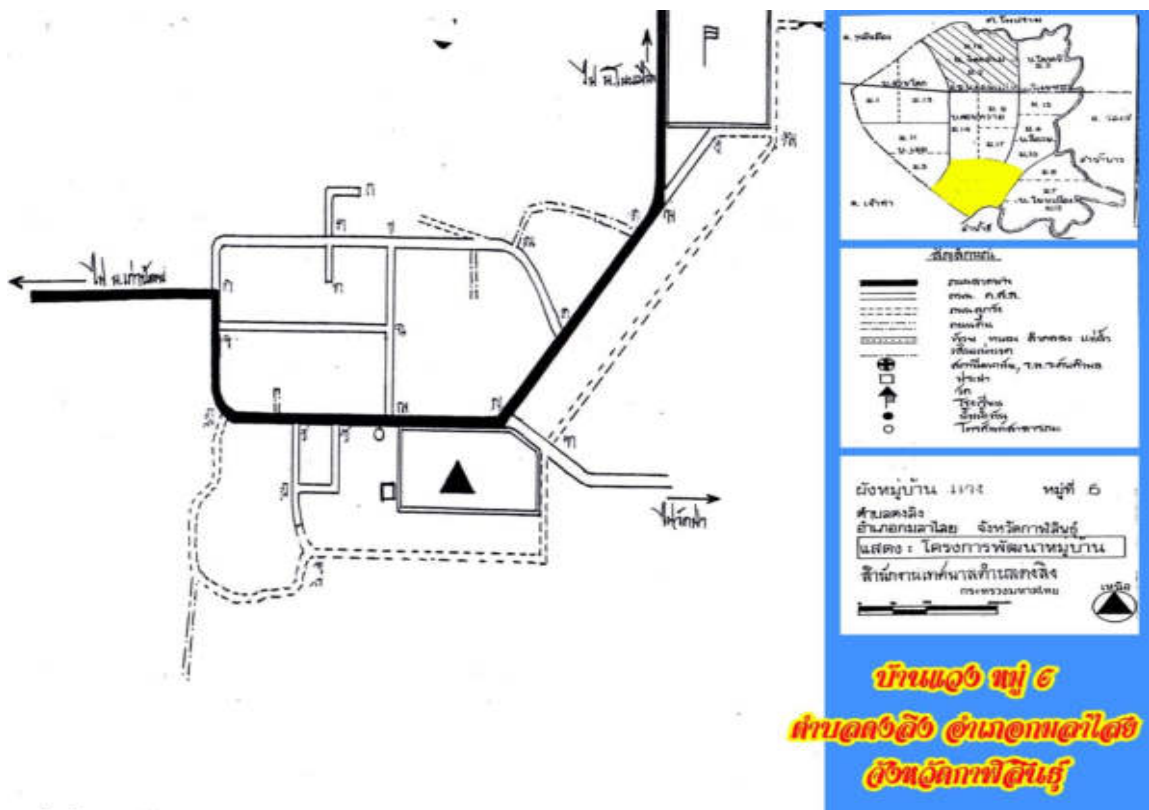
หนองอี

วัดบ้านโคกศรี

ประวัติบ้านแวง หมู่ที่ 6

ภูมิหลัง

การตั้งถิ่นฐาน ตั้งบ้านแปลงเมือง เมื่อประมาณ ปี พ.ศ.2422 มีราษฎรกลุ่มหนึ่ง นำโดยนายแสงน้อย สีนา เรียง ได้พากันอพยพมาจากบ้านสีถาน มาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บริเวณใกล้หนองน้ำแห่งหนึ่งชื่อหนองแวง และต่อมาได้ตั้งชื่อเป็นหมู่บ้าน ชื่อบ้านแวง ตามชื่อหนองน้ำจนถึงปัจจุบัน เป็นบ้านแวง หมู่ที่ 6 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

อาณาเขต

ทิศเหนือ จรดบ้านดอนหวาย ทิศตะวันออก จรดบ้านโนนเมือง
ทิศตะวันตก จรดบ้านแก่น้อย ตำบลเจ้าท่า ทิศใต้ จรดลำน้ำชี อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

สภาพทางภูมิศาสตร์

พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ติดกับแม่น้ำชี ห่างจากอำเภอกมลาไสยประมาณ 22 กิโลเมตร มีเส้นทางติดต่อกับอำเภอได้ 2 เส้นทาง

อาชีพ

- ทำนา ปีละ 2 ครั้ง คือทำนาปี และทำนาปรัง มีคลองชลประทาน
- ทำการเกษตร คือการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์
- ทำการประมง (การจับปลา) จากลำน้ำชี กุดช้ำน้ำ
- มีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยการตั้งโรงสีข้าว
- มีศูนย์สาธิตการตลาด

การบริการการศึกษา

มีสถานศึกษาที่ให้บริการด้านการศึกษา ชาวบ้านแวงได้นำบุตรหลานมาศึกษาที่โรงเรียนบ้านแวงประชา รัฐบำรุง ซึ่งอยู่ห่างจากชุมชนประมาณ 50 เมตร และภายในตัวชุมชนเองมีสถานบริการทางการศึกษาอยู่ 1 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่วัดบ้านแวง สังกัดกรมการศาสนา

ด้านการศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธอันเป็นศาสนาประจำชาติไทย นอกจากนั้นยังนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เหนือธรรมชาติ เช่นนับถือผีตอปปูตา หลักบ้าน ผีตาแอก การบวงสรวง วิญญาณครูบาอาจารย์ การบายศรีสู่ขวัญ สถานที่ประกอบศาสนาในปัจจุบันมี 1 แห่ง คือวัดบ้านแวง

บุคคลสำคัญของชุมชน

นับตั้งแต่อดีตเป็นต้นมาบุคคลสำคัญของชุมชนที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน มีดังนี้

1.นายแสงน้อย	สีนาเรียง	7.นายบุญมี	สีนาเรียง
2.นายสิงห์	แน่นอุดร	8.นายพรมมา	ผ่านสำแดง
3.นายพรมมา	กมลรัตน์	9.นายคำสี	อรุณพาส
4.นายท่อน	อรัญรัตน์	10.นายกันชกร	หัตถะวี
5.นายโส	อรัญรัตน์	11.นายบรรลุ	อรุณพาส (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน)
6.นายพิมพ์	จงหมั่น		

ประชากร

บ้านแวง มีประชากร 809 คน มี 152 หลังคาเรือน

การปกครอง

1.นายบรรลุ อรุณพาส ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

ด้านสาธารณสุข

บ้านแวง มี อ.ส.ม.ประจำหมู่บ้าน 10 คน โดยมีประธาน อ.ส.ม.คือ นายเรืองศักดิ์ โทเพชร

มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น

มรดกทางธรรมชาติ

1.กุดซึ้นาก เป็นหนองน้ำธรรมชาติ อุดมด้วยปลาหลายชนิด สมัยก่อนมีนา จึงเรียก “กุดซึ้นาก” มีน้ำขังตลอดปี ใช้อุปโภคและการเกษตร เป็นแหล่งอาหารของชุมชน อยู่ในโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนบ้านแวง

2.บึงอีดก เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติใกล้ลำน้ำชี มีน้ำเก็บกักตลอดปี เพื่อใช้ในการเกษตร อุปโภค

ประมง

3.ป่าบึงอีดก ตั้งอยู่ติดหนองน้ำบึงอีดก

มรดกทางวัฒนธรรม

1.พิธีบายศรีสู่ขวัญ

2.พิธีกรรมทางศาสนา

3.มีวัด 1 แห่ง คือวัดบ้านแวง

4.มีสวนไฟ ใช้เป็นศูนย์ปฏิบัติธรรมทุกปี และเป็นฌาปนสถาน

5.งานบุญบ้านหรือบุญกุ่มข้าว เป็นบุญประจำปีของชุมชน รับขวัญปีใหม่สักการะหลักบ้านหลักเมือง

เพื่อให้ประชาชนพลเมืองอยู่เย็นเป็นสุข

การประกอบอาหาร

1.ประกอบอาหารตามวิถีพื้นบ้านดั้งเดิมตามวิถีชาวบ้าน

2.มีการประกอบอาหารแบบดิบ ๆ สุก ๆ ตามรสนิยมความต้องการ

ศิลปกรรมและงานช่าง

- 1.มีศิลปกรรมแบบชาวพุทธ เช่น ใช้ลายแบบไทย
- 2.ชาวบ้านส่วนมากมีความรู้ด้านช่างก่อสร้าง

สินค้าวัฒนธรรม (OTOP)

- 1.ตะกร้าไม้ไผ่
- 2.ทอเสื่อ กก,ไหล

องค์กรหรือกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

1.กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน

วัตถุประสงค์ เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันเพื่อสมาชิกในหมู่บ้านเสียชีวิต
ผู้ก่อตั้ง นายพิมพ์ จงหมั่น ,นายเล็ก ชัยพันธ์ ,นายบัวลี จงหมั่น

2.กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตั้งเมื่อ พ.ศ.2527

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้สมาชิกรู้จักออมเพื่ออนาคต
- 2.เพื่อให้มีเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน
- 3.เพื่อสร้างความสามัคคีให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง
- 4.รู้จักพึ่งพาตนเอง

ผู้ก่อตั้ง นายบุญมี สีนาเรียง , นายสุป็น เจริญราษฎร์ , นายบัวลี จงหมั่น

ด้านศาสนา

วัดบ้านแวง ตั้งอยู่หมู่ 6 ตำบลดงลิง อำเภออมลากลาง จังหวัดกาฬสินธุ์

รายชื่อเจ้าอาวาสดังนี้

- 1.หลวงพ่อคำ
- 2.พระโส อรัญรัตน์
- 3.หลวงพ่อบุญมี อรุณพาส (พระครูวิมลประภากร)
- 4.พระวันดี หัตถะวี
- 5.พระบัวลี จงหมั่น
- 6.พระอาจารย์สมพร (พระครูสุนทรจริยาภิรักษ์)
- 7.หลวงพ่อจันทร์ หรสิทธิ์
- 8.หลวงพ่อไสย โกวิท (อรัญสุด)
- 9.พระไพโรชยนต์
- 10.พระอาจารย์สุนทร (พระครูกันตธรรมโสภณ) ระบุปัจจุบัน

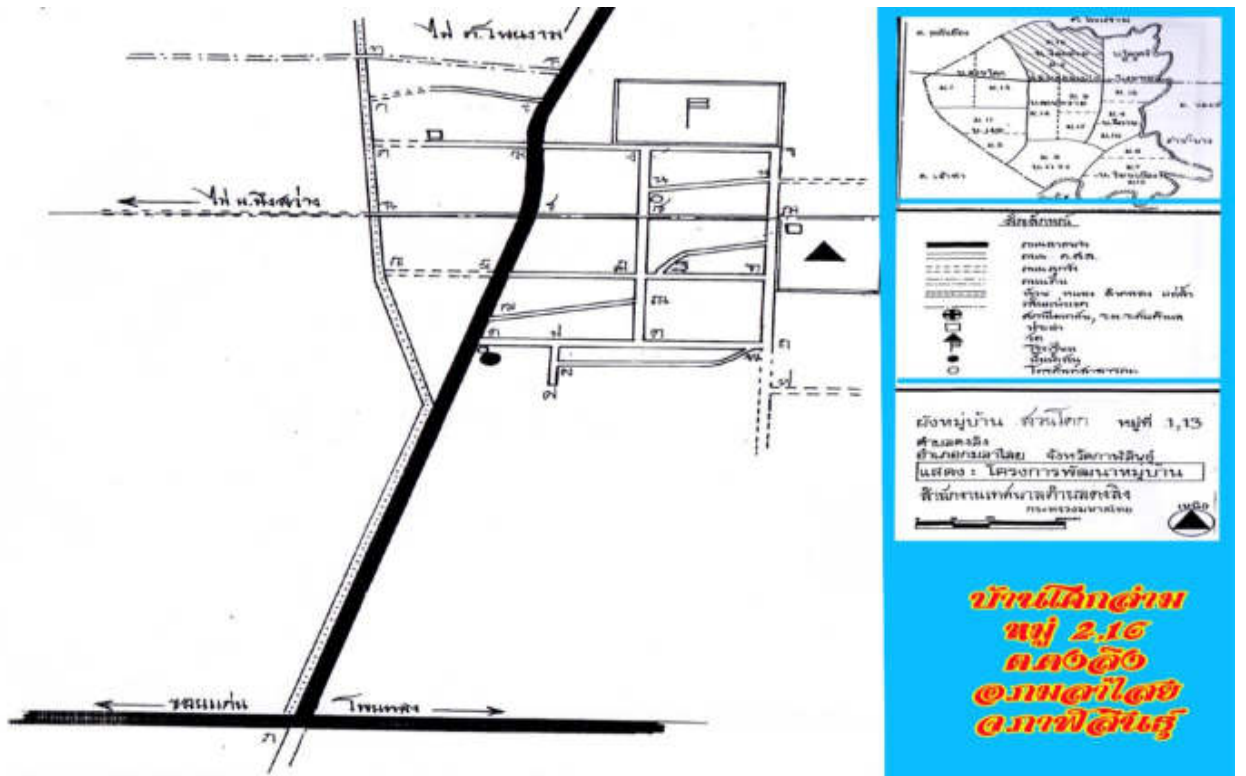
สถานที่สำคัญในชุมชน

กุดขึ้นาก

วัดบ้านแก่ง

บ้านโคกล่าม ตั้งขึ้นประมาณปี พ.ศ.2440 ผู้นำคณะมาตั้งที่สำคัญมี 3 คน คือพ่อใหญ่สีหา พ่อใหญ่พรรณนา และพ่อใหญ่บุตรราช ได้รวบรวมญาติพี่น้อง อพยพมาจากบ้านม่วงน้ำ ตำบลปลาฟ้า อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มาตั้ง

บ้านที่เป็นที่ตั้งปัจจุบัน ให้ชื่อว่าบ้านโคกล่าม ซึ่งหมายความว่าตอนที่ผูกไว้ ตอนแรกที่ตั้งใหม่ ๆ เรียกชื่อว่าบ้านอ่อน เนื่องจากมาตั้งอยู่ที่เนินสูง ใกล้กับลำห้วยหวาย ตั้งอยู่ที่นี้ไม่ได้นานนัก เห็นว่าพื้นที่ ที่ตั้งขาดแคลนน้ำขุดบ่อน้ำดื่ม น้ำใช้ไม่ออก หรือออกก็มีน้อย ฤดูแล้งน้ำแห้ง ไม่พอใช้ จึงได้พากันย้ายบ้านอีกครั้งหนึ่งมาตั้งที่เป็นที่ตั้งปัจจุบันนี้ซึ่งมีพื้นที่เป็นที่เนินสูง สามารถขุดบ่อน้ำใช้ได้ตลอดปี

สาเหตุที่อพยพมาจากหมู่บ้านเดิมมาตั้งที่นี่ ทราบว่าทางบ้านเดิมคือบ้านม่วงน้ำ แห้งแล้ง ข้าวปลาอาหารอดอยาก จึงอพยพมา และที่หมู่บ้านโคกล่ามนี้มีพื้นที่อุดมสมบูรณ์มาก เพราะพื้นที่ติดกับลำน้ำป่าว มีห้วย หนอง คลอง บึง ที่เป็นอยู่ข้าวอยู่หลายแห่ง อาทิ ห้วยหวาย หนองหล่ม หนองหัวโคก หนองหญ้าฆ่า หนองม่วง หนองบักค้อ ห้วยสามขา ห้วยแล้ง หนองผือใหญ่ เป็นต้น ซึ่งเป็นแหล่งน้ำและห้วยหนอง น้ำได้ไหลชะเอาซากไปไม้ซากสัตว์มาสัตว์ไว้ จึงเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์มาก ทราบว่าสมัยมาตั้งบ้านใหม่ ปลาบุกบเขียด มีเยอะมากถึงฤดูฝน น้ำหลากออกมาตามห้วยหนองคลอง บึง พอน้ำลดจะมีปลาตกค้างตามไร่นา ตายเน่าตามมาเกลื่อนกลาดทีเดียวเกินความต้องการที่จะนำมาบริโภค ถือว่าเป็นหมู่บ้านที่มีความอุดมสมบูรณ์มากทีเดียว

ขณะที่มาตั้งบ้านใหม่ ๆ มีครอบครัวอยู่ประมาณ 10 ครอบครัว ต่อมาเมื่อผู้อพยพมาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยมาจากบ้านยาง บ้านป่าฝาง และบ้านเปลือยใหญ่ ทำให้หลังคาเรือนเพิ่มขึ้น หมู่บ้านจึงได้ขยายตัวออก ตอนแรกที่ตั้งใหม่มีพ่อใหญ่สีหาเป็นผู้นำในหมู่บ้าน เมื่อมาตั้งได้ประมาณ 10 ปี จึงได้พากันตั้งวัดขึ้นประจำหมู่บ้าน ให้ชื่อว่าวัดโคกล่าม จากนั้นมาหมู่บ้านได้ขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ

ด้านการปกครอง สมัยก่อนยังไม่มีกฎหมายการปกครอง แต่ธรรมชาติการอยู่ร่วมกัน ก็จะมีผู้นำอยู่หนึ่งคน ตอนแรก ๆ ชาวบ้านได้ยกความเป็นผู้นำในการดูแลเพื่อนบ้านให้แก่พ่อใหญ่สีหา คอยดูแลลูกบ้าน ต่อมาประมาณปี พ.ศ.2457 รัฐได้มีกฎหมายลักษณะการปกครองท้องถิ่นให้มีการเลือกตั้ง ผู้ปกครองหมู่บ้านเรียกว่า “ผู้ใหญ่บ้าน” เริ่มจากการตั้งหมู่บ้านจนถึงปัจจุบัน มีผู้ใหญ่บ้าน ดูแลปกครองลูกบ้านเรียงตามลำดับดังนี้

1.พ่อใหญ่สัสดี	ศิริภักดี	8.นายพุทธ	สร้อยเสนา
2.พ่อใหญ่จันทรบาล	มหิพันธ์	9.นายโสภณ	อัติไพบูลย์
3.นายคาร	ศิริภักดี	10.นายสุดใจ	พิมพะรัตน์
4.นายเอ็ฟ	ศิริภักดี	11.นายคมคิด	ศิริภักดี
5.นายอุ่น	อรรคอำนวย	12.นายบุญล้วน	ประกอบเลิศ
6.เหรียญ	อามาตมนตรี	13.นายสมร	สารฤทธิ์ (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน)
7.นายสังวาล	แน่นอุดร		

วันที่ 7 เมษายน 2541 ได้แยกหมู่บ้านอีกหนึ่งหมู่ คือหมู่ที่ 16 มีนายสุดใจ พิมพะรัตน์เป็นผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2

- 1.นายสมร สารฤทธิ์ (คนปัจจุบัน)

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 16

- 1.นายสุดใจ พิมพะรัตน์ 3.นางประยงค์ ปัญญามี (ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน)

- 2.นายโสภณ อัติไพบูลย์

การปกครองทั้ง 2 หมู่บ้านมีคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร่วมกันดูแลทุกข์สุขของชาวบ้าน โดยมีผู้ใหญ่บ้านทั้ง 2 หมู่บ้านดูแล ดังนี้

- หมู่ 2 นายสมร สารฤทธิ์ ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ 16 นางประยงค์ ปัญญา มี ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

ได้ปกครองดูแลลูกบ้านให้ได้รับความสงบสุข และเรียบร้อย ตลอดจนความสะอาดสบายต่าง ๆ ตลอดมาการประกอบอาชีพชาวนา ประชาชนในบ้านโคกล่ามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนา ปลูกพืช ฤดูแล้ง เช่น ถั่วลิสง แตงโม ข้าวโพด ผักต่าง ๆ นอกจากนั้นประกอบอาชีพรับราชการ ค้าขาย รับจ้าง

วัฒนธรรมประเพณี ชาวบ้านยึดถือประเพณี 12 เดือน ยึดขนบธรรมเนียม ที่ดีงาม ปฏิบัติสืบต่อจากบรรพบุรุษ สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ศาสนา นับถือศาสนาพุทธ 100 มีการทำบุญตักบาตร ฟังธรรมจำศีล มีความเมตตากรุณา ให้ความรักสามัคคี อยู่กันฉันพี่น้อง บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข ถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกันมาโดยตลอด

วัดบ้านโคกล่าม ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2447 สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเนื้อที่ประมาณ 6 ไร่ 2 งาน

รายชื่อเจ้าอาวาสวัด มีดังนี้

1.หลวงปู่เหลา	ศิริภักดี	8.หลวงพ่อเหรียญ	อามาตมนตรี
2.หลวงปู่สอน	มะหิพันธ์	9.หลวงพ่ออุทัย	แน่นอุดร
3.หลวงปู่แก้ว	ศิริภักดี	10.หลวงพ่อเคน	ดีสวนโคก
4.หลวงปู่วงศ์	ศิริภักดี	11.หลวงพ่อวิโรจน์	อรรถอำนาจ
5.หลวงปู่หงส์	ศิริภักดี	12.หลวงพ่อใหม่	แน่นอุดร
6.หลวงปู่จันดี	ศิริภักดี	13.หลวงพ่อผ่าน	ศิริภักดี
7.หลวงพ่อไสย	สุทธิทักษ์	14.พระครูโกศล	ปัญญาธร(บุญมา) รองเจ้าคณะอำเภอกลมไสย

ด้านการศึกษา ได้ตั้งโรงเรียนขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2465 ใช้สถานที่วัด เป็นสถานที่เล่าเรียน ให้ชื่อว่าโรงเรียนประชาบาล ตำบลดงลิง 3 (วัดบ้านท่าม่วง) ปัจจุบันได้ย้ายมาตั้งสถานที่ซึ่งเป็นที่ตั้งโรงเรียนปัจจุบันนี้ อยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ.2482 ให้ชื่อว่า โรงเรียนประชามิตรวิทยาคม ต่อมาเปลี่ยนใหม่เป็นโรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทย์

ประชากร ทั้ง 2 หมู่บ้าน มี 898 คน มี 221 หลังคาเรือน โดยแยกตามหมู่บ้านดังนี้

หมู่ที่ 2 มีประชากร 548 คน มี 133 ครัวเรือน

หมู่ที่ 16 มีประชากร 350 คน มี 88 ครัวเรือน

ด้านสาธารณสุข ทั้ง 2 หมู่บ้าน มี อ.ส.ม. หมู่บ้านละ 10 คน โดยมีประธาน อ.ส.ม.ดังนี้

หมู่ 2 นายเสถียร มะหิพันธ์

หมู่ 16 นายบุญถัน มะหิพันธ์

องค์กร

1.ฌาปนกิจหมู่บ้าน

2.ฌาปนกิจชมรมผู้สูงอายุ

วัฒนธรรมประเพณี

ประเพณีบุญข้าชะ ทำประจำทุกปี ในช่วงเดือน 7 ของไทย ชุมชนมีความเชื่อว่าทำแล้วจะทำให้ชุมชนหรือชาวบ้านมีความสุข และทำให้มีความอุดมสมบูรณ์ในด้านการเกษตรตลอดปี

สินค้าวัฒนธรรม(OTOP)

จัดทำผลิตภัณฑ์จากผ้า เช่น เย็บกระเป๋า เครื่องสานด้วยไม้ไผ่ เช่น ตะกร้า ลอบตักปลา

สถานที่สำคัญในชุมชน

หนองหัวโคก

วัดบ้านโคกล่าม

เหตุการณ์สำคัญของชุมชน

1.เหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ เป็นที่ทราบแล้วว่าที่ตั้งของตำบลดงลิง อยู่บนที่ลุ่มริมน้ำซึ่งไหลตามธรรมชาติจากลำน้ำชี และลำน้ำปาว ประกอบกับประมาณน้ำฝนบางปีมีปริมาณมาก เชื้อนลำปาวซึ่งเป็นแหล่งกักเก็บน้ำที่สำคัญ ไม่สามารถรับน้ำไหว ปล่อยน้ำออกมาทำให้พื้นที่อำเภออมลาไสย รวมทั้งพื้นที่ตำบลดงลิงเกิดน้ำท่วมใหญ่เมื่อปี พ.ศ.2521 และปี พ.ศ.2523 ทำให้เกิดความเสียหายแก่พืชผลทางการเกษตร น้ำท่วมที่อยู่อาศัยทำให้ต้องอพยพออกจากบ้านเรือนมาอาศัยที่ศูนย์อพยพเป็นแรมเดือน ซึ่งถือว่าเป็นเหตุการณ์สำคัญของตำบลดงลิงที่ประสพอุทกภัยครั้งร้ายแรง และสำคัญที่สุดเท่าที่เคยมีมา

2.เหตุอาเพศหลวงพ่อดำ บ้านโนนเมือง ที่วัดป่าวิเวกสามัคคีธรรม บ้านโนนเมือง มีพระพุทธรูปปูนปั้นตระกูลช่างท้องถิ่นอยู่องค์หนึ่ง ชาวบ้านโนนเมืองและหมู่บ้านใกล้เคียงเรียกว่า หลวงพ่อดำ เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย ชาวบ้านเห็นว่าพุทธลักษณะไม่สวยงาม เนื่องจากปั้นโดยช่างท้องถิ่นจึงคิดจะทำการบูรณะโดยปั้นพระพุทธรูปองค์ใหม่ให้มีพุทธลักษณะงดงามกว่าองค์เดิม จึงได้ให้ช่างปั้นพระพุทธรูปองค์ใหม่ โดยทำการขึ้นรูปองค์พระพุทธรูปหุ้มองค์เดิมซ้อนไว้ข้างใน แล้วสร้างมณฑปครอบไว้ ต่อมาไม่นานเกิดอาเพศในหมู่บ้าน ชาวบ้านล้มตายนับหลายคน (โดยเฉพาะช่าง) ผู้คนในหมู่บ้านทั้งผู้นำหมู่บ้านไม่ปรองดองกัน และกระจายออกเป็นวงกว้าง ชาวบ้านจึงทำการเสี่ยงทาย ทราบว่าเป็นเหตุมาจากการสร้างพระพุทธรูป หุ้มพระองค์เดิมไว้จึงทำให้เกิดอาเพศ ชาวบ้านจึงช่วยกันทุบพระพุทธรูปองค์ใหม่ที่สร้างหุ้มไว้ รวมทั้งทำพิธีสวดพยานยักษ์เป็นเวลา 9 วัน จึงทำให้อาเพศนั้นหายไปจากหมู่บ้านจึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นเหตุการณ์ครั้งสำคัญที่มีผลต่อความเชื่อท้องถิ่นของผู้คนในชุมชนเป็นอย่างดี

บทที่ 3

ประวัติและความเป็นมาของโรงเรียนในเขตตำบลดงลิง

1.โรงเรียนชุมชนสีถ่านตำรังวิทย์

ข้อมูลทั่วไป

1.1 ประวัติโรงเรียน

1.โรงเรียนชุมชนสีถ่านตำรังวิทย์ ตั้งอยู่บ้านสีถ่าน หมู่ที่ 15 ตำบลดงลิง อำเภออมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โทรศัพท์ 043-897214 โทรสาร 043-897214

2.เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.มีเนื้อที่ 17 ไร่ 3 งาน 20 ตารางวา

4.เขตพื้นที่บริการ 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 10 หมู่ที่ 15 ตำบลดงลิง อำเภออมลาไสย

จังหวัดกาฬสินธุ์

ประวัติโรงเรียนโดยย่อ

โรงเรียนก่อตั้งครั้งแรกเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2465 โดย ร.อ.หลวงพิพัฒน์กมลลาเขต นายอำเภออมลาไสย จัดตั้งตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2465 ด้วยเงินศึกษาฟรี ต่อมาเป็นเงินช่วยเหลือประถมศึกษา โดยขนานนามว่าโรงเรียนประชาบาลวัดบ้านดอนหวาย โดยมีนายลุน งานพริ้ง เป็นครูใหญ่ นายเคน หาญประภา และนายพรมมา โภตะการ เป็นครูน้อย มีนักเรียนจำนวน 146 คน จัดการเปิดการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 3

เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2469 ทางกรมได้ย้ายโรงเรียนไปตั้งที่ศาลาวัดบ้านสีถาน และเปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่ว่าโรงเรียนประชาบาล 4 (วัดบ้านสีถาน)

เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2482 ได้ย้ายนักเรียนส่วนหนึ่งไปเรียนที่โรงเรียนใหม่บ้านดอนหวาย

เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2482 ทางกรมได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนเป็นโรงเรียนประชาบาลตำบลดงลิง 4 (สีถานดำรงวิทย) และย้ายออกมาตั้งเป็นเอกเทศทางทิศตะวันตกของหมู่บ้าน

เมื่อปี 2513 ได้ย้ายโรงเรียนออกมาตั้งในที่ปัจจุบันซึ่งติดกับถนนสายขอนแก่น - โพนทองโดยใช้ที่ดินโรงเรียนเดิมแลกเปลี่ยนกับที่ดินของราษฎร ได้เนื้อที่ 17 ไร่ 3 งาน 20 ตารางวา ซึ่งมีนายไพ กัสมัง เป็นครูใหญ่ เปิดสอนตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6

เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2515 ทางกรมได้มีคำสั่งแต่งตั้งย้าย นายเฉลา อรรถอำนาย มาดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ได้ร่วมกับคณะครู ชาวบ้านคณะกรรมการสถานศึกษา ปรับปรุงโรงเรียนส่งเข้าประกวดจนได้รับรางวัลที่ 1 ของจังหวัด จากนั้นก็ได้ปรับปรุงพัฒนาโดยตลอดจนเป็นโรงเรียนระดับแนวหน้า

เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2529 ทางกรมได้แต่งตั้งให้นายทองแดง ชำนาญมาก ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ และดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาจนถึงวันที่ 30 กันยายน 2550

เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2550 ถึง 7 มกราคม 2551 นายนิวัต จรนามล รองผู้อำนวยการโรงเรียนรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน

เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2551 ทางกรมได้แต่งตั้งนายสมศักดิ์ อุดมรัตน์ ให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา และปัจจุบันนายพูนศิลป์ อ่อนไสย ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน และทำการเปิดการเรียนการสอนจากชั้นอนุบาล ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิสัยทัศน์

ภายในปี 2559 โรงเรียนชุมชนสีถานดำรงวิทย มุ่งสู่ประชาคมอาเซียน เชี่ยวชาญกีฬา เป็นเลิศทางวิชาการและคุณธรรม น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ภูมิทัศน์น่าเรียน

พันธกิจ

- 1.พัฒนานักเรียนทุกคนให้อ่านออกเขียนได้ และมีพื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์
- 2.ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
- 3.ส่งเสริมการปฏิรูปกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมนำความรู้ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา
- 4.ส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านกีฬา พัฒนาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง
- 5.ปรับปรุง บริเวณ อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ถูกสุขลักษณะ

6.ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีความรู้ความสามารถสู่ประชาคมอาเซียน

เป้าหมาย

- 1.นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานครบทุกกลุ่มการเรียนรู้
- 2.นักเรียนทุกคนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขโดยน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ
- 3.ครูทุกคนได้รับการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของตน
- 4.ครูทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีความก้าวหน้าในหน้าที่ มีความสุขและความพึงพอใจในการทำงานตามหลักธรรมาภิบาล
- 5.โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการกระจายอำนาจ โดยเน้นการมีส่วนร่วมและนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ
- 6.โรงเรียนมีบริเวณ อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ถูกคุณลักษณะน่าอยู่น่าเรียน
- 7.นักเรียนมีความรู้ความสามารถสู่ประชาคมอาเซียน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- 1.นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ใช้คอมพิวเตอร์คล่องและมีความรู้ ความเข้าใจในกลุ่มประเทศอาเซียน
- 2.นักเรียนมีความรู้ คู่คุณธรรม น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
- 3.นักเรียนมีความเป็นเลิศด้านกีฬา รู้รักษาสุขภาพตนเองให้แข็งแรง
- 4.นักเรียนเป็นผู้มีจิตสำนึกในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม ทำให้บรรยากาศในโรงเรียนน่าอยู่น่าเรียน

คำขวัญโรงเรียน “เก่งกล้าวิชาการ เชี่ยวชาญกีฬา พัฒนาคุณธรรม”

อักษรย่อ “ส.ถ.ว.”

โรงเรียนชุมชนสีถนดงวิทย ตั้งอยู่ใกล้กับสถานที่ ที่ให้บริการด้านสุขอนามัยในชุมชน เนื่องจากอยู่ใกล้สถานีอนามัยบ้านสีถน จึงสะดวกในการให้ความร่วมมือและรับบริการด้านต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ผู้นำชุมชนผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกเทศบาลตำบลดงลิ้งทุกคนหมู่บ้านที่อยู่ในเขตบริการของโรงเรียน ทั้ง 4 หมู่บ้าน คือบ้านสีถน หมู่ 4 ,10,15 และบ้านโคกศรี หมู่ 3 รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างก็ให้ความร่วมมือ และให้ความสำคัญทางด้านการศึกษา ร่วมสนับสนุนอุปกรณ์การศึกษาและให้คำปรึกษา แนะนำในการจัดการศึกษา

โรงเรียนตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีประชากรที่มีรายได้ต่ำ ผู้เรียนบางกลุ่มยังขาดโอกาสทางการศึกษาเท่าที่ควร นอกจากนี้ชุมชนยังมีข้อจำกัดทางด้านการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น จากการศึกษาขั้นพื้นฐานเนื่องจากจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว สามารถประกอบอาชีพอิสระได้ เช่น อาชีพช่างโบสถ์ซึ่งเป็นอาชีพรองจากการทำนา

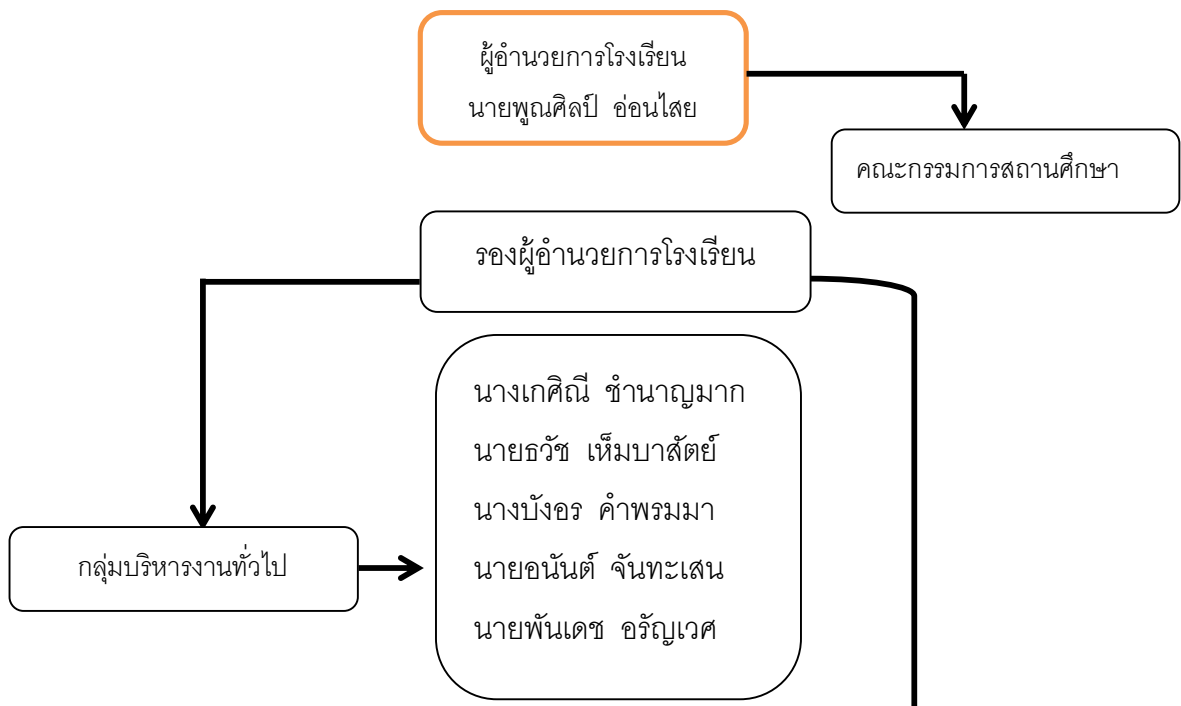
ข้อมูลครูและบุคลากร

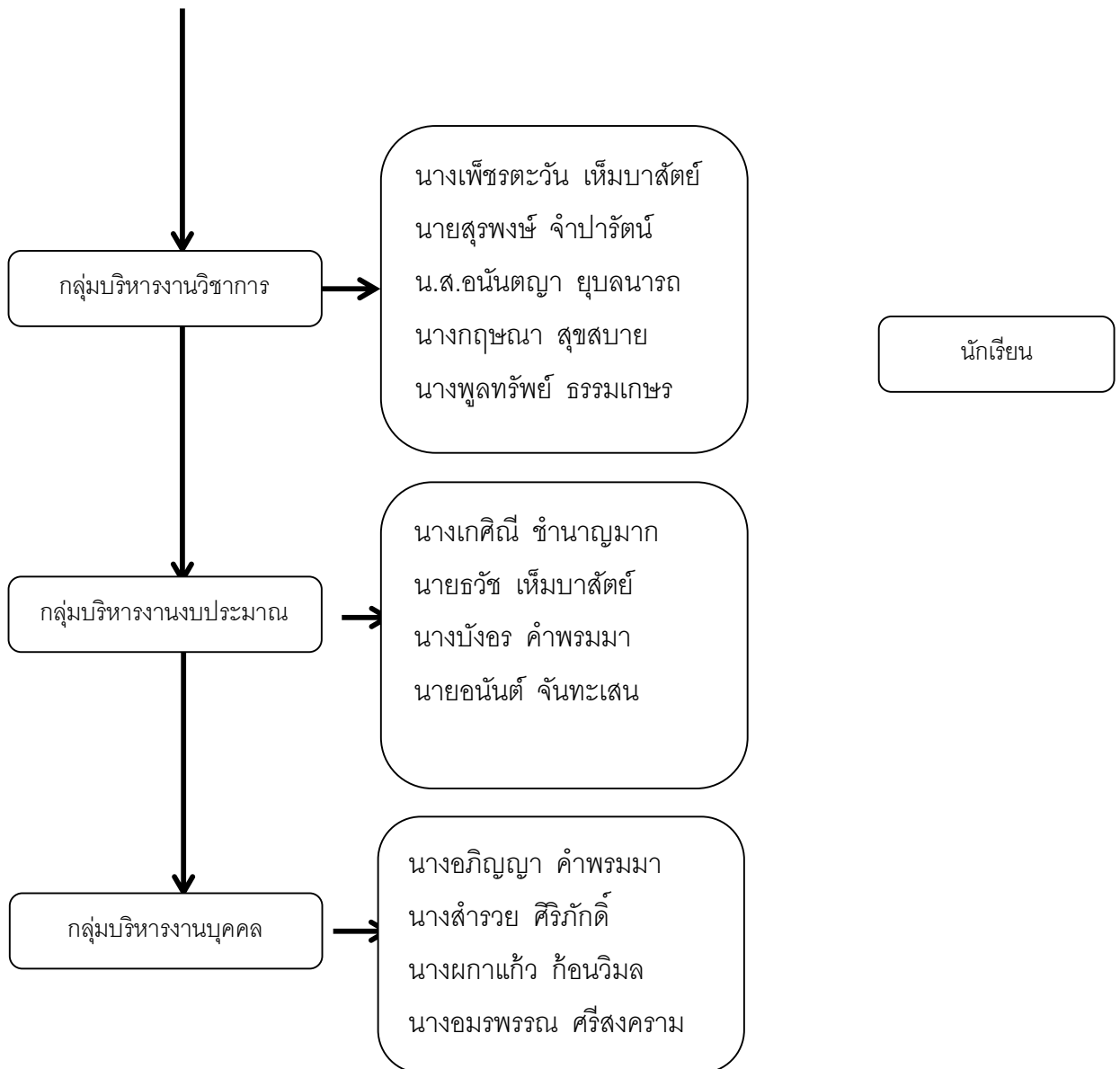
ครูประจำการ โรงเรียนชุมชนสีถนดงวิทย ประจำปีการศึกษา 2556

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/วิทยฐานะ	วุฒิ	วิชาเอก
-----	-------------	------------------	------	---------

1	นายพูนศิลป์ อ่อนไสย	ผอ.รร/ค.ศ.3	กศ.ม	บริหารการศึกษา
2	นางเกศิณี ชำนาญมาก	ครู ค.ศ.3	คป.	บริหารฯ
3	นางอภิญญา คำพรมมา	ครู ค.ศ.3	คป.	บริหารฯ
4	นางจิรวรรณ ภูมิตอนมิ่ง	ครู ค.ศ.3	คป.	บริหารฯ
5	นางเพ็ญภา บุญธรรม	ครู ค.ศ.3	คป.	บรรณารักษ์
6	นายอนันต์ จันทะเสน	ครู ค.ศ.3	คป.	บริหารฯ
7	นายธวัช เข้มบาสัตย์	ครู ค.ศ.3	คศ.บ	ประวัติศาสตร์
8	นางสุขจิตต์ ระแวงวัน	ครู ค.ศ.3	คป.	สุขศึกษา
9	นางบังอร คำพรมมา	ครู ค.ศ.3	กศ.บ	ปฐมวัย
10	นางกฤษณา สุขสบาย	ครู ค.ศ.3	คป.	บริหารฯ
11	นางอมรพรรณ ศรีสงคราม	ครู ค.ศ.3	ป.กศ.	-
12	นางผกาแก้ว ก้อนวิมล	ครู ค.ศ.3	คป.	ปฐมวัย
13	นายสุรพงษ์ จำปารัตน์	ครู ค.ศ.3	คป.	วิทยาศาสตร์
14	นางสำรวย ศิริภักดิ์	ครู ค.ศ.3	คป.	วิทยาศาสตร์
15	นางพุลทรัพย์ ธรรมเกษร	ครู ค.ศ.3	คป.	ประถมศึกษา
16	นางเพชรตะวัน เข้มบาสัตย์	ครู ค.ศ.3	คป.	ภาษาไทย
17	นายพันเดช อรัญเวศ	ครู ค.ศ.2	กศ.ม	บริหารการศึกษา
18	นางสุนิสา แทนสม	ครู ค.ศ.2	คป.	ภาษาอังกฤษ
19	น.ส.อนันตญา ยุบลนารถ	ครูอัตราจ้าง	คป.	คณิตศาสตร์
20	นางวินรัตน์ สุขมัน	ธุรการ	วท.บ	เทคโนโลยีฯ
21	นายถาวร หัตถ์ไชย	พนักงานบริการ	ปวช.	
22	นายโพธิ์ชัย โภคาภานิชย์	พนักงานบริการ		

ผังบริหารงานโรงเรียนชุมชนลีถานคำรงวิทย์

แสดงจำนวนข้อมูลนักเรียน (ณ วันที่ 10 มิถุนายน ของปีการศึกษาที่รายงาน)

จำนวนนักเรียนในโรงเรียนทั้งสิ้น 284 คน จำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน

ระดับชั้นเรียน	จำนวนห้อง	เพศ		รวม	เฉลี่ยต่อห้อง
		ชาย	หญิง		
อนุบาล 1	1	21	11	32	
อนุบาล 2	1	13	9	22	
รวม	2	34	20	54	
ประถม 1	1	19	13	32	
ประถม 2	1	12	14	26	
ประถม 3	1	18	14	32	
ประถม 4	1	16	16	32	
ประถม 5	1	17	19	36	

ประถม 6	2	15	17	32	
รวม	6	97	93	190	
มัธยม 1	1	8	6	14	
มัธยม 2	1	12	9	21	
มัธยม 3	1	5	15	20	
รวม	3	25	30	54	
รวมทั้งหมด	12	155	143	284	

2.โรงเรียนโนนเมืองวิทยาคาร

โรงเรียนโนนเมืองวิทยาคาร ตั้งอยู่ที่ หมู่ 8 ตำบลดงลิง อำเภออมลาคาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนโนนเมืองวิทยาคาร ก่อตั้งเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2465 โดย ร.อ.หลวงพิพัฒน์กมลาคาไสย นายอำเภออมลาคาไสย จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2465 ดำรงอยู่ด้วยเงินศึกษาพลี สถานศึกษาอาศัยวัดโนนเมือง ต่อมาเป็นเงินช่วยเหลือประถมศึกษาตลอดมา โดยขนานนามว่าโรงเรียนประชาบาลตำบลดงลิง มีครูอยู่ 3 คน

นายเมียง สงบ ครูใหญ่

นายปรือ ภักดีหาญ

นายเคน หันประภา

มีนักเรียนทั้งสิ้น 120 คน จัดสอนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 ชั้นเดียว เพราะเด็กไม่มีความรู้มาก่อนเลย นักเรียนที่มาเรียนมาจากบ้านโนนเมือง

พ.ศ.2481 ทางราชการให้เงินงบประมาณมาสร้างอาคารเรียน จำนวน 600 บาท โรงเรียนร่วมกับชาวบ้านได้ร่วมกันลงมือก่อสร้างเสร็จใน พ.ศ.2483

พ.ศ.2508 นายพรม ดอนไพร เป็นครูใหญ่ ได้ย้ายสถานที่ที่ตั้งโรงเรียนใหม่ โดยแลกเปลี่ยนที่ดินเดิมมาตั้งเป็นสถานที่ตั้งโรงเรียนปัจจุบัน มีเนื้อที่ 9 ไร่ 3 งาน 60 ตารางวา และได้ช่วยกันบริจาคทรัพย์เงินก่อสร้างอาคารเรียนขึ้นใหม่ในปี พ.ศ.2509 ในปี พ.ศ.2510 ทางราชการให้เงินงบประมาณเพิ่มเติม อีก 40,000 บาท สร้างต่อจนแล้วเสร็จในปี พ.ศ.2510

พ.ศ.2549 คณะศิษย์เก่าโรงเรียนโนนเมืองวิทยาคาร คณะครู ผู้ปกครอง ร่วมกันสร้างหอสมุดเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 พรรษา

พ.ศ.2550 – 2556 คณะศิษย์เก่าร่วมก่อสร้างหน้าป้ายด้านหน้าโรงเรียนและซุ้มประตูทางเข้าโรงเรียนด้านทิศตะวันออก และปัจจุบันคณะครูชาวบ้าน ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง กำลังร่วมก่อสร้างอาคารพลศึกษาเพื่อการฝึกซ้อมกีฬาของโรงเรียนและชุมชน และศิษย์เก่ารุ่น 32 สร้างห้องน้ำ

ปัจจุบัน โรงเรียนโนนเมืองวิทยาคาร ตั้งอยู่ หมู่ 8 บ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภออมลาคาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ติดกับถนน รพช.สายสีถ่าน-ท่ากลาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีเนื้อที่ 9 ไร่ 3 งาน 60 ตารางวา ผู้อำนวยการคือ นายสมัย คำภาบุตร เปิดทำการสอน ตั้งแต่ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา และได้เปิดสอนขยายโอกาสทางการศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ในปีการศึกษา 2535

ปรัชญาโรงเรียน

“การศึกษา คือความเจริญงอกงามของชีวิต”

คำขวัญของโรงเรียน

“เรียนดี สามัคคี กีฬาเด่น เน้นคุณธรรม”

ทำเนียบผู้บริหารโรงเรียนโนนเมืองวิทยาคาร

ที่	ชื่อ - สกุล	วันเดือนปี ที่ดำรงตำแหน่ง	หมายเหตุ
1	นายเมียง สงบ	1 เม.ย.2465 – 10 ก.ย.2466	
2	นายเชาว์ ไชยสรรพ	14 ก.พ.2466 – 10 ต.ค.2468	
3	นายเหรียญ คุณอุดม	1 พ.ย.2468 – 23 ส.ค.2470	
4	นายเสงี่ยม อรรถเสลา	1 ก.ย. 2470 – 21 มี.ค.2480	
5	นายพรม มะโนเอื้อ	1 มี.ค.2480 – 4 พ.ค.2481	
6	นายประสพ ไสยวิจิตร	14 มิ.ย. 2483 – 1 พ.ค.2485	
7	นายพรหม ดอนไพร	15 ต.ค.2485 – 1 พ.ค. 2491	
8	นายสมัย สุระนิตย์	3พ.ค. 2491 – 13 ส.ค.2495	
9	นายทูล ชื่นนรินทร์	20ส.ค.2495 – 6 ต.ค.2495	
10	นายพรหม ดอนไพร	7ต.ค. 2496 – 16 ก.ย. 2513	
11	นายประสพ พัฒนาสุวิมล	17ก.ย. 2513 – 30 พ.ค.2517	
12	นายพรหม ดอนไพร	31 พ.ค.2517 – 30 ก.ย.2525	
13	นายบัณฑิต บุญแสน	1 ก.พ.2526 – 10 มี.ค.2526	
14	นายเกิด อรัญเวศ	5 ธ.ค.2526 – 5 พ.ค.2531	
15	นายมงคล ผ่านสำแดง	6พ.ค.2531 – 30 ก.ย.2544	
16	นายสุวรรณ สมมูล	3พ.ย.2544 – 9 ม.ค.2551	
17	นายสมัย คำภาบุตร	9ม.ค.2551	คนปัจจุบัน

ศิษย์เก่าที่สร้างชื่อเสียง

- 1.มหาบรรจบ คำมุลนา ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นนักปราชญ์ชาวบ้าน
- 2.นายสมพงษ์ มัตราข อติตรองผู้ว่าราชการจังหวัด (หลายจังหวัด)
- 3.พันเอกพิเศษเทียม สุขพิศาล สังกัดกองอนุศาสนาจารย์กองทัพบก
- 4.พลโทเชาวฤทธิ์ ศิริกิจ สังกัดกองพันทหารม้าจังหวัดเพชรบูรณ์

3.โรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา

โรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2477 โดยนายสมดี จตุทัศน์ นายอำเภอกลมลาไสย สมัยนั้นครั้งแรกใช้ศาลาวัดสวนโคกเป็นสถานที่จัดการศึกษา ชื่อว่าโรงเรียนประชาบาลตำบลดงลิง 7 (วัดสวนโคก) ใช้

งบประมาณการศึกษาพลีในการดำเนินการ เปิดสอนตั้งแต่ชั้น ป.1-4 มีนายทองคำ สุขบรมเป็นครูใหญ่คนแรก มีนักเรียนมาเรียน 2 หมู่บ้าน คือบ้านสวนโคกและบ้านเมย

พ.ศ.2480 ทางราชการได้จัดสรรงบประมาณ หมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เป็นเงิน 600 บาท เพื่อเป็นค่าก่อสร้างอาคารเรียนแบบ ป.1 ขนาด 3 ห้องเรียน กว้าง 9 เมตร ยาว 27 เมตร ยกพื้นสูง 1.50 เมตรในที่ดินของนายสมดี ยุบลพริ้ง กับพวก ซึ่งได้ยกให้เป็นสมบัติของทางราชการ

พ.ศ.2488 ได้ย้ายมาเรียนที่อาคารเรียนสร้างใหม่เป็นเอกเทศ และในขณะเดียวกันได้ขอเปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่เป็นโรงเรียนสวนโคกวิทยา มีนายกอง บัณฑิต เป็นครูใหญ่

พ.ศ.2502 ได้มีการซ่อมแซมอาคารเรียนที่ชำรุดทรุดโทรม สิ้นงบประมาณ 700 บาท

วันที่ 12 สิงหาคม 2505 นายทา มละสาร ได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งครูใหญ่แทนนายกอง บัณฑิต ซึ่งเกษียณอายุราชการ ได้พัฒนาโรงเรียน โดยการทำรั้วโรงเรียนใหม่ด้วยเสาไม้เนื้อแข็ง ขนาด 5*5 นิ้ว ยาว 1 เมตร ซึ่งด้วยลวดหนาม เสาไม้จำนวน 187 ต้น คิดเป็นมูลค่า 971 บาท ในปีพ.ศ.2515 ได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่จากโรงเรียนสวนโคกวิทยา เป็นโรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา และได้ใช้ชื่อนี้มาจนถึงปัจจุบัน และในปีเดียวกันได้เปิดทำการสอนถึงชั้นประถมปลาย (ป.7)ขึ้น และในปีพ.ศ.2516 ได้รับงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียนแบบ 017 ประเภทสมทบทุนโดยชาวบ้านสมทบทุนเป็นเงิน 10,000 บาท ทางราชการจัดสรรให้ 262,000 บาทได้ดำเนินการก่อสร้างจนแล้วเสร็จในปี พ.ศ.2517 ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า อาคาร 1

เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2524 นายประเคน โภธิชัย ครูใหญ่ ได้ถึงแก่กรรม ทางราชการได้แต่งตั้งให้นายดำริ ศิริบุตร ผู้ช่วยครูใหญ่รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่แทน และในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2525 ส.ป.ก.พาสินธุ์ ได้แต่งตั้งให้นายดำริ ศิริบุตร เป็นอาจารย์ใหญ่ เพื่อบริหารโรงเรียนต่อมา เมื่อเดือนกันยายน 2525 โรงเรียนได้รับงบประมาณต่อเติมอาคารเรียนชั้นล่างของอาคารแบบ 017 จำนวน 4 ห้อง เป็นเงิน 95,000 บาท

วันที่ 30 กันยายน 2542 นายดำริ ศิริบุตร อาจารย์ใหญ่ได้เกษียณอายุราชการ ในวันที่ 30 ธันวาคม 2542 ส.ป.ก.พาสินธุ์ ได้แต่งตั้งนายสมศักดิ์ อุดมรัตน์ มาดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่แทนในวันที่ 1 ตุลาคม 2542 ส.ป.ก.พาสินธุ์

วันที่ 8 มกราคม 2551 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพาสินธุ์ เขต 1 มีคำสั่งให้นายสมศักดิ์ อุดมรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนสีถ่านดำรงวิทย์ และได้แต่งตั้งนายทวี อรรถวิสัย ให้มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนต่อมานายทวี อรรถวิสัยได้เกษียณอายุราชการ และได้แต่งตั้งนายวิมล ช่วยรักษา มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนคนปัจจุบัน

ระดับชั้น	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
อนุบาล 1	7	10	17
อนุบาล 2	12	17	29
รวม	19	27	46
ชั้น ป.1	12	17	29
ชั้น ป.2	13	7	20

ชั้น ป.3	13	13	26
ชั้น ป.4	8	13	21
ชั้น ป.5	12	11	23
ชั้น ป.6/1	9	6	15
ชั้น ป.6/2	10	7	17
รวม	80	68	148
รวมทั้งหมด	99	95	194

-มีนักเรียนที่มีความบกพร่องเรียนร่วม 14 คน

-มีนักเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการ 2 คน

-มีนักเรียนปัญญาเลิศ -คน

-มีนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ 2 คน

-จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียนเฉลี่ย/คน 1/19/40

-สัดส่วนครู/นักเรียน 1/16/66

-จำนวนนักเรียนที่ลาออกกลางคัน ไม่มี

-สถิติการขาดเรียน/เดือน 0.47%

-นักเรียนที่ทำชื่อเสียงให้กับโรงเรียน ปี การศึกษา 2556

ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.เหรียญทองโครงการคุณธรรมจริยธรรม ระดับชั้นป.1-3 ได้แก่

1.เด็กหญิงมนต์นภา กองณรงค์

2.เด็กหญิงวรรณษา กันทวงศ์

3.เด็กหญิงฐิตาพร งามเสริฐู

4.เด็กหญิงยลดา จันทะดวง

จำนวนบุคลากรโรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา ปีการศึกษา 2556 มีดังนี้

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	วุฒิ	วิชาเอก	สอนวิชา/ชั้น
1	นายวิมล ช่วยรักษา	ผอ.	ศ.ช.บ.	บริหารการศึกษา	-
2	นายสุรพงษ์ ชันศรีมันต์	ครู คศ.3	ค.บ.	พลศึกษา	สุขา,วิทย์ ป.4-6
3	นายนิคม อรรถวิสัย	ครู คศ.3	ศ.ช.บ.	บริหารการศึกษา	ไทยป.4,การงานป.4-6
4	นางวาสนา อุดมรัตน์	ครู คศ.3	ค.บ.	สังคมศึกษา	อนุบาล 2
5	นางกองแก้ว เข้มวิวัฒน์	ครู คศ.3	ค.บ.	ประถมศึกษา	ป.1
6	นางดัชนี อรรถวิสัย	ครู คศ.2	ค.บ.	คหกรรม	ป.1
7	น.ส.วราลักษณ์ ช่อมะลิ	พนง.ราชการ	ศ.ศ.บ.		ภาษาอังกฤษ ป.1-6

8	น.ส.ไพรวรรณ อุดมรัตน์	พณง.ราชการ	ค.บ.	พัฒนาเด็กและการ	วิชาเพิ่ม(คอมพิวเตอร์)
9	นางปิยะดา กองณรงค์	จนท.ธุรการ	ค.บ.	เลี้ยงดู	
10	นายชมพู อรรถวิสัย	พนักงานฯ	ม.6	ภาษาอังกฤษ ,การ ประถมศึกษา เทคโนโลยี อุตสาหกรรม คอมพิวเตอร์ ประถมศึกษา -	- -

การดำเนินงานตามวิสัยทัศน์/กลยุทธ์/แผนงาน

1.แผนกลยุทธ์โรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา

วิสัยทัศน์

โรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาประชากรวัยเรียน เน้นความรู้คู่คุณธรรม น้อมนำพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(School Based Management)

พันธกิจ

เพื่อให้โรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนาเป็นผู้นำด้านจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ได้เหมาะสม และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามภารกิจ ดังต่อไปนี้

- 1.จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาให้เด็กกลุ่มอายุเข้าปีที่ 5-6 ในเขตบริการให้ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
- 2.จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กที่มีอายุเข้าปีที่เจ็ด ในเขตบริการของโรงเรียนให้ได้เข้าเรียนจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่หก และได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน
- 3.พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(School Based Management)
- 4.ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ
- 5.พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นน้อมนำพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน
- 6.พัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด

เป้าหมาย

เป้าหมายในการบริหารจัดการโรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา มีดังนี้

- 1.เพิ่มอัตราการเข้าเรียนทุกระดับ ทั้งเด็กทั่วไป ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสในเขตบริการและลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน
- 2.ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล
4. ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาสู่มาตรฐานวิชาชีพ
5. สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่นน้อมนำพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
6. พัฒนาสถานศึกษาได้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด

อัตลักษณ์ของนักเรียน

นักเรียนทุกคนมีอัตลักษณ์คือไหวสวย ยิ้มใส

ไหวสวย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ได้แก่ การไหว้ การเดิน การนั่ง การรู้จักประหยัดอดออม อ่านได้เขียนถูก และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขแก้ปัญหาและสร้างสรรค์วิถีชีวิตของตนเองได้ตามวัยอันสมควร

ยิ้มสวย หมายถึง คุณธรรมประจำตน ซึ่งได้แก่ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญูและรักชาติ

เอกลักษณ์ของสถานศึกษา

โรงเรียนมีเอกลักษณ์ในการพัฒนาและจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านคุณธรรม นำความรู้

คุณธรรม หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักแนวทางวิถีพุทธ ได้แก่ ทาน (การทาน) ศีล (การรักษาระเบียบวินัย) ภาวนา (การพัฒนาตนทั้ง 4 ด้าน)

ความรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร

ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์หลักโรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา

ข้อที่ 1 สร้างความเสมอภาคและเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง

จุดเน้นที่ 1 ส่งเสริมความเข้มแข็งระบบดูแลนักเรียนระบบงานกิจการนักเรียน

ข้อที่ 2 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จุดเน้นที่ 2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

จุดเน้นที่ 3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพทางด้านศิลป์ ดนตรี กีฬา

จุดเน้นที่ 4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

จุดเน้นที่ 5 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์

จุดเน้นที่ 6 พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

จุดเน้นที่ 7 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตน้อมนำพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อที่ 3 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(School Based Management)

จุดเน้นที่ 8 ผู้บริหารสถานศึกษา บริหารอย่างเป็นระบบ มีวิสัยทัศน์มีภาวะผู้นำ บริหารแบบมีส่วนร่วม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประสานสัมพันธ์ชุมชน

จุดเน้นที่ 9 ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและการบริการให้เอื้อต่อผู้เรียนและผู้รับบริการ มีห้องเรียน อาคารสถานที่สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัยและจัดแหล่งเรียนรู้เป็นห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อย่างเพียงพอ

จุดเน้นที่ 10 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้ได้มาตรฐานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรสู่มาตรฐานวิชาชีพ

จุดเน้นที่ 11 พัฒนาบุคลากรปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นมืออาชีพ

ข้อที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฐมวัย และหลักสูตรท้องถิ่น

จุดเน้นที่ 12 ปรับปรุงหลักสูตรให้สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน มีรายวิชา

ทำเนียบผู้บริหาร

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	วันที่ดำรงตำแหน่ง
1	นายทองคำ สุขบรม	17 ต.ค.77 – 16 ธ.ค.78
2	นายกอง บัณฑิตโต	14 ก.ค.79 – 11 มิ.ย.05
3	นายทา มละสาร	12 มิ.ย.05 – 12 มิ.ย.06
4	นายประเคน โปธิชัย	11 มิ.ย.06 – 5 ก.ค.24
5	นายดำริ ศิริบุตร	15 ก.พ.25 – 30 ก.ย.42
6	นายสมศักดิ์ อุตมรัตน์	30 ธ.ค.42 – 8 ม.ค.51
7	นายทวี อรรถวิสัย	8 ม.ค.51 –
8	นายวิมล ช่วยรักษา	ผู้อำนวยการโรงเรียนคน ปัจจุบัน

4.โรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทย

โรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทย มีเนื้อที่ 4 ไร่ 3 งาน 14 ตารางวา

โรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทย หมู่ที่ 16 บ้านโคกล่าม ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเมืองฟ้าแดดสงยาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ.2465 โดยนายอำเภอกมลาไสย หลวงพิพัฒนกมลเขต และได้ใช้ศาลาวัดบ้านโคกล่ามเป็นที่เรียน ใช้ชื่อว่า “โรงเรียนประชาบาลตำบลดงลิง 3” (วัดบ้านโคกล่าม) และแต่งตั้งให้นายศรี ศรีซัดเค้า เป็นครูใหญ่ คนแรก ทำการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 131 คน

ปี พ.ศ.2481 คณะครูพร้อมด้วยชาวบ้านได้ประชุมตกลงกันใช้พื้นที่ของราษฎรบ้านโคกล่ามที่ยกให้เพื่อสร้างโรงเรียนเป็นเอกเทศขึ้น 1 หลัง ตามแบบ ป.1 จำนวน 3 ห้องเรียน ในที่ดินประมาณ 4 ไร่ อยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน สิ้นเงินก่อสร้างทั้งสิ้นจำนวน 600 บาท และเป็นที่ตั้งโรงเรียนจนถึงปัจจุบันนี้ เมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ.2492 ได้เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า “โรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทย” วันที่ 7 กรกฎาคม 2546 ย้ายสังกัดจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ขึ้นตรงกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ปัจจุบันโรงเรียนเปิดทำการสอน 2 ระดับ คือระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล 1 – 2) และระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) มีนักเรียนทั้งหมด 42 คน ครู 5 คน ลูกจ้างชั่วคราว(นักการภารโรง) 1 คน โดยนายเฉลิมชัย ศรีชาติ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทย ต่อมานายเฉลิมชัย ศรีชาติได้ย้ายไปเป็น

ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนสีถนาคำรงวิทยุ นายวิมล รักษาได้มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทยุ และปัจจุบันนายเชียรชัย ประกอบเลิศได้มาดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

รายชื่อครูใหญ่โรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทยุ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

- 1.นายศรี สีซัดเค้า เป็นครูใหญ่คนแรก จบชั้น ม.3 บรรจุ 7 พ.ค.2456 – 16 ส.ค.2467
- 2.นายสิงห์ทอง อัมจักร 16 ส.ค.2467 – 15 มี.ค.2467
- 3.นายบัง ไชยสุระ 15 มี.ค.2467 – 1 พ.ค.2471
- 4.นายบุญช่วย ศิริภักดิ์ 1 พ.ค.2471 – 1 พ.ค.2471
- 5.นายพิมล โพนเฉลียว 18 พ.ค.2484 – 1 เม.ย.2485
- 6.นายทอง อัดไพบูลย์ 1 เม.ย.2485 – 14 ก.ย.2485
- 7.นายทอง พลยะเรศ 4 ก.ย.2485 – 14 ก.ย.2485
- 8.นายทอง อัดไพบูลย์ 31 ม.ค. 2486 – 10 มี.ย.2506
- 9.นายเฉลา อรรคอำนวย 10 มี.ย.2506 – 3 ต.ค.2512
- 10.นายชั้น บรรพกลม 3 ต.ค.2512 – 11 พ.ค.2513
- 11.นายประมวล อัดไพบูลย์ 11 พ.ค.2513 – 30 ก.ย.2539
- 12.นายวิลาส อรรคอำนวย 30 ก.ย.2539 – 1 พ.ย.2549
- 13.นางสาวดวงพร ศิริภักดิ์ 2 ม.ค.2551 – 13 ม.ค.2554
- 14.นายเฉลิมชัย ศรีชาติ
- 15.นายวิมล ช่วยรักษา
- 16.นายเชียรชัย ประกอบเลิศ (ผู้อำนวยการโรงเรียนคนปัจจุบัน)

วิสัยทัศน์

คุณธรรมนำความรู้ มุ่งสู่มาตรฐานการศึกษา พัฒนาโดยมีส่วนร่วมโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญา

ความรู้ คู่ ความดี

คำขวัญ

คุณภาพก้าวหน้า พัฒนาคุณธรรม นำความสะอาด ไม่ขาดสามัคคี ไม่ตรีชุมชน

สีประจำโรงเรียน

ฟ้า แดง

อักษรย่อ

คสผ.

อัตลักษณ์

ยิ้มง่าย ไหว้สวย รวยน้ำใจ

เอกลักษณ์

คุณธรรมเด่น เน้นมารยาทงาม

ข้อมูลบุคลากร

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1	นายเชียรชัย ประกอบเลิศ	ผู้อำนวยการ
2	นายสุระชัย สุขบรม	ครู
3	นายสุระชัย ศิริภักดิ์	ครู

4	นางลำตวน ศิริภักดิ์	ครู
5	นางวิรุบล วันชูเสริม	ครู
6	น.ส.อังคณา พลเตชะ	ครูอนุบาล
7	นายวิเชียร ศรีแก่นทราย	นักการฯ
8	น.ส.ญาวีรินจน์ ทองสุขเจริญ	จนท.ธุรการ

ข้อมูลนักเรียน

ชั้น	จำนวนนักเรียน		
	ชาย	หญิง	รวม
อนุบาล 1	-	5	5
อนุบาล 2	3	3	6
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	2	1	3
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	2	3	5
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	1	4	5
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	3	3	6
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	3	3	6
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	4	2	6
รวม	15	16	31
รวมทั้งหมด	18	24	42

เกียรติยศ ชื่อเสียง ปีการศึกษา 2553

- โรงเรียนต้นแบบ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมระดับจังหวัด
- TOPTEN กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ O-net ของสพป.กส.เขต 1
- TOPTEN กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย NT ของสพป.กส.เขต 1
- TOPTEN กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ NT ของสพป.กส.เขต 1
- TOPTEN กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ NT ของสพป.กส.เขต 1
- TOPTEN กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ LAs ของสพป.กส.เขต 1
- TOPTEN กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ LAs ของสพป.กส.เขต 1
- รางวัลเหรียญทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ O-net ของสพป.กส.เขต 1
- รางวัลเหรียญทอง NT กลุ่มสาระฯคณิต

เกียรติยศ ชื่อเสียง ปีการศึกษา 2554

- นักเรียนชั้น ป.3 อ่านออกเขียนได้ 100 เปอร์เซนต์
- TOPTEN กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ O-net ของสพป.กส.เขต 1
- รางวัลเหรียญทองระดับเขตพื้นที่การศึกษาฯกิจกรรม เพลงคุณธรรม ระดับ ป.1 -3 เนื่องในงานศิลปะหัตถกรรมนักเรียน

กรรมนักเรียน

-รางวัลเหรียญทองระดับเขตพื้นที่การศึกษา กิจกรรม เพลงโครงการคุณธรรม ระดับ ป.1 – 3 เนื่องในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน

-รางวัลเหรียญทองระดับเขตพื้นที่การศึกษา กิจกรรม ท่องบทธาขยาน ระดับ ป.1 – 3 เนื่องในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน

-รางวัลเหรียญทอง กิจกรรมเล่าเรื่องจากภาพ ระดับ ป.1 – 3 ตามโครงการรักษ์ภาษาไทย

-รางวัลเหรียญเงิน กิจกรรมแข่งขันเรียงความระดับ ป.4 – 6 ตามโครงการรักษ์ภาษาไทย

-กิจกรรมเหรียญทองระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กิจกรรมเพลงคุณธรรม ระดับ ป.1-3 เนื่องในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนครั้งที่ 61 ที่จังหวัดมหาสารคาม

เกียรติยศ ชื่อเสียง ปีการศึกษา 2555

-เกียรติบัตรรางวัลเหรียญทองระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพลงคุณธรรม ระดับ ป.4 – 6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนครั้งที่ 62

-เกียรติบัตรรางวัลเหรียญทองระดับเขตพื้นที่การศึกษา ท่องอาขยานทำนองเสนาะ ระดับ ป.1 - 3 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนครั้งที่ 62

-O-net อยู่ในระดับ 5 ของกลุ่มเครือข่าย

-NT อยู่ในอันดับ 1 ของกลุ่มเครือข่าย

-TOPTEN ของคะแนน NT อยู่ในอันดับ 5 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1

-ผ่านการประเมิน สมศ.รอบ 3 ทั้งระดับปฐมวัยและประถมศึกษาในระดับ ดี

เกียรติยศ ชื่อเสียง ปีการศึกษา 2556

-รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 สวดมนต์หมู่สรัญญะ เนื่องในงานหัตถกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประจำปี 2556 ที่มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น

5.โรงเรียนบ้านแก่งประจักษ์รัฐบำรุง

โรงเรียนบ้านแก่งประจักษ์รัฐบำรุง ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านแก่ง ตำบลดงลิง อำเภอภมกลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ครูใหญ่คนแรกจนถึงปัจจุบันดังนี้

1.นายสุบิน พลแถลง (พ.ค.2484 – มิ.ย.2489)

2.นายดิลก คงภาชี (ก.ค.2489 – พ.ย.2490)

3.นายสมัย สุขนิตย์ (พ.ย.2490 – พ.ค.2491)

4.นายพรม ดอนไพร (พ.ค.2491 – ต.ค.2496)

5.นายประเคน โพธิชัย (ต.ค.2496 – มิ.ย.2506)

6.นายวัลลภ ศิริภักดิ์ (มิ.ย.2506 – พ.ค.2517)

7.นายสนิท จำปาชุม (พ.ค.2517 – ส.ค.2526)

8.นายมงคล ผ่านสำแดง (เม.ย.2527 – พ.ค.2531)

9.นายประเจน ทบวอ (พ.ค.2532 – ก.ค.2533)

10.นายสมยศ	เหมนวนล	(ก.ค.2532 – ส.ค.2533)
11.นายอภิรักษ์	กมลพันธ์	(ส.ค.2533 – พ.ค.2534)
12.นายประพันธ์	แสงสว่าง	(ก.ค.2534 – ธ.ค.2535)
13.นายคำใหม่	กมลเรือง	(ก.พ.2536 – พ.ย.2538)
14.นายวิโรจน์	สว่างบุญ	(พ.ค.2539 – พ.ย.2539)
15.นายวิระพงษ์	บุญธรรม	(พ.ย.2539 – ม.ค.2545)
16.นายไพรัตน์	เพียรสดับ	(เม.ย.2545 – ต.ค.2549)
17.นายประเสริฐ	ศรีประโชติ	(ต.ค.2549 – ม.ค.2552)
18.นายสุรพงษ์	กมลสาร	(ก.พ.2552)
19.นายอาทิตย์	โพนศรีสม	(ผู้อำนวยการโรงเรียนคนปัจจุบัน)

ศิษย์เก่าที่สร้างชื่อเสียง

1.นายพรหม	อริยรัตน์	(อดีตนายอำเภอบัวเขต)
2.นายไชยยงค์	จงหมั่น	(อดีตสาธารณสุข อำเภอนาคู)
3.นายประมวล	หัตถพรหม	(อดีตสาธารณสุข อำเภอร่องคำ)
4.นายชวน	อริยรัตน์	(อดีตศึกษานิเทศ อำเภอทมาไสย)

6.โรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง

ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง ตำบลดงลิง อำเภอทมาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

เปิดสอนตั้งแต่ระดับ ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

มีพื้นที่เขตบริการ 3 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านดอนหวาย หมู่ที่ 9 ,14 ,17

ข้อมูลด้านการบริหาร

นางสาวดวงพร ศิริภักดิ์ วุฒิการศึกษาสูงสุด การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)สาขา การบริหารการศึกษา ดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ตั้งแต่ 30 พฤศจิกายน 2553 ปัจจุบัน นายพันเดช อริยเวศ ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

ประวัติโดยย่อ

โรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง เดิมชื่อว่าโรงเรียนประชาบาลตำบลดงลิง 10 ตั้งอยู่ที่ 13 ตำบลดงลิง อำเภอทมาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งแยกมาจากโรงเรียนประชาบาลตำบลดงลิง 4 เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2482 แรกเริ่มตั้งอยู่ที่ศาลาวัดบ้านดอนหวาย โดยทางราชการแต่งตั้งให้นายสิงห์ บุญแสน เป็นผู้รักษาราชการในตำแหน่งครูใหญ่และต่อมาได้แต่งตั้งนายนวน สุรนิตย์ ดำรงตำแหน่งครูใหญ่คนแรก เปิดทำการสอนระดับเตรียมประถมศึกษาและประถมศึกษาปีที่ 1 – 4 มีนักเรียน 81 คน โดยใช้ศาลาวัดบ้านดอนหวายเป็นสถานที่ให้การศึกษาเรื่อยมา ต่อมาชาวบ้านดอนหวายได้จัดหาที่ดินขนาด 5 ไร่เศษ ทางทิศใต้ของหมู่บ้านและร่วมกันบริจาคทุนทรัพย์จัดสร้างอาคารเรียนเป็นเอกเทศ เมื่อประมาณปี พ.ศ.2493 จนกระทั่งวันที่ 1 ตุลาคม 2508 ทางราชการได้จัดสรรงบประมาณ

จำนวน 30,000 บาท จัดสร้างอาคารเรียนถาวรขึ้น สร้างเสร็จเมื่อประมาณเดือนมกราคม พ.ศ.2509 และให้นามโรงเรียนใหม่ว่าโรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุงในกาลต่อมาทางราชการได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหมู่บ้านใหม่ซึ่งบ้านดอนหวายได้เปลี่ยนจากหมู่ที่ 13 เป็นหมู่ที่ 9

ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง มีบุคลากร 10 คน จำนวนนักเรียน 128 คน เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีนายสดี ไชยบุตร เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง และต่อมาในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2553 ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ได้แต่งตั้งนางสาวดวงพร ศิริภักดิ์ มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนปัจจุบัน นายพันเดช อรัญเวศ ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

ที่ตั้งและขนาด

โรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง มีเนื้อที่ 10 ไร่ 1 งาน 14 ตารางวา ตั้งอยู่หมู่ที่ 9 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียน 125 คน ข้าราชการครู 10 คน เปิดสอนตั้งแต่อนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมู่บ้านในเขตบริการมี 3 หมู่บ้าน คือหมู่ที่ 9,14,17 มี 402 ครัวเรือน จำนวนประชากร 1,628 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท/ครัวเรือน/ปี และมีอาชีพเสริมคือการเย็บกระเป่า โรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุงอยู่ห่างจากอำเภอกมลาไสย 20 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ 32 กิโลเมตร

จุดเน้น

จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการกีฬา

วัดผลและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย

ปรัชญาโรงเรียน

“การศึกษา เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และสังคม”

คำขวัญประจำโรงเรียน

“ประพฤติดี วิชาฉลาด สามารถทำงาน สมานสามัคคี กีฬาเลิศ”

สีประจำโรงเรียน

ขาว – แดง

ขาว หมายถึง ความสะอาดบริสุทธิ์ผุดผ่องสะอาดกายสะอาดใจ

แดง หมายถึง ความมั่นคงแข็งแรงไม่หวั่นไหวง่าย

อักษรย่อของโรงเรียน

“ดว.”

วิสัยทัศน์

เป็นโรงเรียนที่มีภูมิทัศน์น่าอยู่ จัดกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณธรรมนำความรู้คุณภาพผู้เรียนได้มาตรฐาน นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความเป็นเลิศทางวิชาการด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ บุคลากรพัฒนาตนเป็นครูมืออาชีพ การบริหารจัดการศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพชุมชนมีส่วนร่วมและพึงพอใจในการบริหารและการจัดการศึกษา

ศิษย์เก่าที่สร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน

ศิษย์เก่าโรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง มีมากมายหลายคนที่ได้ประสบความสำเร็จในชีวิต และได้สร้างชื่อเสียงให้กับชุมชนเป็นต้นว่า

น.ส.สกุลทอง ทองหนองบัว ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับทุนพระราชทานจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร ในปีพ.ศ.2552 ซึ่งเป็นทุนต่อเนื่องปัจจุบันศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม คณะมนุษยศาสตร์ เอกภาษาอังกฤษ

น.ส.แก้วกัลยา กมูลทะรา ได้รับคัดเลือกเป็นนักวอลเลย์บอลชุดเยาวชนปัจจุบันศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

7.โรงเรียนโคกศรีเมือง

โรงเรียนโคกศรีเมือง ก่อตั้งปี พ.ศ.2526 ผู้อำนวยการคนแรกคือนายนินคม อรรคอำนวย ปัจจุบันมีครูประจำการ 14 คน

ผู้บริหารคนปัจจุบัน คือนายประมวล อรรคพงษ์ รักษาการตำแหน่งผู้อำนวยการ

ครูอัตราจ้าง 1 คน

ครูสอนเด็กพิการเรียนร่วม 1 คน

พนักงานราชการ 3 คน

นักการภารโรง 2 คน

ปัจจุบันเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวนนักเรียน 180 คน

สีประจำโรงเรียน น้ำเงิน เหลืองทอง

ปรัชญาโรงเรียน สุขใจ ปัญญาปฏิลาโพ ผู้มีปัญญาย่อมนำมาซึ่งความสุข

ผลงานดีเด่นทางวิชาการ

1.โรงเรียนโคกศรีเมือง ได้นำนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันงานศิลปหัตถกรรม ครั้งที่ 63 ที่จังหวัดกาฬสินธุ์

2.ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับเหรียญทอง เป็นตัวแทนเข้าร่วมแข่งขันงานศิลปหัตถกรรม ระดับภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 4 รายการดังนี้

-การแข่งขันจัดการค่ายพักแรม (ม.1 – ม.3)

-การแข่งขันการสร้างอุปกรณ์เพื่อให้บริการ (ม.4 – ม.6)

-การประดิษฐ์วัสดุเหลือใช้ ประเภทบกพร่องทางการเรียนรู้ไม่กำหนดช่วงชั้น

-การแข่งขันประกวดเล่านิทานคุณธรรม ม.1 – ม.3

บทที่ 4

มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของท้องถิ่น

มรดกทางธรรมชาติ

พื้นที่ตำบลดงลิงมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่ถือว่าเป็นมรดกของชุมชน ซึ่งชาวตำบลดงลิงมีความภาคภูมิใจและพร้อมที่จะร่วมมือกัน รักษาทรัพยากรที่สำคัญนี้ไว้ ซึ่งพอจะจำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1.ป่าไม้ ป่าไม้ในเขตพื้นที่ตำบลดงลิง มีสภาพเป็นดงดอน (ป่าละเมาะ) ใกล้กับชุมชน คือป่าดงเปลือย ป่าดงจักร ป่าโคกใหญ่ ดงบักลอย มีลักษณะเป็นป่าเบญจพรรณ หรือป่าโคก ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของป่าไม้ในเขตตำบลดงลิง พันธุ์ไม้ที่สำคัญซึ่งเกิดตามธรรมชาติ คือไม้ยาง ไม้เต็ง(ไม้จิก) ไม้ลัง (ไม้ฮ้าง) ไม้พลวง ไม้เทียง(ไม้ชาติ) ไม้กราก(ไม้สะแบง) และไม้อื่น ๆ ส่วนพืชพื้นล่าง ได้แก่หญ้าจำพวกหญ้าคา หญ้าจืด หญ้าเลา หญ้าแฉม เป็นต้น พื้นที่ป่าเหล่านี้ประชาชนในท้องถิ่นยังได้อาศัยเก็บของป่ากิน เช่น เห็ด หน่อไม้ หรือสัตว์ป่าประเภทกิ้งก่า จักจั่น เป็นต้น

2.ทรัพยากรน้ำ บริเวณพื้นที่ตำบลดงลิงมีสภาพเป็นที่ลุ่มอันอุดมสมบูรณ์ เป็นบริเวณที่มีแม่น้ำสองสายมาจบกัน คือแม่น้ำชีกับแม่น้ำปาว ประชาชนได้อาศัยน้ำจากแม่น้ำสองสายนี้ ทำการเกษตร ทำนาปรัง ปลูกพืชฤดูแล้ง เช่น ถั่วลิสง แตงโม ข้าวโพด เป็นต้น โดยการสูบน้ำจากพลังงานไฟฟ้า เข้ามาสู่แปลงเกษตรกรรมนอกจากนั้นยังมีแหล่งน้ำที่เป็นห้วย หนอง ซึ่งมีอยู่หลายแห่งคือ ห้วยอีจ้อย กุดท่าเมือง หนองปลาภาพ เป็นต้น

ประชาชนในท้องถิ่น ได้ใช้เป็นแหล่งจับปลาน้ำจืดตามธรรมชาติ รวมทั้งในอดีตแม่น้ำชีและแม่น้ำปาวใช้เป็นแหล่งทางคมนาคมที่สำคัญ โดยการล่องเรือยนต์ขนส่งผู้โดยสารตามลำน้ำหมู่บ้านต่าง ๆ ที่อยู่ริมน้ำจะมีท่าจอดเรือเพื่อขนส่งผู้โดยสารและขนส่งสินค้า นอกจากนี้ยังมีเรือขนส่งสินค้า คือเรือกะแซงขนข้าวหรือพืชผลทางการเกษตร เริ่มตั้งแต่ต้นน้ำชีจังหวัดชัยภูมิ และร่องผ่านมีท่าขนถ่ายสินค้าตามริมน้ำ ซึ่งปัจจุบันยังมีร่องรอยของท่าน้ำปรากฏอยู่

มรดกทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรม คือสิ่งที่แสดงออกถึงความเจริญรุ่งเรืองที่มีมาแต่อดีต มีพัฒนาการสืบทอดเป็นมรดกมาสู่ลูกหลานจนถึงปัจจุบัน ในเขตพื้นที่ตำบลดงลิง บรรพบุรุษได้สั่งสมวัฒนธรรมเป็นมรดกตกทอดมาจนถึงปัจจุบันซึ่งสามารถแยกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1.วัฒนธรรมทางวัตถุ คือวัฒนธรรมที่แสดงออกให้เห็นเป็นรูปวัตถุ ส่วนใหญ่สร้างขึ้นมาเพื่อสนองต่อความจำเป็นในการดำรงชีวิต เช่น บ้านเรือนที่อยู่อาศัย โบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ เป็นต้น ในเขตตำบลดงลิงมีวัฒนธรรมทางวัตถุที่สำคัญและทรงคุณค่าคือ โบราณวัตถุรูปเคารพที่ขุดพบที่บ้านโนนเมืองและพระหวานจำปาสัก ขุดพบที่บ้านเมย สวนโคก รวมทั้งไหโบราณพบที่บ้านสวนโคก นอกจากนั้นยังพบไหบรรจุเครื่องประดับสำริด สิ่งของเครื่องใช้โลหะประเภทจอบ เสียม บริเวณริมฝั่งแม่น้ำชี เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีโบราณวิหาร ศาลาการเปรียญ แบบดั้งเดิมที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ตามวัดบ้านต่าง ๆ หลายแห่ง เช่นที่บ้านสีฐาน บ้านโนนเมือง บ้านดอนหวาย เป็นต้น

2.วัฒนธรรมด้านจิตใจ เป็นวัฒนธรรมที่เกิดจากแนวคิด ปรัชญา เจตคติ ค่านิยม ดนตรี ภาษา ภาพศาสนา และพิธีกรรมของท้องถิ่น ที่แสดงออกมาในลักษณะของพิธีกรรมทางศาสนา คติความเชื่อ จารีตประเพณีศิลปะและการละเล่น เป็นต้นคือ

ภาษาและวรรณกรรม ประชาชนชาวตำบลดงลิง มีภาษาถิ่นคือภาษาไทยอีสาน (ภาษาลาว) ส่วนภาษาราชการใช้ภาษาไทยกลาง

ส่วนวรรณกรรมท้องถิ่นที่สำคัญส่วนใหญ่เป็นนิทานพื้นบ้าน มีลักษณะเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ ที่เล่าสืบต่อกันมาเช่น นิทานเรื่องท้าวคำสอน ขุนทึง ขุนเทือง การะเกด ลินไซ ชูนางอ้าว ท้าวกำกาดำ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีวรรณกรรมประเภท ฎญา (ภาษิตอีสาน) และการแสดงพื้นบ้าน เช่น หมอลำ เป็นต้น

3.วัฒนธรรมด้านพิธีกรรมและคติความเชื่อ ชาวตำบลดงลิงมีคติความเชื่อและพิธีกรรมที่ถือปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษที่สำคัญ คือ

1.ความเชื่อเรื่องผีปู้ตา (วิญญาณบรรพบุรุษประจำหมู่บ้าน) ซึ่งเชื่อว่าเป็นวิญญาณของบรรพบุรุษประจำหมู่บ้านที่ทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครองคนในหมู่บ้าน ให้อยู่เย็นเป็นสุข ซึ่งเกือบทุกหมู่บ้านจะมีศาลปู้ตา ซึ่งมักตั้งอยู่ในที่ป่าละเมาะ หรือดงดอนใกล้หมู่บ้านมีต้นไม้ใหญ่ขึ้นอย่างหนาแน่น เนื่องจากนั้นยังเชื่อว่ายังสามารถแสดงอำนาจศักดิ์สิทธิ์ให้ปรากฏบันดาลให้สิ่งต่าง ๆ เป็นไปตามความประสงค์ของผู้บนบาน ภาษท้องถิ่นเรียกว่า “บ่า” เมื่อได้สิ่งที่ตนปรารถนาแล้วก็จะแก้บนเรียกว่า “บงบ่า” นอกจากนั้นในแต่ละปีจะมีพิธีเลี้ยงปู้ตาเป็นประจำทุกปี พร้อมทั้งมีการเสี่ยงทายซึ่งส่วนใหญ่จะถือเอาวันหนึ่งในเดือนหก เป็นวันเลี้ยงผีปู้ตา ในขณะเดียวกันถ้าหากมีคนในหมู่บ้านทำการลบหลู่หรือมีสิ่งอัปมงคลขึ้น เชื่อว่าเป็นการกระทำของผีปู้ตา เพื่อเป็นการสั่งสอนผู้นั้นต้องไปขอขมาโทษผีปู้ตาโดยผ่าน “จ๊า” ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ติดต่อกับวิญญาณผีปู้ตาเพื่อแก้ไขหรือขอโทษ

2.คติความเชื่อเกี่ยวกับหลักบ้านหรือผือบ้าน หลักบ้านมักจะอยู่บริเวณทางสามแพร่งในหมู่บ้าน ภาษาท้องถิ่นเรียกว่า “ผือบ้าน” บริเวณใกล้หลักบ้านจะมีศาลากลางบ้าน สำหรับใช้เป็นสถานที่ทำพิธีกรรมต่อหลักบ้านหลักเมืองให้เที่ยงตรง และปกติทุกปีจะมีพิธีเช่นสร้างหลักบ้าน ซึ่งจะทำในเดือนเจ็ด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีฮีสลิสสอง เรียกว่า “บุญซ่มฮะ” โดยการนิมนต์พระภิกษุมาเจริญพระพุทธมนต์เย็น ชาวบ้านทุกครัวเรือนจะนำดอกไม้ธูปเทียนมาร่วมพิธี พร้อมกับนำด้ายสายสิญจน์และกรวดทรายมาไว้ในบริเวณมณฑลพิธี เมื่อเสร็จพิธีจะนำด้ายสายสิญจน์ไปผูกแขนเพื่อเป็นสิริมงคล แก่คนในครอบครัวและนำกรวดไปหว่านตามอาคารบ้านเรือนเพื่อไล่สิ่งอัปมงคลทั้งหลายออกไปจากบ้านเรือน

3.คติความเชื่อเกี่ยวกับฤกษ์ยาม ชาวตำบลดงลิงมีความเชื่อว่า การที่จะประกอบพิธีมงคลใด ๆ หากตรงกับเวลาและฤกษ์ยามที่ดี จะเกิดความเป็นสิริมงคลขึ้น แต่หากการกระทำมงคลใดไม่ถูกต้องตามฤกษ์ยามก็จะส่งผลตามมามากมายหลัง แม้กระทั่งจะเดินทางไกลไปค้าขาย การจัดพิธีแต่งงาน การปลูกสร้างบ้านเรือนใหม่จะต้องดูฤกษ์ยามก่อน เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต เช่นการปลูกสร้างบ้านเรือน ฤกษ์วันแรกนาขวัญ การแต่งงาน เป็นต้น

4.คติความเชื่อเกี่ยวกับขวัญ ชาวตำบลดงลิงมีความเชื่อว่าทุกคนมี “ขวัญ” อยู่กับตนจนมีคำพังเพยว่า “ขวัญหนีดีฝ่อ” ,ขวัญกระเจิง เป็นต้น หากขวัญไม่อยู่กับตัวผู้ใด ผู้นั้นก็จะเกิดล้มป่วยขึ้น จึงมีพิธีเรียกขวัญซึ่งเรียกว่า “สู่ขวัญ” โดยการตกแต่ง “พาขวัญ” เพื่อเชิญขวัญมาสู่ตัวตน หมอลำขวัญจะทำพิธีเชิญขวัญหรือเรียกขวัญเสร็จแล้วจะมีการผูกข้อมือด้วยด้าย เพื่อให้ขวัญกลับมาอยู่กับตัว ความเชื่อนี้ยึดถือและปฏิบัติสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงคติความเชื่ออย่างหนึ่งของคนในท้องถิ่น

วัฒนธรรมด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

ชาวตำบลดงลิง เป็นชุมชนที่รักความสนุกสนานความบันเทิง ได้คิดประดิษฐ์ดนตรี รวมทั้งการละเล่นพื้นบ้านที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษที่สำคัญ คือ

1.การแสดงพื้นบ้าน การแสดงพื้นบ้านที่สำคัญอย่างหนึ่งคือหมอลำ ซึ่งถือว่าเป็นการแสดงท้องถิ่นของคนที่นิยมสูงสุด การลำมีหลายท่วงทำนอง การลำเพื่อความสนุกสนาน คือลำกลอน ลำเรื่อง ลำซิ่ง เป็นต้น นักแสดงหมอลำพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงในท้องถิ่น คือนางสำออง จงมีเดช นายสมาน กมลรัตน์ นายมี อรุณไพโร นายสีดา ราชภัคดี นายทอง อรุณไพโร และที่มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมแห่งยุคสมัยนั้นคือ นางสาวยุพิน เข้มวิจิตร ฉายา “ฮันนี่ศรีอีสาน” เป็นชาวบ้านเมย หมู่ที่ 5

2.วัฒนธรรมด้านดนตรีกลองเสียง การแข่งขันกลองเสียง กลองเสียงเป็นเครื่องดนตรีที่มีความแปลกกว่าเครื่องดนตรีทั่วไป คือบรรเลงเพื่อประชันหรือแข่งขันความดังของเสียง ไม่เน้นการบรรเลงเพื่อความสนุกสนานบันเทิง กลองเสียงมีถิ่นกำเนิดและนิยมเล่นกันในตำบลดงลิง ทุกหมู่บ้านในตำบลดงลิงจะมีกลองเสียงอย่างน้อย 1 คู่ ประจำหมู่บ้าน กลองเสียงไม่มีหลักฐานว่ามีมาตั้งแต่ครั้งใด แต่มีบันทึกไว้ในวรรณกรรมท้องถิ่นหลายเรื่อง เช่นเรื่องผาแดงนางไอ่ ตำนานเมืองฟ้าแดดสูงยาง ก็ได้กล่าวถึงกลองเสียงไว้เช่นกัน ที่ตำบลดงลิง นิยมนำมาใช้แห่บั้งไฟ ในงานประเพณีบุญเดือนหก เพื่อให้เกิดความสนุกสนานหลักจากแก่เสร็จ ก็จะนำมาตีประชันเสียงกันเรียกว่า “เสียงกลองกึ่ง” กำเนิดกลองกึ่ง ไม่ทราบว่กลองกึ่งมีมาแต่เมื่อใด แต่จะนำมาใช้แห่ในบุญเดือนหก (บุญบั้งไฟ) เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และหลังจากแห่เสร็จก็นำมาเสียงกลองกึ่ง (ตีแข่งกัน)

ลักษณะของกลองกึ่ง เป็นกลองทำจากไม้ประดู่แดงทรงกระบอกกลวงด้านหน้ากลองกว้างประมาณ 40 ซม. ด้านล่างกลอง (ก้นกลอง) กว้างประมาณ 30 ซม. สูงประมาณเท่าครึ่งของความกว้างหน้ากลอง หุ้มด้วยแผ่นหนังทั้งด้านหน้าและด้านล่าง ดึงเข้าหากันโดยใช้หนังซึ่งเรียกว่าหนังซึกและหนังทูกลองข้างกลองห่างจากหน้ากลองประมาณ 20 ซม. เจาะเป็นรูสี่เหลี่ยมขนาด 10 * 15 ซม. ซึ่งเรียกว่ารูแพเพื่อเป็นการระบายเสียงเวลาตี ข้างในกลองเหนือรูแพจะเป็นปู้ เรียกว่าลิ้นกลอง เพื่อทำหน้าที่ปรับระดับเสียงของกลอง (เหมือนลิ้นคน)

บทที่ 5

ภูมิปัญญาชาวบ้านและเทคโนโลยีท้องถิ่น

ภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นสิ่งที่คนในท้องถิ่น ประดิษฐ์คิดค้นเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาขึ้นเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ชาวตำบลดงลิง ตั้งแต่บรรพบุรุษเป็นต้นมาได้คิดค้น วิจัยในการแก้ไขปัญหาและนำทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นวัสดุหาได้ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันมากมายหลายปัญหา ภูมิปัญญาชาวบ้านที่สำคัญมีดังนี้

1.เครื่องจักสานไม้ไผ่ ชาวตำบลดงลิง ได้ใช้ภูมิปัญญาในการนำวัสดุที่มีในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน โดยการนำไม้ไผ่ หวาย มาจักสานเป็นตะกร้า ช้อน ตลอดจนเครื่องมือดักสัตว์ เช่น ลอบไซ เป็นต้น หมู่บ้านที่ได้รับการส่งเสริมตั้งแต่ครั้งโครงการอีสานเขียวเป็นต้นมา คือ บ้านดอนหวาย ตำบลดงลิง ได้จัดตั้งกลุ่มหัตถกรรมการจักสานไม้ไผ่ขึ้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่นำออกจำหน่าย จะเห็นว่าริมถนนจะมีร้านเครื่องจักสานไม้ไผ่ (OTOP) อยู่หลายแห่งซึ่งแสดงให้เห็นว่าภูมิปัญญาชาวบ้านในการนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

2.การทอผ้าไหม วัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชาวตำบลดงลิงที่สืบทอดมาแต่บรรพบุรุษคือ การปลูกหม่อน เลี้ยงไหม นำเส้นใยมาทอเป็นผ้าไหมที่มีคุณภาพไว้ใช้ ตัดเป็นเสื้อผ้า ผ้าถุง โดยสตรีแม่บ้านจะทอผ้าไหมเกือบทุก หมู่บ้าน โดยเฉพาะที่บ้านสวนโคก บ้านเมย และบ้านโคกล่าม มีการรวมกลุ่มของแม่บ้านทอผ้าไทย เพื่อนำไปใช้และ จำหน่ายเป็นรายได้เสริมแก่ครอบครัว

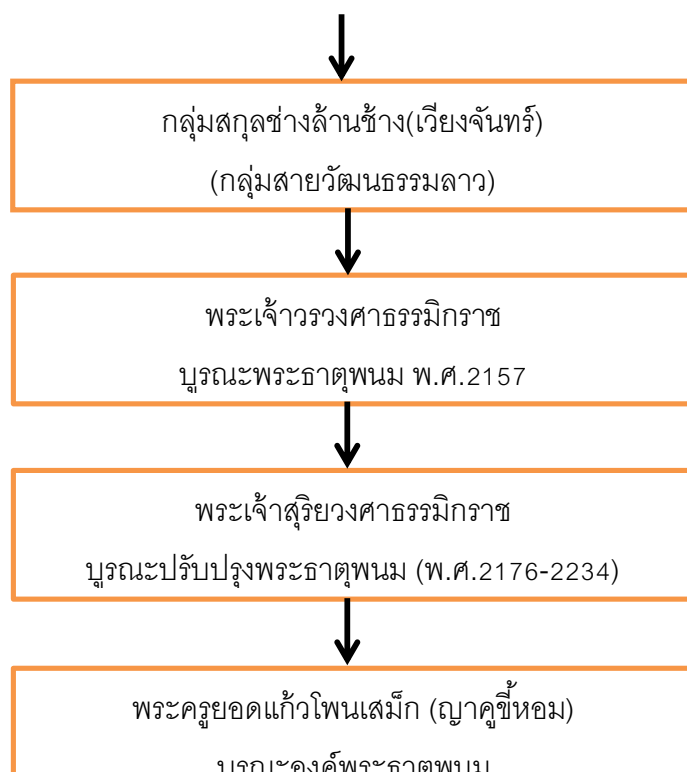
3.การทำกระเป่า ที่นอน หมู่บ้านดอนหวายตำบลดงลิง นอกจากอาชีพหลัก คือการทำนาแล้วเกือบทุก หลังคาเรือนจะประกอบอาชีพทำกระเป่าถือ อาชีพนี้เริ่มจากการที่ชาวบ้านดอนหวาย ได้ไปทำงานในโรงงานทำ กระเป่าที่กรุงเทพฯ แล้วนำความรู้ประสบการณ์จากการทำกระเป่าในโรงงานมาสร้างงานที่บ้าน หรือผลิตเพื่อส่ง โรงงานซั๊กฟอกหนัง นอกจากนั้นยังผลิตเพื่อจำหน่ายเอง และในปัจจุบันบ้านโคกล่าม ได้มีการรวมกลุ่มเพื่อตัดเย็บ กระเป่ารวมทั้งที่นอนและหมอน เพื่อการสร้างรายได้ให้กับคนใจชุมชน

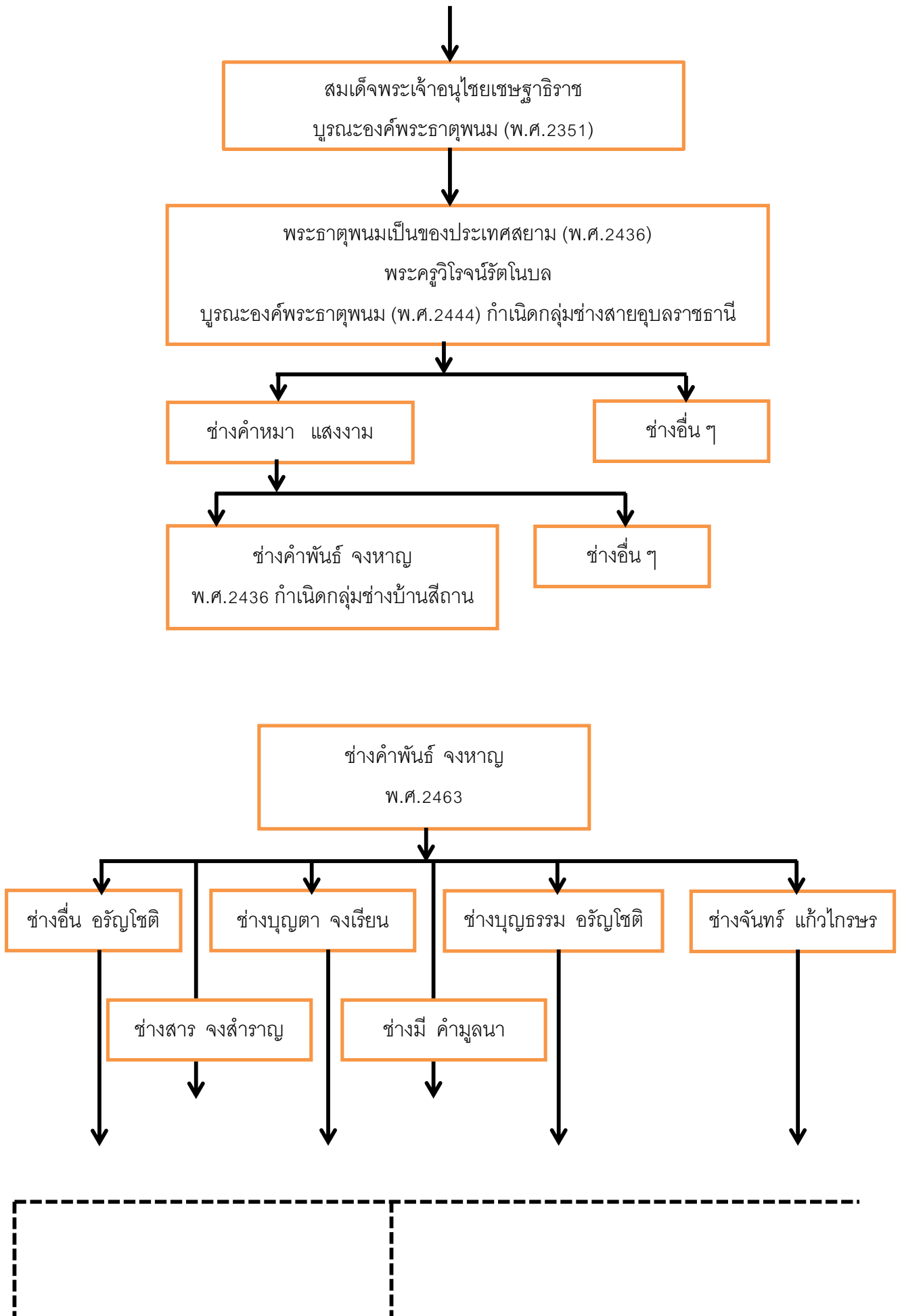
4.แหล่งชุมชนช่างก่อสร้าง ศาสนสถาน ตำบลดงลิงหลายหมู่บ้าน โดยเฉพาะบ้านสีถานได้ชื่อว่าเป็น แหล่งชุมชนช่างฝีมือดีในการก่อสร้างศาสนสถาน เช่น โบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ เมรุ ซึ่งปรากฏมีลักษณะทาง สถาปัตยกรรมงดงาม ฝีมือเป็นเลิศด้วยลวดลายประดับที่วิจิตรบรรจงเป็นที่เลื่องลือไปทั่วสารทิศ

ตระกูลช่างบ้านสีถาน ได้แตกแขนงช่างออกไป ทำการก่อสร้างศาสนสถานยังสถานที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ รวมทั้งต่างประเทศ คือประเทศอินเดีย ลาว ก็ได้นำช่างจากบ้านสีถานไปทำการก่อสร้าง ศาสนสถาน ถือเป็นภูมิปัญญา ท้องถิ่นของเหล่าช่างที่สำคัญ

จากการศึกษาประวัติการกำเนิดตระกูลช่างบ้านสีถานพอสังเขปได้ เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่ถ่ายทอด ความรู้ด้านงานช่างอย่างต่อเนื่องจากอดีตจนถึงปัจจุบันในลักษณะบุคคลสู่บุคคล ทั้งในลักษณะเครือญาติและผู้สนใจ มาฝึกฝนฝากตัวเป็นศิษย์ ได้มีการพัฒนาของกลุ่มช่างบ้านสีถาน เริ่มจากวัฒนธรรมไทย – ลาว ที่มีความเชื่อมโยงทาง วัฒนธรรมสองฝั่งโขง กลุ่มงานช่างในอดีตได้รับการอุปถัมภ์ โดยชายสำนักลาวในอดีตซึ่งส่วนใหญ่เป็นช่างที่มีความรู้ ความสามารถเป็นผู้นำชุมชน พระสงฆ์ ดังนั้นเพื่อให้เห็นความต่อเนื่องของการถ่ายทอดองค์ความรู้ของกลุ่ม ช่างงาน ศิลปกรรมบ้านสีถาน ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิแสดงการถ่ายทอดองค์ความรู้งานศิลปกรรมกลุ่มช่างบ้านสีถาน

————— ช่างเงิน อรัญเสริญ	————— ช่างคำ จงหาร
————— ช่างเสถียร ระวางวัลย์	————— ช่างหนู จงหาร
————— ช่างบุญเลี้ยง กมลเลิศ	————— ช่างใบ คำมุลนา
————— ช่างนิจ เข้มสมัคร	————— ช่างนคร กมลเลิศ
————— ช่างหนู ระวางวัลย์	————— ช่างสมัคร จงสำราญ
————— ช่างอื่น ๆ	————— ช่างอื่น ๆ

จากแผนภูมิ ทำให้ทราบถึงพัฒนาการกลุ่มช่างบ้านสีถานที่มีการถ่ายโอน การแพร่กระจายซึ่งมีพัฒนาการจากอดีตเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน และมีกำลังพลวัตรที่จะพัฒนาสู่ออนาคตได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีช่างคำพันธ์ จงหาญ ผู้เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีความสามารถในด้านเชิงช่าง เป็นต้นกำเนิด

ตลอดเวลา 78 ปี (พ.ศ.2546-2541) กลุ่มงานช่างศิลปกรรมบ้านสีถาน ได้สร้างผลงานสถาปัตยกรรมประติมากรรม ในการก่อสร้างศาสนาคารจำนวนมาก ทั้งในจังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศ

ผลงานศิลปกรรมด้านสถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้างถาวรวัตถุทางพุทธศาสนาที่เกิดจากกลุ่มช่างบ้านสีถาน ได้กระจัดกระจายอยู่ในวัดทั่วภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคเหนือตอนล่าง ตลอดจนถึงประเทศเพื่อนบ้านที่มีวัฒนธรรมอันสืบเนื่องมาจากพุทธศาสนาเหมือนกันเช่น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศอินเดีย ผลงานเหล่านั้นได้ปรากฏตั้งเด่นเป็นสง่า น่าเคารพ เป็นศักดิ์เป็นศรีของพุทธศาสนิกชนโดยทั่วไป ดังตัวอย่างผลงานบางส่วนของกลุ่มชาวบ้านสีถาน

ช่างคำพันธ์ จงหาญ

- พระอุโบสถวัดป่าแพ่งศรี อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
- พระอุโบสถวัดประชานิยม อำเภอมือเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
- พระอุโบสถวัดมหาธาตุ จังหวัดขอนแก่น
- พระอุโบสถวัดเสาไห้ จังหวัดสระบุรี
- มณฑปวัดเขาไทร อำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา

ช่างบุญธรรม อรัญโชติ

- พระอุโบสถวัดบ้านกองนา อำเภอบ้านดุง จังหวัดหนองคาย
- พระอุโบสถวัดบ้านนาทม อำเภอมือเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
- ยกซ่องฟ้าวิหารวัดธาตุหลวง กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- ประตูชัย กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- พระอุโบสถวัดช้างทองล่องแก่งทุ่งไหหิน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ช่างจันทร์ แก้วไกรสร

- พระอุโบสถวัดบ้านสีถาน อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
- พระอุโบสถวัดชัยมงคล อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
- พระพุทธรูปปางมารวิชัย เขาคระโดง อำเภอมือเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
- พระพรหมภูมิปาโล บณภูสิงห์ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
- เจดีย์วัดธาตุมหาชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดนครพนม

ช่างสาร จงสำราญ

-พระอุโบสถวัดคลองสวน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ

-พระอุโบสถวัดปัจฉิมทัศน์ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

-พระอุโบสถวัดโคธาตุ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

ช่างมี คำมูลนา

-พระอุโบสถ ศาลาการเปรียญ ซุ้มประตู หอระฆัง และเมรุบ้านจงโก ตำบลหนองรี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

-พระอุโบสถ ศาลาการเปรียญ ซุ้มประตู หอระฆัง และเมรุวัดบ้านห้อยบง ตำบลห้อยบง อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

ช่างเงิน อรัญเสริฐ

-พระพุทธรูปสูง 40 เมตร วัดบ้านน้อยใต้ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

-ซุ้มประตูวัดมหาธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

ช่างเสถียร ระวางวรรณ

-พระอุโบสถวัดบ้านหนองเรือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

-วิหารวัดบ้านเม็ง อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

-ซุ้มประตูวัดหนองแวงเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

กลุ่มงานช่างบ้านสีถาน ที่เป็นลูกมือ และลูกศิษย์ที่สืบทอดฝีมือช่างจากช่างยุคต้น ๆ ของบ้านสีถาน ปัจจุบันก็ยังดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และพร้อมที่จะพัฒนาฝีมือเชิงช่างต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

บทที่ 6

บุคคลสำคัญของท้องถิ่น

ตำบลดงลิงมีทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าอยู่หลายท่าน แต่ละท่านได้สร้างคุณประโยชน์แก่ชาวตำบลดงลิง และท้องถิ่น มีแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดำรงที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนสร้างชื่อเสียงเกียรติยศให้แก่ตำบลดงลิง ทั้งที่มีชีวิตอยู่และล่วงลับไปแล้ว โดยแยกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

บุคคลสำคัญด้านผู้นำชุมชน

1. นายพิทักษ์ กมลเลิศ

เกิดเมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2467 ที่บ้านสีถาน ตำบลดงลิง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรของนายชุน และนางสุด กมลเลิศ

ประวัติการศึกษา

ป.4 โรงเรียนชุมชนสีถานดำรงวิทย์

ม.3 โรงเรียนบริหารอำเภออมลาลัย

ม.6 โรงเรียนเสถภูมิวิทยาคม จังหวัดร้อยเอ็ด

ประวัติการทำงาน

-ผู้ใหญ่บ้าน บ้านสีถาน พ.ศ.2516

-กำนันตำบลดงลิง พ.ศ.2516 – 2527

เกียรติประวัติ

-เป็นแกนนำสำคัญในการพัฒนาตำบลดงลิงให้เจริญก้าวหน้ามาจนถึงปัจจุบัน

-เป็นแกนนำสำคัญในการขอจัดตั้งโรงเรียนมัธยมประจำตำบล คือโรงเรียนโคกศรีเมือง

-ได้รับรางวัลกำนันดีเด่น แหวนทองคำ ปีนักษัตร ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

2. นายสำราญ เข็มวิวัฒน์

เกิดเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ.2483 บ้านเลขที่ 01 หมู่ที่ 5 บ้านเมย ตำบลดงลิง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรของนายลี และนางดี เข็มวิวัฒน์

ประวัติการศึกษา

ป.4 โรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา

ม.6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภออมลาลัย

ประวัติการทำงาน

-กรรมการพัฒนาหมู่บ้าน บ้านเมย ตำบลดงลิง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

-ผู้ทรงคุณวุฒิ บ้านเมย พ.ศ.2516 – 2527

-ผู้ใหญ่บ้าน บ้านเมย พ.ศ.2527

-ก้านันตำบลดงลิง พ.ศ.2527-2543

-ประธานกรรมการสหกรณ์การเกษตรกรมลาไสย พ.ศ.2541

-ประธานสมาคมมาปนกิจสงเคราะห์สหกรณ์การเกษตร อำเภอกมลาไสย พ.ศ.2543

-ประธานบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลดงลิง พ.ศ.2540

-นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดงลิง พ.ศ.2547

เกียรติประวัติ

-เป็นผู้นำชุมชนในการพัฒนาในทุกด้านจนเจริญก้าวหน้าจนถึงปัจจุบัน

-ก้านันดีเด่น แหนบทองคำ ปันพก กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2539

บุคคลสำคัญอื่น ๆ

ตำบลดงลิงมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้นำและประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงาน ระดับสูง ซึ่งสมควรที่จะจารึกไว้ดังนี้

1.นายสมพงษ์ มัตราช

เป็นชาวบ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สำเร็จการศึกษาจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เริ่มเข้ารับราชการเป็นปลัดอำเภอกมลาไสย และเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการเรื่อยมา จากตำแหน่งนายอำเภอ ปลัดจังหวัด และรองผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งตำแหน่งครั้งสุดท้ายเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ จนเกษียณอายุราชการซึ่งนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่นท่านหนึ่ง ที่สำคัญควรยกย่องและประกาศเกียรติคุณไว้

2.นายพรหม อรัญรุตย์

เป็นชาวบ้านแวง ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สำเร็จการศึกษาจากคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เข้ารับราชการสังกัดกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทยจากตำแหน่งปลัดอำเภอเจริญก้าวหน้าจนถึงตำแหน่งนายอำเภอจนเกษียณอายุราชการในตำแหน่ง นายอำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น ซึ่งนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่นท่านหนึ่ง ที่สำคัญควรยกย่องและประกาศเกียรติคุณไว้

3.พันเอก(พิเศษ)เทียม สุขภักดิ์

เป็นชาวบ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สำเร็จการศึกษาปริญญาธรรม 9 ประโยค แล้วเข้ารับราชการกองอนุศาสนาจารย์ กองทัพบก กระทรวงกลาโหม

มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการเรื่อยมา จนเกษียณอายุราชการในตำแหน่งพันเอก(พิเศษ) ซึ่งนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่นท่านหนึ่ง ที่สำคัญควรยกย่องและประกาศเกียรติคุณไว้

4.พลตรี เชาวฤทธิ์ ศิริกิจ

เป็นชาวบ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เริ่มรับราชการยศนายร้อยตรีแห่งกองทัพบกและเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการเรื่อยมา ได้รับการแต่งตั้งเป็นนายพลตรีแห่งกองทัพบก ซึ่งนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่นท่านหนึ่ง ที่สำคัญควรยกย่องและประกาศเกียรติคุณไว้

บุคคลสำคัญทางศาสนา

1.พระครูกรมลาสยคุณ (โสภณ หัตถประกอบ) ฉายา ธรรมมิโก

ชาติกำเนิด

เกิดเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2476 ที่บ้านเลขที่ 61 หมู่ที่ 14 บ้านดอนหวาย ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรของนายคาน นางทองมี หัตถ์ประกอบ

ประวัติการศึกษา

ป.4 โรงเรียนดอนหวายราษฎร์บำรุง

นักธรรมเอก สำนักวัดป่าศรีอโศก บ้านดอนหวาย

อุปสมบท เมื่อ พ.ศ.2500

สมณศักดิ์

-พระครูสัญญาบัตรชั้นตรี พ.ศ.2518

-พระครูสัญญาบัตรชั้นโท พ.ศ.2523

-พระครูสัญญาบัตรชั้นเอก พ.ศ.2528

-พระอุปัชฌาย์ พ.ศ.2519

-เจ้าคณะอำเภอกมลาไสย (ธรรมยุติ)

ด้านสาธารณูปการ

-เป็นผู้นำกิจทางศาสนา , การปกครองพระสงฆ์

-เป็นผู้นำในการพัฒนาจิตใจของพุทธศาสนิกชน จำศีล ปฏิบัติธรรม

-เป็นผู้นำในการพัฒนา การก่อสร้างตรงกับสภาพของชุมชน

2.พระครูวิมลประภากร ฉายา ปภาโกร นามเดิมชื่อ บุญมี อรุณพาส

ชาติกำเนิด

เกิดเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ.2463 ที่บ้านแว้ง ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรของนายสีดา นางทอง อรุณพาส

ประวัติการศึกษาในชีวิตฆราวาส

จบ ป.4 โรงเรียนโนนเมืองวิทยาคาร พ.ศ.2475

ประวัติการศึกษาในเพศบรรพชิต

-สอบได้นักธรรมชั้นตรี จากสำนักวัดบ้านโนนเมือง ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อ พ.ศ.2483

-สอบได้นักธรรมชั้นโท จากสำนักเรียนบ้านโนนเมือง พ.ศ.2485

-สอบได้นักธรรมชั้นเอก จากสำนักเรียนบ้านโนนเมือง พ.ศ.2508

-ได้สมณศักดิ์เป็นพระครูวิมลประภากร เจ้าคณะตำบลดงลิง เขต 2 อำเภอกมลาไสย พ.ศ.2511

การสาธารณูปการ

-พัฒนากิจการคณะสงฆ์และบริเวณการศึกษาเผยแพร่ธรรมะ จึงมีผู้เลื่อมใสศรัทธาเป็นจำนวนมาก

-เป็นผู้นำในการสร้างศาสนสถานหลายแห่ง

-เป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนหลายด้านจึงถือได้ว่าพระครูวิมลประภากร เป็นบุคคลสำคัญทางวัฒนธรรม

ของหมู่บ้าน

3.พระครูสิริปัญญาภิวดี (จันทร์ กตปุญโญ)

ชาติกำเนิด

เกิดเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ.2465 ที่บ้านสีถาน ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรนายชาลี นางหยู่ จงถาษา

การศึกษา

ป.4 โรงเรียนสีถานดำรงวิทย

บรรพชิต

บรรพชา เป็นสามเณร พ.ศ.2482

อุปสมบท พ.ศ.2483

พระอุปเฌาย์ พ.ศ.2523

มรณภาพ วันที่ 25 เมษายน พ.ศ.2546

การสาธารณูปการ

-เป็นผู้นำทางปฏิบัติกิจทางพุทธศาสนา ปฏิบัติธรรม

-เป็นผู้นำในการก่อสร้างศาสนการ ถาวรวัตถุสำคัญของชุมชนหลายแห่ง

4.พระมหาสมจิตร ศิริภักดิ์

พระมหาสมจิตร ฉายา ชินปุตโต นามสกุลศิริภักดิ์ เกิดที่บ้านโคกล่าม หมู่ที่ 2 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เกิดปีวอก ตรงกับวันอังคาร ที่ 25 เมษายน 2487

พ.ศ.2498 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนโคกล่ามผดุงวิทย ด้วยคะแนน ร้อยละ 65

พ.ศ.2499 บวชเป็นสามเณรครั้งแรก เกิดป่วยหนัก ลาสิกขาบท ไปรักษาตัวประมาณปีเศษจึงหาย

พ.ศ.2501 บวชเป็นสามเณรครั้งที่สอง ต่อด้วยการบวชเป็นพระภิกษุ เมื่อเดือน มีนาคม 2508

พ.ศ.2502 สอบได้นักธรรมชั้นตรี จากสำนักวัดโคกล่าม ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

พ.ศ.2503 สอบได้นักธรรมชั้นโท จากสำนักวัดโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัด

กาฬสินธุ์

พ.ศ.2504 สอบได้นักธรรมชั้นเอก จากสำนักวัดโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัด

กาฬสินธุ์

พ.ศ.2507 สอบได้เปรียญธรรม 3 ประโยค (ขณะเป็นสามเณร) สำนักวัดมงคลทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

พ.ศ.2511 สอบได้เปรียญธรรม 4 ประโยค สำนักวัดมงคลทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

พ.ศ.2508-2511 เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ประจำสำนักวัดมงคลทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

พ.ศ.2517 เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมประจำสำนักวัดไก่อ้เตี้ย แขวง/เขต ตลิ่งชัน

กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.2528 เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดไก่อ้เตี้ย แขวง/เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.2524 – 2534 นำชาวพุทธสร้างวัดดงเมือง ตำบลเหล่าอ้อย อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ จนเป็นวัดโดยสมบูรณ์ และนำชาวพุทธลูกศิษย์ผู้ใฝ่สมเืสศรัทธาจากกรุงเทพมหานคร มาพัฒนาวัดโคกล่ามเป็นประจำทุกปี จนเป็นที่เคารพรัักและศรัทธาของญาติโยมชาวบ้านโคกล่าม ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

บุคคลสำคัญด้านวัฒนธรรม

1.นางสาว อาง จงมีเดช

เกิดเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2491 ที่บ้านโคกศรี หมู่ที่ 3 ตำบลดงลิง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรของนายจัน นางบังหา จงมีเดช

การศึกษา

ป.4 โรงเรียนสี่สถานดำรงวิทย์

ป.6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์

นางสาว อาง จงมีเดช เริ่มหัดแสดงหมอลำกับหมอลำเคน ดาเหลา และแม่คำพา ฤทธิ์ทิพย์ และแสดงหมอลำร่วมกับคณะ ค.ภิรมย์ดาวรุ่ง หลังจากนั้นเริ่มแสดงลำกลอนคู่กับหมอลำสมบุญ อรัญโชติ และเริ่มตั้งคณะหมอลำด้วยตนเอง ชื่อ ส.นิยมศิลป์ โดยแสดงเป็นตัวเอกร่วมกับนายโฮ สุทธิทักษ์ และร่วมแสดงกับคณะศิษย์ทองมี จนมีชื่อเสียงโด่งดัง เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

เกียรติประวัติ

1.ได้รับรางวัลโล่เกียรติยศ ชนะเลิศการประกวดรางวัลจากผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ.2515

2.ได้รับรางวัลเกียรติยศ การประกวดหมอลำจากอำเภออมลาลัย เมื่อ พ.ศ.2516

นางสาว อาง จงมีเดช นับว่าเป็นบุคคลสำคัญจากวัฒนธรรมการแสดงหมอลำ ที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ชาวตำบลดงลิง เป็นอันมากจนได้รับการยกย่องว่าเป็นครูหมอลำ

2.นายสมาน กมลรัตน์

เกิดเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2487 ที่บ้านเลขที่ 13 หมู่ที่ 6 บ้านแวง ตำบลดงลิง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ปัจจุบันมีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านโนนเมือง เป็นบุตรของนายพรมมี นางยม กมลรัตน์

การศึกษา

ป.4 โรงเรียนบ้านแวงประชารัฐบำรุง

ประวัติการแสดงหมอลำ

เริ่มหัดเรียนหมอลำครั้งแรก พ.ศ.2508 โดยฝึกหัดทั้งหมอลำกับหมอลำเคน ดาเหลา และหมอลำคำภา ฤทธิ์ทิพย์ ในลีลาลำกลอน ทำนองเคน ดาเหลา คู่กับหมอลำสาว อาง จงมีเดช

เกียรติประวัติที่ได้รับ

1.ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณชนะเลิศการแสดงหมอลำกลอน จากผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อ พ.ศ.2515

2.ได้รับรางวัลถ้วยเกียรติยศการประกวดหมอลำอำเภออมลาลัย เมื่อ พ.ศ.2516

นายสมาน กมลรัตน์ ถือได้ว่าเป็นบุคคลดีเด่น ด้านการเผยแพร่และจรรโลงวัฒนธรรมด้วยศิลปะการแสดงหมอลำ และสร้างชื่อเสียงให้แก่ชาวตำบลดงลิงเป็นอย่างมาก

3.นางสาวยุพิน เข้มวิจิตร (ฮันนี่ ศรีอีสาน)

เกิดเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2514 ที่บ้านเมย หมู่ที่ 5 ตำบลดงลิง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรคนที่ 10 ในจำนวนพี่น้อง 14 คน ของคุณพ่อคำภา แม่มี่ เข้มวิจิตร

ประวัติการศึกษา

ป.6 จากโรงเรียนโคกเมยประชาพัฒนา

ประวัติการแสดงหมอลำ

เริ่มฝึกหัดการแสดงหมอลำครั้งแรก กับคณะดอกฟ้ามหากาฬ และร่วมงานกับคณะสาวน้อยชูเปอร์ตัส คณะเลิศฟ้าพรสวรรค์ และคณะอื่น ๆ เมื่อปี พ.ศ.2534 ดาวบ้านดอนและบริษัทเอนาวิโปรโมชัน เห็นแนวการแสดง จึงได้สนับสนุนให้ทำการบันทึกเทปคาสเซส หมอลำชุดน้ำตาหล่นบนที่นอน และวอนพี่มีรักเดียว โดยใช้ฉายาการแสดงหมอลำว่า “ฮันนี่ ศรีอีสาน” จนมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วประเทศ

ต่อมา ได้ประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ขณะเดินทางไปทำการแสดงที่จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2535

นางสาวยุพิน เข็มวิจิตร หรือฮันนี่ ศรีอีสาน ถือได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมการแสดงหมอลำ ของชาวตำบลดงลิงจนมีชื่อเสียงโด่งดัง คนรู้จักทั่วประเทศ จึงสมควรได้รับการยกย่องเป็นผู้มีผลงานดีเด่นด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมการแสดงหมอลำของท้องถิ่น

บทที่ 7

คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมตำบลดงลิง ปี พ.ศ.2564

1.นายบุญหาญ	พลชิวา	ประธานสภาวัฒนธรรมตำบลดงลิง
2.นายวชิระ	ศิริกิจ	รองประธานฯ 1
3.นายกันชกร	หัตถระวี	เหรัญญิก
4.นายอ้วน	จันทลือชา	ประชาสัมพันธ์
5.นายอัฐพล	เจียงวิเศษ	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
6.นางสาวประกรจิตต์ ศรีริเลี้ยง		นายทะเบียน
7.นางรัตนา	ศรีธาดุ	ปฏิคม
8.นางสาวกิติมา	อรัญเวศ	ผู้ช่วยปฏิคม
9.นายพวงเพชร	อินทศร	กรรมการ
10.นางเดือนเพ็ญ	ผ่านสำแดง	กรรมการ
11.นายสี	จงเรียน	กรรมการ
12.นางเพ็ญสว่าง	ภักดีหาร	กรรมการ
13.นายสุทรศ	งามเสริฐ	กรรมการ
14.นายบวร	อรุณไพโร	กรรมการ
15.นายบุญล้วน	ประกอบเลิศ	กรรมการ
16.นายบุญมา	อรัญเวศ	กรรมการ
17.นายเกษม	โพธิกมล	กรรมการ
18.นายชำนาญ	จงผสม	กรรมการ
19.นายอัมพร	คชรมย์	กรรมการ
20.นายประชิด	ครบอุดม	กรรมการและเลขานุการ
21.นายเจริญ	ประกอบเลิศ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ